

ШЛЮБ ТА СІМЕЙНІ СТОСУНКИ

ПУТІВНИК ДЛЯ СЛУХАЧІВ КУРСУ

ШЛЮБ ТА СІМЕЙНІ СТОСУНКИ

ПУТІВНИК ДЛЯ СЛУХАЧІВ КУРСУ

Видано
Церквою Ісуса Христа Святих Останніх Днів
Солт-Лейк-Сіті, Юта

Зауваження і пропозиції

Будемо вдячні за ваші зауваження і пропозиції стосовно цього навчального посібника.

Прохання надсилати їх до:

Curriculum Planning
50 East North Temple Street, Floor 24
Salt Lake City, UT 84150-3200
USA

E-mail: cur-development@ldschurch.org

Будь ласка, вкажіть своє ім'я, адресу, прихід та кіл. Переконайтеся, чи вказали ви назву навчального посібника. Після того запропонуйте свої зауваження і пропозиції стосовно сильних сторін підручника й того, що можна покращити.

© 2000 належить Intellectual Reserve, Inc.

Усі права застережено.

Printed in Germany.

Текст англійською мовою затверджено: 8/97.

Переклад затверджено: 8/97.

Назва оригіналу: *Marriage and Family Relations: Participant's Study Guide.*

Ukrainian

ЗМІСТ

Сім'я: Проголошення світові	iv
Вступ	v
Короткий огляд курсу “Шлюб та сімейні стосунки”	vii

Частина А: Зміцнення шлюбів

1. “Сім'я є основною частиною плану Творця”	3
2. Як досягти єдності в шлюбі	8
3. Як розвивати в шлюбі любов і дружбу	12
4. Як реагувати на випробовування у шлюбі	16
5. Як реагувати на труднощі доброзичливим спілкуванням	18
6. Як зміцнювати шлюб за допомогою віри й молитви	21
7. Зцілююча сила прощення	25
8. Управління коштами сім'ї	28

Частина Б: “Обов'язки батьків щодо зміцнення сім'ї”

9. “Діти—спадщина Господня”	35
10. Священні обов'язки батьків і матерів (Частина 1: Обов'язки батька)	40
11. Священні обов'язки батьків і матерів (Частина 2: Обов'язки матері)	44
12. Навчати дітей прикладом та настановою	49
13. Як навчати дітей євангельських принципів (Частина 1)	55
14. Як навчати дітей євангельських принципів (Частина 2)	60
15. Як спрямовувати дітей, коли вони приймають рішення	66
16. Сімейна молитва, сімейне вивчення Писань та домашній сімейний вечір	70

СІМ'Я

ПРОГОЛОШЕННЯ СВІТОВІ

ПЕРШЕ ПРЕЗИДЕНТСТВО І РАДА ДВНАДЦЯТЬОХ АПОСТОЛІВ
ЦЕРКВИ ІСУСА ХРИСТА СВЯТИХ ОСТАННІХ ДНІВ

МИ, ПЕРШЕ ПРЕЗИДЕНТСТВО і Рада Дванадцятьох Апостолів Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів, урочисто проголошуємо, що шлюб між чоловіком і жінкою встановлено Богом і що сім'я є центральною частиною Творцевого плану для вічної долі Його дітей.

УСІ ЛЮДИ—чоловіки і жінки—створені за образом Бога. Кожна людина є улюбленим духовним сином або улюбленою духовною дочкою небесних батьків і, будучи такою, має божественну природу і долю. Стать є невід'ємною властивістю доземної, смертної й вічної особистості та її призначення.

У ДОЗЕМНОМУ ЦАРСТВІ духовні сини й дочки знали Бога як свого Вічного Батька, поклонялися йому і прийняли його план, за яким Його діти могли отримувати фізичні тіла й набувати земного досвіду, щоб розвиватися в досконалість і зрештою реалізувати свою божественну долю спадкоємців вічного життя. Божественний план щастя надає можливість продовження сімейних стосунків після смерті. Священні обряди й завіти, які можна отримати у святих храмах, дають можливість людям повернутися в присутність Бога, а сім'ям—об'єднатися навечно.

ПЕРША ЗАПОВІДЬ, яку Бог дав Адамові та Єві, стосувалася здатності бути батьками, яку вони мали, як чоловік і дружина. Ми проголошуємо, що Божа заповідь Його дітям розмножуватися і наповнювати землю залишається в силі. Більш того, ми проголошуємо, що Бог заповідав, аби священна сила породження застосовувалася тільки чоловіком і жінкою, законно одруженими як чоловік і дружина.

МИ ПРОГОЛОШУЄМО, що шлях, яким створюється смертне життя, встановлено Богом. Ми стверджуємо священність життя і його важливість у Божому вічному плані.

ЧОЛОВІК І ДРУЖИНА мають урочисту відповідальність любити один одного і своїх дітей і піклуватися один про одного, а також про своїх дітей.

«Діти—спадщина Господня» (Псалми 127:3). Батьки мають священний обов'язок виховувати своїх дітей у любові й праведності, забезпечувати їхні фізичні й духовні потреби, вчити їх любити один одного й служити один одному, дотримуватися заповідей Божих і бути законопослушними громадянами, де б вони не жили. Чоловіки і дружини—матері і батьки—будуть відповідати перед Богом за виконання цих обов'язків.

СІМ'Ю встановлено Богом. Шлюб між чоловіком і жінкою є невід'ємною частиною Його вічного плану. Діти мають право народжуватися в лоні шлюбу і виховуватися батьком і матір'ю, які з цілковитою вірністю шанують шлюбні обітниці. Щастя в сімейному житті найпевніше досягають, коли воно засновано на вченнях Господа Ісуса Христа. Щасливі шлюби й сім'ї засновуються та зберігаються на принципах віри, молитви, покаяння, прощення, поваги, любові, співчуття, праці, а також здорового відпочинку. За божественним задумом, батько має головувати над своєю сім'єю в любові й праведності; він відповідає за забезпечення своєї сім'ї всім необхідним та її захист. Мати в першу чергу відповідальна за виховання своїх дітей. Як рівноправні партнери, матері й батьки зобов'язані допомагати один одному у виконанні цих священних обов'язків. Недієздатність, смерть чи інші обставини можуть викликати необхідність індивідуальної адаптації. Близькі родичі мають надавати підтримку, якщо в цьому виникатиме потреба.

МИ ПОПЕРЕДЖАЄМО, що особи, які порушують завіти цнотливості, які жорстоко поводяться зі своїми дружинами або з дітьми або не виконують своїх сімейних обов'язків, одного дня будуть відповідати за це перед Богом. Більш того, ми попереджаємо, що руйнування сім'ї принесе людям, суспільствам і народам біди, які провіщали давні і сучасні пророки.

МИ ЗАКЛИКАЄМО свідомих громадян та відповідальних урядових службовців усього світу сприяти заходам, спрямованим на збереження і зміцнення сім'ї як фундаментальної сполуки суспільства.

Це проголошення було зачитано Президентом Гордоном Б. Хінклі як частина його звернення на Генеральних зборах Товариства допомоги, які проводилися 23 вересня 1995 року в Солт-Лейк-Сіті, Юта.

ВСТУП

Мета цього курсу

Навчальний курс “Шлюб та сімейні стосунки” було розроблено з тією метою, щоб допомогти членам Церкви зміцнити шлюби та сім’ї й знайти радість у своїх сімейних стосунках. Він складається з двох частин. Частина “А”, “Зміцнення шлюбів” буде особливо корисна одруженим членам Церкви та тим, які збираються укласти шлюб. Частина Б, “Обов’язки батьків щодо зміцнення сім’ї”, допоможе батькам, дідусям та бабусям у їхніх зусиллях “вихову[вати] [дітей] в напаминанні й остереженні Божому” (Ефесянам 6:4).

Курс побудовано на вченнях і законах, яких навчають Писання та пророки й апостоли останніх днів. Надзвичайно важливу роль відіграє “Сім’я: Проголошення світові”, яке вміщено на сторінці iv цього навчального посібника.

Короткий огляд посібника вміщено на сторінках vii–viii. Регулярно звертаючись до цього огляду, ви зможете переглянути вчення і принципи, які ви вивчили, та підготуватися до наступних уроків.

Відвідування курсу відповідно до ваших власних потреб

Ви маєте можливість відвідувати заняття відповідно до ваших власних потреб. Наприклад, якщо ви одружені, але не маєте дітей, ви можете відвідати перші вісім уроків, а не останні вісім. Якщо ви самотній батько або матір, можете вирішити відвідати тільки уроки з частини “Б”.

Участь у навчальному курсі

Вирішивши взяти участь у цьому курсі, ви виявили бажання зміцнити свою сім’ю. Щоб отримати все, що може надати цей курс, ви маєте брати участь в обговореннях у класі, використовувати цей навчальний посібник, прагнути застосувати вчення та закони, про які ви дізнались.

Беріть участь в обговореннях у класі

Коли ви та інші слухачі берете участь в обговореннях, ви зможете запросити вплив Святого Духа, навчати й наставляти одне одного. Господь сказав: “Призначте з–поміж себе вчителя, і нехай не всі будуть промовцями водночас; але нехай усі

говорять по черзі, і нехай усі слухають його висловлювання, щоб коли всі висловляться, усі могли бути наставленими всіма, і щоб кожна людина мала рівні привілеї” (див. УЗ 88:122).

Усі, хто бере участь в уроках курсу, можуть навчатись одне від одного, незважаючи на їхній досвід у шлюбі чи вихованні дітей. Найбільшу цінність у класі матиме ваш власний досвід, ваші думки відповідно до теми уроку та уважне вислуховування інших. Якщо ви будете свідчити про істини, які обговорюватимуться на уроці, ви зможете зміцнити своє свідчення та свідчення інших людей. Однак ви маєте бути обережними, щоб не розповідати приватні подробиці або священні речі, які не є доречними на класному обговоренні. Вам також слід усвідомлювати обмеження в часі та уважно ставитися до вчителя й інших слухачів.

Використовуйте цей навчальний посібник

Протягом тижня після уроку перегляньте в цьому навчальному посібнику те, що ви вивчили. Навчальний посібник містить “Ідеї для застосування”, що представляють собою поради, які допоможуть жити згідно з ученнями й принципами, які ви вивчали на кожному уроці. Крім того, кожний урок доповнений однією чи двома статтями Генеральних Авторитетів Церкви. Якщо ви одружені, то отримаєте величезну користь, читаючи й обговорюючи статті зі своїм чоловіком чи дружиною.

Деякі статті були частиною виступів на Генеральних конференціях чи інших зібраннях, а деякі були написані для Церковних журналів. Оскільки вони були взяті з різних публікацій, необхідно було внести деякі незначні зміни, щоб пристосувати для цього навчального посібника. Наприклад, були вилучені деякі вступні зауваження зі звернень на Генеральній конференції, а деякі заголовки й цитати було змінено. Учення залишились незмінними.

Застосовуйте вчення й закони, які вивчаєте

Недостатньо просто знати євангелію. Для того щоб євангелія була дієвою у вашому житті, ви маєте жити згідно з тим, що вивчаєте. Президент Гарольд Б. Лі, 11-й Президент Церкви радив:

“Усі принципи й обряди євангелії є не чим іншим, як запрошенням вивчати євангелію, застосовуючи на практиці її вчення. Жоден не зрозуміє закону десятини, доки не платитиме десятину. Жоден не зрозуміє закону Слова мудрості, доки не виконуватиме Слово мудрості. Лише почувши чийсь слова з цього приводу, діти або дорослі не будуть наверненими щодо десятини, Слова мудрості, дотримання Суботнього дня святим чи молитви. Ми вивчаємо євангелію, коли живемо за нею.

Ми ніколи нічого не дізнаємося про євангельські вчення насправді, поки не відчуємо благословення, які приносить життя за кожним з принципів“ (*Stand Ye in Holy Places* [1974], 215).

Додаткові джерела

Наступні видані Церквою матеріали нададуть вам додаткову інформацію з приводу тем, які обговорюються в цьому курсі. Їх можна замовити через Церковні розподільчі центри. За бажанням ви можете придбати ці видання й використовувати їх у себе вдома.

- *Посібник для сім'ї* (31180) Цей посібник розповідає про устрій сім'ї, надає інформацію стосовно навчання євангелії вдома та стисло описує порядок проведення обрядів і надання благословень священства.
- Статті про шлюб та сім'ю в Церковних журналах.
- *Навчати—немає покликання величнішого* (36123) Ця книга містить принципи і практичні поради, щоб допомогти членам Церкви стати більш досвідченими вчителями. Частина Г, “Навчання вдома” (сс. 125–148), є винятково корисною для батьків.
- *Посібник для вчителя* (34595) У цьому посібнику містяться поради стосовно покращення викладання й навчання євангелії.
- *Заради зміцнення молоді* (34285) Цей буклет описує Церковні норми щодо призначення побачень, одягу, зовнішнього вигляду, товаришування, чесності, мови, засобів масової інформації, розумового й фізичного здоров'я, музики й танців, цнотливості, поведінки в неділю, покаяння, гідності й служіння.

КОРОТКИЙ ОГЛЯД КУРСУ “ШЛЮБ ТА СІМЕЙНІ СТОСУНКИ”

Частина А: Зміцнення шлюбів

Урок 1: “Сім’я є основною частиною плану Творця”

Пророки останніх днів проголошують вічну важливість шлюбу й сім’ї.

Вічний шлюб може принести радість і великі благословення у цьому житті й у вічності.

Навчальний курс “Шлюб та сімейні стосунки” було розроблено, щоб допомогти нам знайти радість у своїх сімейних взаєминах.

Наш дім може стати “часточкою небес”, якщо ми будемо “на камені нашого Викупителя”.

Урок 2: Як досягти єдності в шлюбі

Господь заповів чоловікам і дружинам бути одним цілим.

Чоловіки й дружини повинні поважати одне одного як рівні партнери.

Чоловіки й дружини повинні намагатися своїми особистими рисами та здібностями доповнювати одне одного.

Чоловіки й дружини повинні бути вірними одне одному.

Урок 3: Як розвивати в шлюбі любов і дружбу

Чоловікам і дружинам потрібно розвивати свою любов одне до одного.

Виявляючи прихильність і доброту, ви збережете у шлюбі любов і дружбу.

Належні інтимні стосунки у шлюбі є виявом любові.

Подружні пари мають прагнути милосердя, чистої любові Христа.

Урок 4: Як реагувати на випробовування у шлюбі

Усі подружжя матимуть випробовування.

Чоловіки й дружини зможуть подолати будь-які випробовування, якщо шлюбні стосунки для них є завітом.

Коли виникають труднощі, ми можемо реагувати на них терпінням і любов’ю, а не поганим настроєм чи гнівом.

Урок 5: Як реагувати на труднощі доброзичливим спілкуванням

Кожна подружня пара матиме окремі розбіжності в думках.

Чоловіки й дружини повинні шукати достоїнства одне в одному.

Доброзичливе спілкування допомагає запобігати труднощам і долати їх.

Урок 6: Як зміцнювати шлюб за допомогою віри й молитви

Чоловіки й дружини повинні робити спільні зусилля, щоб збільшити свою віру в Ісуса Христа.

Чоловіки й дружини мають благословення, коли моляться разом.

Урок 7: Зцілююча сила прощення

Дух прощення між чоловіком і дружиною допомагає принести мир та почуття довіри й безпеки.

Чоловіки й дружини мають прагнути отримати пробачення одне у одного за свої недоліки та щиро намагатися виправитися.

Чоловіки й дружини мають прагнути пробачати одне одному.

Урок 8: Управління коштами сім’ї

Належне управління коштами є дуже важливим для щасливого шлюбу.

Чоловіки й дружини повинні докладати спільних зусиль, щоб слідувати основним принципам управління коштами.

УРОК 9: “ДІТИ—СПАДЩИНА ГОСПОДНЯ”

Небесний Батько довіряє Своїх духовних дітей земним батькам.

Батьки повинні намагатися задовольнити індивідуальні потреби кожної дитини.

У стосунках між батьками й дітьми має панувати любов.

Жорстоке поводження з дітьми є образою для Бога.

Діти приносять велику радість у життя батьків.

УРОК 10: СВЯЩЕННІ ОБОВ'ЯЗКИ БАТЬКІВ І МАТЕРІВ (ЧАСТИНА 1: ОБОВ'ЯЗКИ БАТЬКА)

Батьки й матері мають співпрацювати, щоб забезпечити кожну дитину щитом віри.

Батьки повинні головувати в любові й праведності.

Батьки повинні забезпечувати свої сім'ї захистом та всім необхідним для життя.

УРОК 11: СВЯЩЕННІ ОБОВ'ЯЗКИ БАТЬКІВ І МАТЕРІВ (ЧАСТИНА 2: ОБОВ'ЯЗКИ МАТЕРІ)

Матері беруть участь у Божій роботі.

Першочергова відповідальність матерів—виховувати своїх дітей.

Батьки й матері повинні допомагати одне одному як рівноправні партнери.

УРОК 12: НАВЧАТИ ДІТЕЙ ПРИКЛАДОМ ТА НАСТАНОВОЮ

Батьки відповідальні за навчання своїх дітей.

Батьки можуть отримати натхнення, навчаючи своїх дітей.

Батьки можуть навчати прикладом і настановою.

УРОК 13: ЯК НАВЧАТИ ДІТЕЙ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ПРИНЦИПІВ (ЧАСТИНА 1)

Навчання батьків допоможе дітям бути сильними у вірі.

Батьки повинні навчати дітей першим принципам і обрядам євангелії.

Батьки мають “навчати своїх дітей молитися й ходити у праведності перед Господом”.

УРОК 14: ЯК НАВЧАТИ ДІТЕЙ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ПРИНЦИПІВ (ЧАСТИНА 2)

Батьки виявляють любов до дітей, коли навчають їх.

Батьки мають навчати дітей співчуттю й служінню.

Батьки мають навчати дітей чесності й поваги до власності інших людей.

Батьки повинні навчати дітей про винагороду за чесну працю.

Батьки мають навчати дітей моральної чистоти.

УРОК 15: ЯК СПРЯМОВУВАТИ ДІТЕЙ, КОЛИ ВОНИ ПРИЙМАЮТЬ РІШЕННЯ

Діти потребують проводу, коли приймають рішення.

Батьки можуть допомогти дітям праведно проявляти свободу вибору.

Батьки повинні дозволяти дітям навчатися на наслідках немудрих рішень.

Батьки мають виявляти незмінну любов до дітей, які зійшли з вірного шляху.

УРОК 16: СІМЕЙНА МОЛИТВА, СІМЕЙНЕ ВИВЧЕННЯ ПИСАНЬ ТА ДОМАШНІЙ СІМЕЙНИЙ ВЕЧІР

Сімейна молитва, сімейне вивчення Писань і домашній сімейний вечір повинні посідати важливе місце в кожній сім'ї святих останніх днів.

Сім'ї отримують великі благословення, коли моляться разом.

ЧАСТИНА А: ЗМІЦНЕННЯ ШЛЮБІВ

“СІМ’Я Є ОСНОВНОЮ ЧАСТИНОЮ ПЛАНУ ТВОРЦЯ”

1

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуйте одній або обом порадам.

- Перегляньте звернення “Сім’я: Проголошення світові” (сторінка iv). Визначте шляхи, як ви можете краще слідувати цій пророцькій пораді.
- Придбайте плакат “Сім’я: Проголошення світові” (35602) у Церковному розподільчому центрі. Розмістіть його на помітному місці у вашому домі.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЧИТАННЯ

Уважно прочитайте наступну статтю. Якщо ви одружені, прочитайте й обговоріть статтю зі своїм чоловіком чи дружиною.

НА ЧАС ТА НА ВСЮ ВІЧНІСТЬ

Бойд К. Пекер
З Кворуму Дванадцятьох Апостолів

Дивовижний план щастя

Любі брати й сестри, Писання й учення апостолів і пророків говорять про нас у передземному житті як про синів і дочок, духовних дітей Бога¹. Стать існувала до фізичного народження, а не виникла з ним².

На величній нараді на Небесах³, був представлений план Бога⁴: план спасіння⁵, план викуплення⁶, дивовижний план щастя⁷. План містив випробовування; усі мали обрати між добром і злом⁸. У плані також був Викупитель, спокута, воскресіння, і, якщо ми були слухняні—наше повернення до присутності Бога.

Ворог повстав і запропонував свій власний план⁹. Тим, хто пішов за ним, було відмовлено в праві отримати смертне тіло¹⁰. Наша присутність тут свідчить, що ми прийняли план нашого Батька¹¹.

Люцифер прагне перешкоджати прекрасному плану щастя, зіпсувати найчистіші, найпрекрасніші, найзахоплюючі враження життя: побачення, любов, шлюб і батьківство¹². Примари нещастя і провини¹³ усюди слідує за ним. Лише покаяння може випікувати те, що він вразив.

План Бога вимагає шлюб і сім’ю

План щастя передбачає праведний союз чоловіка і жінки, чоловіка і дружини¹⁴. Учення вчать нас,

як реагувати на непереборні природні імпульси, які досить часто переважають у нашій поведінці.

Для Адама створили тіло за образом Божим¹⁵ і помістили в Сад¹⁶. Спочатку Адам був один. У нього було священство¹⁷, але сам він не зміг би виконати мету свого створення¹⁸.

І ніхто не зміг би. Ні самотнім, ні з іншими чоловіками Адам не зміг би розвиватись. І Єва не змогла б розвиватись з іншими жінками. Так було тоді. Так є сьогодні.

Була створена Єва, помічниця. Було засновано шлюб¹⁹, бо Адаму було заповідано пристати до дружини (а не просто до жінки) і “більше ні до кого”²⁰.

Можна сказати, що Єві було надано можливість обирати²¹. Ми маємо славити її за той вибір. Потім “Адам пав, щоб люди були”²².

Старійшина Орсон Ф. Уїтні описав падіння як “подвійний напрямок—вниз і одночасно вперед. Завдяки йому людина з’явилася в цьому світі й стала на шлях прогресу”²³.

Бог благословив Адама й Єву “і сказав до них: “Плодіться й розмножуйтеся”²⁴. І так була заснована сім’я.

Бог однаково цінує чоловіка й жінку

Нема жодної згадки в одкровеннях про те, що чоловік вважається Богом кращим за жінку, або, що Він ставиться до синів як до більш цінних, ніж дочок.

Усі чесноти, зазначені в Писаннях—любов, радість, мир, віра, набожність, милосердя—є як у

чоловіків, так і у жінок²⁵, й найвищий у смертному житті обряд священства дається лише чоловікові й жінці разом²⁶.

Після падіння природний закон отримав величну владу над народженням у цьому світі. Це проявилось в різноманітних відхиленнях, вадах та недоліках, які президент Д. Рубен Кларк мол. назвав “витівки” природи²⁷. Хоч вони й здаються людям несправедливими, якимось чином вони відповідають цілям Господа у випробовуванні людства.

Слідувати кожному гідному інстинкту, відповідати на кожне праведне спонування, досягти успіху в піднесених стосунках між людьми—це те, що передбачено і схвалено в ученнях евангелії Ісуса Христа, і захищається заповідями, які були відкриті Його Церкві.

Ролі чоловіків і жінок

Якби Адам і Єва природно не відрізнялись одне від одного, вони б не змогли розмножуватися і наповнювати землю²⁸. Поєднання відмінностей має ключове значення для плану щастя.

Деякі ролі найкраще підходять чоловічій природі, а інші - жіночій. І Писання, і сама природа покладає на чоловіка обов'язки захисника і годувальника²⁹.

Обов'язки священства, пов'язані з необхідною діяльністю в управлінні Церквою, знаходяться поза домом. Божественним наказом їх було довірено чоловікам. Так було від самого початку, бо Господь відкрив, що “чин цього священства було встановлено, щоб передавати від батька до сина. Цей чин було запроваджено у дні Адама”³⁰.

Чоловік, який має священство, не має переваг перед жінкою у досягненні піднесення. Жінка, за своєю природою, є співтворцем із Богом і найважливішим вихователем дітей. Чесноти та властивості, від яких залежить досконалість та піднесення, природно притаманні жінкам і відточуються у шлюбі та материнстві.

Священство надається лише гідним чоловікам у відповідності до плану щастя нашого Батька. Гармонічно поєднані закони природи та отримане через одкровення слово Бога дають найкращий результат.

Священство пов'язано з благоговійною відповідальністю. “Жодна влада чи жодний вплив не може, або не повинен, встановлюватися силою священства, а тільки переконанням, довгостражданням, м'якістю, лагідністю та любов'ю нелицемірною; добротою і чистим знанням”³¹.

Якщо чоловік починає “розпоряджатися, панувати... чи примушувати... будь-якою мірою непра-

ведності”³², він порушує “клятв[у] і завіт, що належать священству.”³³ Тоді “небеса відходять, Дух Господа засмучується.”³⁴ До тих пір, поки він не покається, він втрачає свої благословення.

В той час, як різні ролі чоловіка й жінки викладені у піднесених целестіальних проголошеннях, найкраще вони розкриваються у самому практичному, звичайному земному досвіді сімейного життя.

Нещодавно я почув, як доповідач на причасних зборах скаржився, що не може зрозуміти, чому його онуки завжди кажуть, що прийшли до *бабусі*, і ніколи не до дідуся. Я відкрив йому велику таємницю: дідуся не печуть пироги!

Природні й духовні закони є вічними

Природні й духовні закони, які керують життям, були встановлені ще до заснування світу³⁵. Вони вічні, так само, як і наслідки послуху чи непослуху їм. Вони не залежать від соціальних або політичних поглядів. Їх не можна змінити. Жодний тиск, жодний протест, жодне законодавство не може змінити їх.

Багато років тому я здійснював нагляд за індіанськими семінаріями. Коли я відвідав школу в місті Альбукерке, директор розповів мені про випадок, що трапився у першому класі.

Під час уроку кошеня зайшло в кімнату і почало відволікати увагу учнів молодших класів. Його винесли на середину кімнати, так, що усі могли його бачити.

Один з учнів запитав: “Це кошеня-хлопчик чи кошеня-дівчинка?”

Учитель, не підготовлений до такої дискусії, сказав: “Це не має значення. Це просто кошеня.”

Але діти наполягали і один маленький хлопчик сказав: “Я знаю, як ми можемо дізнатися, чи це кошеня-хлопчик чи кошеня-дівчинка”.

Загнаний у глухий кут, учитель, сказав: “Добре, скажи нам, як ми можемо дізнатися, це кошеня—хлопчик чи дівчинка”.

Хлопчик відповів: “Ми можемо проголосувати за це!”

Деякі речі не можуть бути змінені. Вчення не можна змінити.

Як сказав Президент Уілфорд Вудраф: “Принципи, які були відкриті для спасіння та піднесення людських дітей. . . є тими принципами, які ви не можете відмінити. *Це принципи, які будь-які об'єднання чоловіків [чи жінок] не можуть знищити.* Це принципи, які не можуть ніколи вмерти. Людина не в силі змінити чи зруйнувати їх. Це

поза владою, навіть, усього світу разом узятого, зруйнувати ці принципи. Ні йота, ні жодна риска з цих принципів не буде коли-небудь знищена”³⁶.

Під час Другої світової війни чоловіки були покликані на далеку битву. У надзвичайній ситуації жінки й матері по всьому світові були залучені до роботи, як ніколи раніше. Найбільш руйнівний вплив війна мала на сім'ю. Він позначився і на цьому поколінні.

Розмножуйтеся і наповнюйте землю

На Генеральній конференції у жовтні 1942 року. Перше Президентство проголосило послання до “святих у кожній країні й державі”, у якому вони зазначили: “Силою і повноваженнями, наданими нам як Першому Президентству Церкви, ми попереджуємо наших людей.”

Вони сказали: “Серед Його перших заповідей Адаму і Єві, Господь дав таку: “Розмножуйтеся і наповнюйте землю”. Він повторив цю заповідь у наш день. Він знову відкрив у цьому, останньому розподілі, принцип вічності шлюбного завіту.

Господь сказав нам, що це обов'язок кожного чоловіка й дружини слухатися заповіді, яку було дано Адаму, розмножуватися і наповнювати землю, щоб легіони обраних духів, які чекають на свої скінні з плоті, могли прийти сюди й рухатися вперед відповідно до великого задуму Бога, щоб стати досконалими душами, бо без цих плотських скінній вони не зможуть розвинути до запланованої для них Богом долі. Отже, кожен чоловік і дружина мають стати батьком і матір'ю в Ізраїлі для дітей, народжених у святому, вічному завіті.

Кожен батько і кожна матір, коли приводять цих обраних духів на землю, скориставшись наданою Господом можливістю, приймають на себе найсвятішу відповідальність перед духом, що знаходиться у скінні, та перед Самим Господом, оскільки доля цього духа у вічностях, що придуть, благословення чи покарання, які чекатимуть на нього у прийдешньому залежать, головним чином, від турботи, навчання і виховання, яке батьки нададуть цьому духові.

Батьки не можуть звільнитися від цього обов'язку й відповідальності, і для належного його виконання, Господь буде тримати нас у суворій підзвітності. На людей не може бути покладено більшої відповідальності”.

Материнство—святе покликання

Говорячи про матерів, Перше Президентство зазначило: “Материнство є святим покликанням, священним посвяченням здійснювати плани Господа, присвяченням відданості вихованню і піклуванню, живленню тіла, розуму та духу тих,

хто дотримався свого першого стану, прийшов у цей світ за своїм другим станом “побачити чи виконуватимуть вони все, що Господь, їх Бог, заповідь їм” (див. Авраам 3:25). Материнство призначено вести їх, щоб вони дотримались свого другого стану, і “ті, хто дотримується свого другого стану матимуть славу додану на їх голови вічно” (виб. цит.) [див. Авраам 3:26].

Це небесне служіння материнства може бути виконане лише матерями. Його не можна передати іншим. Нянька не може виконати його; дитячий садок не може виконати його; наймана прислуга не зможе виконати його—тільки мати, отримує стільки, скільки тільки можливо допомоги з люблячих рук батька, братів і сестер, може повністю надати необхідну міру пильної турботи”.

Перше Президентство зазначало, що “мати, яка довіряє свою дитину турботі інших, для того, щоб виконувати не материнську роботу, заради золота, слави чи громадського служіння, має пам'ятати, що “дитина, залишена тільки собі, засоромлює матір свою” (Приповіді 29:15). У наші дні Господь сказав, що якщо батьки не навчають своїх дітей вченням Церкви, “гріх буде на головах батьків” (див. УЗ 68:25).

Материнство дуже близьке до Божественності. Це найвище, найсвятіше служіння, яке людство має взяти на себе. Воно ставить жінку, яка поважає це святе покликання і служіння, поряд з ангелами”³⁷.

Це послання і попередження Першого Президентства більше, а не менше потрібне сьогодні, ніж коли його було проголошено. Голос жодної організації в Церкві, будь-якого рівня управління, не може порівнятися з Першим Президентством”³⁸.

Жодній душі, якій природою або за певних обставин не було надано благословень шлюбу і батьківства, або яка повинна самостійно виховувати дітей і працювати, щоб підтримувати їх, і в цьому нема її вини, не буде відмовлено в жодному благословенні у вічностях, якщо вона дотримується заповідей”³⁹. Як обіцяв Президент Лоренцо Сноу: “Це істинно і поза всяким сумнівом”⁴⁰.

Притча про скарб і ключі

Я завершу притчею.

Один чоловік отримав у спадок два ключі. Йому сказали, що перший ключ може відчинити сховище, яке він повинен захищати, чого б це не було варте. Другий ключ був від тайника у сховищі, в якому містився безцінний скарб. Він повинен був відчинити цей тайник і міг вільно використовувати коштовності, які були в ньому. Його попередили, що багато-хто буде намагатися

викрасти його спадок. Але було й обіцяно: якщо він буде гідно використовувати скарб, він буде поповнюватися і ніколи не скінчиться у всіх вічностях. Він мав пройти випробовування. Його власні благословення і радість збільшаться, якщо він використовуватиме його на користь інших.

Чоловік пішов до сховища. Його перший ключ відімкнув двері. Він спробував іншим ключем відчинити тайник, але не зміг, бо там було два замки. Він не міг відчинити його з допомогою лише свого ключа. Як він не намагався, він не зміг його відімкнути. Він був спантеличений. Йому дали ключі. Він знав, що скарб був його по праву. Він слідував настановам, але він усе ж таки не зміг відчинити тайник.

Через деякий час підійшла жінка. У неї також був ключ. Він помітно відрізнявся від його ключа. Її ключ і підійшов до другого замка. Із смиренням він зрозумів, що не міг би здобути свій законний спадок без неї.

Вони уклали угоду, що разом відчинять скарб і, як було заповідано, він буде доглядати сховище і захищатиме його; вона ж мала доглядати скарб. Її не турбувало, що він, як охоронець сховища, мав два ключі, бо він повинен був дивитись, щоб жінка була в цілості в той час, як доглядала те, що було найціннішим для них обох. Вони разом відчинили тайник і розділили свій спадок. Вони були щасливі, бо, як було обіцяно, скарб відновлювався.

З великою радістю вони дізнались, що можуть передати скарб своїм дітям; кожен міг отримати повну міру, яка не зменшувалась у кожного наступного покоління.

Можливо, дехто з їх нащадків не знайшов супутника, який мав би ключ, що доповнював його власний, або такого, хто, був би гідним і бажав дотримуватись заповітів, що стосувалися цього скарбу. Незважаючи на це, якщо вони дотримувались заповідей, їм не буде відмовлено навіть у найменшому благословенні.

Оскільки дехто спокушав їх зловживати своїм скарбом, вони старанно навчали своїх дітей про ключі й завіти.

У певний час серед їх нащадків з'явилися такі, хто був обманутий або заздрив, чи був сповнений егоїзмом через те, що у одного було два ключі, а у другого—тільки один. “Чому,—розмірковували егоїсти,—хіба не може скарб належати тільки мені, щоб я розпоряджався ним так, як мені заманеться?”

Деякі намагались змінити форму ключа, який їм дали, щоб він був схожий на інший. Можливо, вони вважали, що так вони зможуть відкрити обидва замки. І все ж виходило так, що тайник був замкнений для них. Їх перероблені ключі були непридатні, а їх спадок було втрачено.

Ті, хто отримали скарб з вдячністю і дотримувались законів стосовно нього, пізнали радість, що не має меж ні в часі, ні в усій вічності.

Я приношу свідчення про план щастя нашого Батька і свідчу в ім'я Того, Хто здійснив спокуту, щоб він існував.

Із звернення старійшини Пекера на Генеральній конференції у жовтні 1993 року (див. Conference Report, Oct. 1993, 27–31; or *Ensign*, Nov. 1993, 21–24).

ПОСИЛАННЯ

1. Див. Учення і Завіти 76:24; також див. Числа 16:22; Євреям 12:9.
2. Див. Учення і Завіти 132:63; Перше Президентство, “The Origin of Man” (Nov. 1909), in James R. Clark, comp., *Messages of the First Presidency of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*, 6 vols. (1965–75), 4:203; див. також Spencer W. Kimball, “The Blessings and Responsibilities of Womanhood,” *Ensign*, Mar. 1976, 71; Gordon B. Hinckley, in Conference Report, Oct. 1983, 115; or *Ensign*, Nov. 1983, 83.
3. Див. *Teachings of the Prophet Joseph Smith*, sel. Joseph Fielding Smith (1976), 348–349, 357, 365.
4. Див. Авраам 3:24–27.
5. Див. Яром 1:2; Алма 24:14; 42:5; Мойсей 6:62.
6. Див. Кн. Якова 6:8; Алма 12:25–36; 17:16; 18:39; 22:13–14; 39:18; 42:11, 13.
7. Алма 42:8.
8. Див. Алма 42:2–5.
9. Див. 2 Нефій 9:28; Алма 12:4–5; Геламан 2:8; 3 Нефій 1:16; Учення і Завіти 10:12, 23; Мойсей 4:3.
10. Див. *Teachings of the Prophet Joseph Smith*, 181, 297.
11. Див. *Teachings of the Prophet Joseph Smith*, 181.
12. Див. 2 Нефій 2:18; 28:20.
13. Див. Алма 39:5; Мороній 9:9.
14. Див. Учення і Завіти 130:2; 131:2; 1 Коринтянам 11:11; Ефесянам 5:31.
15. Див. Мойсей 6:8–9.
16. Див. Мойсей 3:8.
17. Див. Мойсей 6:67.
18. Див. Мойсей 3:18.
19. Див. Мойсей 3:23–24.
20. Див. Учення і Завіти 42:22.
21. Див. Мойсей 4:7–12.
22. 2 Нефій 2:25
23. *Cowley and Whitney on Doctrine*, comp. Forace Green (1963), 287.
24. Мойсей 2:28; див. також Буття 1:28; 9:1.
25. Див. Галатам 5:22–23; Учення і Завіти 4:5–6; Алма 7:23–24.
26. Див. Учення і Завіти 131:2.
27. Див. “Our Wives and Our Mothers in the Eternal Plan” (звернення на Генеральній конференції Товариства допомоги 3 жовтня 1946), in *J. Reuben Clark: Selected Papers on Religion, Education, and Youth*, ed. David H. Yarn Jr. (1984), 62.
28. Див. Буття 1:28, також вірш 22 і 1 Нефій 17:36.
29. Див. Учення і Завіти 75:28; 1 Тимофію 5:8.
30. Див. Учення і Завіти 107:40–41; див. також Учення і Завіти 84:14–16.
31. Див. Учення і Завіти 121:41–42; курсив додано.

32. Див. Учення і Завіти 121:37.
33. Див. Учення і Завіти 84:39.
34. Див. Учення і Завіти 121:37.
35. Див. *Teachings of the Prophet Joseph Smith*, 308, 367.
36. Див. *Discourses of Wilford Woodruff*, sel. G. Homer Durham (1946), 25–26; курсив додано.
37. In Conference Report, Oct. 1942, 7, 11–12.
38. Див. Учення і Завіти 107:8–9, 22, 91.
39. Див. Учення і Завіти 137:7–9.
40. “Discourse by President Lorenzo Snow,” *Millennial Star*, 31 Aug. 1899, 547.

ЯК ДОСЯГТИ ЄДНОСТІ В ШЛЮБІ

2

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуйте одній або обом порадам.

- Прочитайте наступні уривки з Писань, які стосуються єдності: 1 Коринтянам 1:9–10; Филип'янам 1:27; Мосія 18:21; Учення і Завіти 38:27. Подумайте, як ці уривки можна застосувати до взаємних відносин між чоловіком і дружиною.
- Обговоріть із своїм чоловіком чи дружиною існуючі у вас обох потреби в часі, включаючи соціальну, професійну, громадську та церковну діяльність. Спробуйте зрозуміти потреби одне одного, переконайтеся, що інші справи не стають на перешкоді вашій відданості одне одному.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЧИТАННЯ

Уважно прочитайте наступну статтю. Якщо ви одружені, прочитайте й обговоріть статтю зі своїм чоловіком чи дружиною.

ЩОБ МИ МОГЛИ БУТИ ЄДИНИМ

Старійшина Генрі Б. Айрінг
З Кворуму Дванадцятьох Апостолів

“Якщо ви не єдині, ви не мої”

Спаситель світу, Ісус Христос, сказав про тих, хто буде частиною Його Церкви: «Будьте єдиними; і якщо ви не єдині, ви не мої» (див. УЗ 38:27). А під час сотворіння чоловіка і жінки, єдність між ними в шлюбі була дана не як сподівання, а як заповідь! «Покине тому чоловік свого батька та матір свою, та й пристане до жінки своєї,—і стануть вони одним тілом» (Буття 2:24). Небесний Батько хоче, щоб наші серця були зв'язані. Такий союз у любові не просто ідеальний. Він необхідний.

Вимога, щоб ми були єдиними, стосується не тільки цього життя. Вона нескінченна. Перший шлюб було здійснено Богом у Саду, коли Адам з Євою були безсмертними. Від початку Він вселив у чоловіків і жінок бажання назавжди поєднуватися як чоловік і дружина, щоб жити в сім'ях у досконалому, праведному союзі. Він вселив у своїх дітей бажання жити в мирі з усіма тими, хто оточує їх.

Але з Падінням стало зрозуміло, що жити в єдності буде нелегко. Трагедія сталася дуже рано. Каїн убив Авеля, свого брата. Діти Адама і Єви стали підвладними спокусам Сатани. З умінням, ненавистю і підступністю він досягає своїх цілей. Це є протилежним меті Небесного Батька та

Спасителя. Вони можуть дати нам досконалий союз та вічне щастя. Сатана, їхній і наш ворог, знав план спасіння ще до сотворіння. Він знає, що тільки у вічному житті можуть існувати священні, радісні сімейні зв'язки. Сатана хоче відірвати нас від наших улюблених і зробити нещасними. І саме він сіє зерна розпаду в людські серця з надією, що ми будемо розділені й відокремлені один від одного.

Усі ми відчували і єдність, і відокремлення. Інколи у сім'ях і, можливо, в іншому оточенні ми помічали таке життя, коли одна людина ставить інтереси іншої понад свої, люблячи й жертвуючи. І всі ми знаємо дещо про смуток і самотність через відокремленість і самотність. Нас не треба переконувати, що слід вибирати. Ми знаємо. Але нам необхідно надіятися, що ми зможемо відчути єдність у цьому житті і бути гідними мати її навічно у світі прийдешньому. І нам також потрібно розуміти, яке велике благословення прийде, коли будемо знати, що ми маємо робити.

Єдність можлива завдяки Спасителю

Спаситель світу говорив і про єдність, і як нам потрібно змінити себе, щоб вона була можливою. Він ясно учив цьому в молитві, яку промовив під час останньої зустрічі з апостолами перед смертю. Ця божественно прекрасна молитва записана в книзі Іоанна. Це було якраз напередодні Його жажливої жертви заради нас, щоб зробити можливим вічне життя. Він мав ось-ось залишити апосто-

лів, яких Він висвятив, яких Він любив і яким Він залишав ключі керувати Його Церквою. І так Він молився до Свого Батька, досконалий Син досконалого Батька. У Його словах ми бачимо, як сім'ї можуть бути об'єднані як одне ціле, як це буде з усіма дітьми нашого Небесного Батька, які підуть за Спасителем та його слугами:

«Як на світ Ти послав Мене, так і Я на світ послав їх.

А за них Я посвячую в жертву Самого Себе, щоб освячені правдою стали й вони.

Та не тільки за них Я благаю, а й за тих, що ради їхнього слова ввірують у Мене,

Щоб були всі одно: як Ти, Отче, в Мені, а Я—у Тобі, щоб одно були в Нас і вони,—щоб увірував світ, що Мене Ти послав». (Іоанн 17:18–21).

Тими кількома словами він пояснив нам, як євангелія Ісуса Христа може дозволити нашим серцям стати одним цілим. Ті, хто повірять в істину, якої учив Він, зможуть прийняти обряди й завіти, які пропонують Його повноважні слуги. Тоді, через послухність цим обрядам і завітам, їхня сутність буде змінена. Спасителева спокута саме таким чином дає нам можливість бути освяченими. Тоді ми зможемо жити в єдності, як і повинні, щоб мати мир у цьому житті й жити з Небесним Батьком та його Сином у вічності.

Служіння апостолів і пророків у той час, як і сьогодні, було в тому, щоб принести дітям Адама і Єви об'єднання віри в Ісуса Христа. Кінцевою метою того, що вони вчили, і чого вчимо ми, є об'єднати сім'ї—чоловіків, дружин, дітей, внуків, предків і, зрештою, всю сім'ю Адама і Єви, які виберуть це.

Дух веде до єдності з іншими

Пам'ятаєте, як Спаситель молився: «А за них,— кажучи про апостолів,—Я посвячую в жертву Самого Себе, щоб освячені правдою стали й вони». (Іоанн 17:19). Святий Дух—це той, хто освячує. Ми можемо мати його товариство, тому що Господь відновив Мелхиседекове священство через пророка Джозефа Сміта. Ключі цього священства сьогодні на землі. Його владою ми можемо укладати завіти, які дозволяють нам постійно мати Святого Духа.

Там, де люди мають Дух, ми можемо очікувати гармонії. Дух вкладає свідчення про істину в наші серця, яка об'єднує тих, хто ділиться тим свідченням. Дух Бога ніколи не породжує суперечки (див. 3 Нефій 11:29). Він ніколи не породжує почуття відмінності між людьми, що веде до боротьби (див. Джозеф Ф. Сміт, *Gospel Doctrine*, 5-те вид., [1939], с. 131). Він веде до особистого спокою і

почуття єдності з іншими. Він об'єднує душі. Єдина сім'я, єдина Церква і мир у світі залежить від об'єднаності душ.

Дотримуйтесь обіцянь, які уклали у причасній молитві

Навіть дитина може зрозуміти, що необхідно робити, аби мати Святого Духа своїм напарником. Причасні молитви говорять нам про це. Ми чуємо їх щотижня, відвідуючи причасні збори. У ті священні хвилини ми відновлюємо завіти, складені під час хрищення. І Господь нагадує нам про обіцяння, яке ми отримали, коли нас конфірмавали у члени Церкви,—обіцяння, що зможемо отримати Святого Духа. Ось слова з причасної молитви: «Вони бажать взяти на себе ім'я твого Сина і завжди пам'ятати його, і дотримуватися його заповідей, які він дав їм, щоб його Дух міг завжди бути з ними» (див. УЗ 20:77).

Ми можемо мати Його Дух, дотримуючись цього завіту. По-перше, ми обіцяємо взяти на себе Його ім'я. Це означає, що ми повинні ототожнювати себе з Ним. Ми будемо ставити Його на перше місце в житті. Ми будемо бажати того, що хоче Він, а не того, що хочемо ми, або чого вчить нас світ, аби ми бажали. Якщо будемо любити спершу світське, то в нас не буде спокою. Бажання досягти затишного життя сім'єю чи навіть народом через матеріальні речі зрештою розділить нас (див. Гарольд Б. Лі, *Stand Ye in Holy Places*, [1974], с. 97). Коли ми робимо один для одного те, що Господь хотів би, щоб ми робили, що природно витікає з прийняття на себе Його імені, може підняти нас до такого духовного рівня, який стане дотиком небес на землі.

По-друге, ми обіцяємо завжди пам'ятати Його. Ми це робимо щоразу, коли молимося в Його ім'я. Особливо, коли просимо прощення, що повинні робити часто, ми пам'ятаємо Його. У ту мить ми згадуємо Його жертву, яка дає можливості покаяння і прощення. Благаючи, ми згадуємо Його як свого Захисника перед Батьком. Коли приходить почуття прощення і заспокоєння, ми згадуємо Його терпіння і нескінченну любов. Згадування всього цього наповнює наші серця любов'ю.

Ми також виконуємо своє обіцяння пам'ятати Його, коли сім'ями молимося і читаємо Писання. У сімейній молитві за столом під час сніданку одна дитина може молитися за благословення іншої, щоб усе пройшло добре в той день на іспиті чи в інших справах. Коли приходять благословення, дитина, яка їх отримала, згадає любов того ранку і доброту Захисника, в чие ім'я була промовлена молитва. Серця буде поєднано в любові.

Ми дотримуємося завіту пам'ятати Його щоразу, коли збираємо сім'ї читати Писання. Вони свідчать про Господа Ісуса Христа, бо вони є і завжди були посланням пророків. Навіть, якщо діти не запам'ятають слів, вони запам'ятають істинного Автора, котрим є Ісус Христос.

Дотримуйтесь усіх заповідей

По-третє, причащаючись, ми обіцяємо виконувати Його заповіді, всі заповіді. Президент Д. Рубен Кларк мол., закликаючи до єдності у промові на Генеральній конференції, як він багато разів робив це, попереджав нас, щоб ми не вибирали, чого слухатись, а чого ні. Він сказав так: «Господь не дав нам нічого такого, що було б некорисним або необов'язковим. Він наповнив Писання тим, що ми повинні робити, щоб отримати спасіння».

Президент Кларк продовжував: «Коли ми причащаємося, то вступаємо в завіт слухатися і виконувати його заповіді. Винятків немає. Немає людей, яких це не торкається, немає тих, кого це стосувалося більше або менше» (з Conference Report, квітень 1955, сс. 10–11). Президент Кларк учив, що коли ми каємося в усіх гріхах, не лише в якомусь одному, то даємо урочисте обіцяння виконувати всі заповіді. Це може здатися важким, але це не складно. Ми просто підкоряємося владі Спасителя та обіцяємо бути слухняними у всьому, що він нам зветить (див. Мосія 3:19). Така наша поступка владі Ісуса Христа дасть нам можливість об'єднатися як сім'ям, як Церкві та як дітям Небесного Батька.

Через своїх пророків Господь дарує ту владу смиренним слугам. Віра перетворює наші покликання як домашніх учителів чи як візитних учителів на доручення від Господа. Ми йдемо заради нього, за його наказом. Звичайний чоловік зі своїм напарником-підлітком йдуть в сім'ї, очікуючи, що сили небесні допоможуть їм пересвідчитися, що сім'ї об'єднані і в них немає жорстокосердя, обману, наклепів і лихослів'я. Віра в те, що Господь покликає слуг, допоможе нам не помічати їхні недосконалості, коли вони докоряють нам, за своєю волею. Ми будемо ясніше бачити їхні добрі наміри, а не їхні людські недосконалості. Ми, ймовірно, не відчуємо образи, а очевидно відчуємо вдячність до Господаря, який покликав їх.

Милосердя має виняткове значення для єдності

Деякі заповіді, коли їх порушувати, руйнують єдність. Деякі з них стосуються того, що ми кажемо і як реагуємо на те, що кажуть інші. Ми не маємо права говорити зле про інших. Ми повинні бачити гарне один в одному і говорити добре один про

одного, коли тільки можемо (див. Девід О. Маккей, з Conference Report, жовтень 1967, сс. 4–11).

У той самий час ми повинні протистояти тим, хто презирливо говорить про священне, тому що наслідком того буває образа Духа, суперечки і плутанина. Президент Спенсер В. Кімбол вказав шлях як чинити опір, не сперечаючись, коли лежав на лікарняному ліжку і попросив санітара, який у хвилину розпачу згадав ім'я Господа надаремно: «Будь ласка! Будь ласка! Це мій Господь, чий імена Ви ображаєте». Запала мертва тиша, пригнічений голос прошепотів: «Вибачаюсь». (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, вид. Едвардом Л. Кімболом [1982], с. 198). За натхненням докір з любов'ю може бути запрошенням до єдності. Відмова сказати такий докір, коли це підказує Святий Дух, призведе до розладу.

Якщо ми хочемо мати єдність, то є заповіді стосовно наших почуттів, які потрібно виконувати. Ми маємо прощати і не відчувати злоби проти тих, хто образив нас. Спаситель подав приклад, перебуваючи на хресті: «Отче, відпусти їм,—бо не знають, що чинять вони» (Лука 23:34). Ми не знаємо серця тих, хто ображає нас. І ми не знаємо, що може викликати наш гнів і біль. Апостол Павло розповів нам, як любити у світі недосконалих людей, включаючи й нас, коли сказав: «Любов довготерпить, любов милосердствує, не задрить, любов не величається, не надимається, не поводить нечемно, не шукає тільки свого, не рветься до гніву, не думає лихого» (1 Коринтянам 13:4–5). А потім він серйозно застеріг проти реакції на провини інших, забуваючи про власні, коли писав: «Отож, тепер бачимо ми ніби у дзеркалі, у загадці, але потім—обличчям в обличчя; тепер розумію частинно, а потім пізнаю, як і пізнаний я» (1 Коринтянам 13:12).

Залишайтеся чистими й остерігайтеся гордині

Причасна молитва може нагадувати нам щотижня про те, що дар єдності прийде через послухність законам та обрядам євангелії Ісуса Христа. Коли ми дотримуємось наших завітів взяти на себе Його ім'я, завжди пам'ятати Його і виконувати всі Його заповіді, то отримаємо Його Дух собі в супутники. Це пом'якшить наші серця й об'єднає нас. Але є два застереження, які повинні прийти з тим обіцянням.

Перше—Святий Дух перебуває з нами, тільки якщо ми залишаємося чистими й вільними від любові до речей світу. Вибір бути нечистими відштовхне Святого Духа. Дух перебуває тільки з тими, хто ставить Господа над світом. «Будьте чистими» (3 Нефій 20:41; УЗ 38:42), і «любіть Бога усім своїм серцем, могутністю, розумом і силою» (див. УЗ 59:5)—це не пропозиції, це запо-

віді. І вони необхідні для товариства Духа, без якого ми не можемо бути одним цілим.

Інше застереження—уникати гордині. Єдність, яка приходить у сім'ю чи поміж людей, пом'якшених Духом, принесе велику силу. З тією силою приходить визнання світу. Незалежно від того, приносить те визнання похвалу чи заздрість, воно може привести нас до гордині. А це образить Духа. Є захист проти гордовитості—гарантованого джерела розрізненості. Для цього треба бачити щедрості, які Бог виливає на нас, не тільки як ознаку Його милості, але й як можливість об'єднатися у найвищому служінні з тими, хто оточує нас. Чоловік і дружина вчать бути одним цілим у служінні одне одному і тим, хто навколо них, використовуючи свою схожість, щоб розуміти

одне одного, і різницю, щоб доповнювати одне одного. Таким самим чином ми можемо об'єднатися з тими, хто не сприймає нашого вчення, але розділяє наше бажання благословити дітей нашого Небесного Батька.

Ми можемо стати миротворцями, гідними бути названими благословенними і дітьми Божими (див. Матвій 5:9).

Бог, наш Батько, живе. Його улюблений Син, Ісус Христос, є головою цієї Церкви і пропонує прапор миру всім, хто приймає її.

Із звернення старійшини Айрінга на Генеральній конференції Церкви у квітні 1998 року (див. Conference Report, Apr. 1998, 85–89; або *Ліягону*, липень 1998, сс. 71–74).

ЯК РОЗВИВАТИ В ШЛЮБІ ЛЮБОВ І ДРУЖБУ

3

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуйте одній або обом порадам.

- Уважно прочитайте Мороній 7:45–48. Зробіть перелік ознак милосердя, які згадані в цьому уривку. Візьміть зобов'язання вдосконалювати ці ознаки у своєму житті. Обміркуйте, як вони можуть допомогти чоловікам і дружинам виховувати свою любов і дружбу.
- Заплануйте час протягом кожного тижня, який ви проведете тільки вдвох разом із своїм чоловіком чи дружиною. Можливо, на визначений час варто було б зробити помітки в календарі або записнику.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЧИТАННЯ

Уважно прочитайте наступну статтю. Якщо ви одружені, прочитайте й обговоріть статтю зі своїм чоловіком чи дружиною.

ЄДНІСТЬ У ШЛЮБІ

Президент Спенсер В. Кімбол
12-й Президент Церкви

Гідний поваги, щасливий та успішний шлюб, безумовно, є основною метою кожної людини. Шлюб, можливо, є одним з найважливіших рішень у житті і має найдалекосяжніші наслідки, бо він пов'язаний не тільки з найближчим щастям, але й з вічною радістю. Він торкається не тільки двох людей, але також і їхніх сімей та, особливо, їхніх дітей і дітей їхніх дітей протягом багатьох поколінь.

Обираючи супутника на життя й вічність, безумовно, необхідно особливо ретельно планувати, обмірковувати, молитися й поститися, щоб бути впевненим, що з усіх рішень, це—ніяким чином не помилкове. Істинний шлюб повинен об'єднати як думки, так і серця. Емоції не повинні цілком визначати рішення, але серце й розум, підкріплені постом і молитвою та серйозним розмірковуванням, нададуть найвірогіднішу можливість отримати подружнє щастя. Воно приносить з собою жертвування, необхідність ділитися і потребу у великій самовідданості.

Багато видуманих телевізійних вистав і фільмів закінчуються шлюбом: "І до кінця свого життя вони жили щасливо". Нам необхідно зрозуміти, що сама по собі церемонія не приносить щастя і не створює успішний шлюб. Щастя не з'являється з натискуванням на вимикач, як електричне світло; щастя є станом розуму і приходиться зсередини.

Його треба заробити. Його не можна купити за гроші, його не можна отримати просто так.

Дехто думає про щастя, як про ефектне життя, що складається з легких, безтурботних і постійних переживань; але справжній шлюб засновано на щасті, яке більше від такого, воно приходить коли даєш, служиш, ділишся, жертвуєш та розвиваєш самовідданість.

Дві людини, з різним походженням, скоро після церемонії усвідомлюють, що необхідно зустрітися з суворою реальністю. Більше нема життя в мріях або у штучно створеному світі; ми маємо вийти із хмар і твердо стати на землі. Відповідальність і нові обов'язки мають бути прийняті. Особиста свобода певною мірою повинна бути обмежена і багато погоджень, безкорисливих погоджень, має бути зроблено.

Дехто дуже скоро після одруження починає розуміти, що його чоловік чи дружина має слабкості, які раніше не були помітні. Добрі риси, які постійно звеличувались під час залицянь, зараз стали порівняльно меншими, а слабкості, які під час залицянь здавалися такими мізерними і незначними, тепер зросли до значних розмірів. Прийшов час для розуміння сердець, для самооцінки, для доброго здорового глузду, міркування та планування. Звички, які набувались роками, тепер проявляють себе: чоловік чи дружина може виявитися скупим або марнотратним, ледачим або працьовитим, благоговійним або невіруючим; може виявитися добрим і з легкістю працюючим в колективі або образливим і замкненим, постійно

вимагати або давати, егоїстичним або скромним. Проблеми з родичами стають більш актуальними, і питання ставлення чоловіка чи дружини до них знову нагадує про себе.

Часто з'являється небажання влаштовувати життя та приймати важкі обов'язки, які відразу з'являються. Зміна багатого життя на ощадливе завжди відбувається з неохотою, молоді люди часто намагаються бути не гіршими за когось. Часто виявляється небажання зробити необхідні фінансові узгодження. Молоді дружини часто вимагають, щоб усі зручності, якими вони раніше насолоджувались вдома у своїх процвітаючих батьків, були і у їхніх домах. Деякі навіть бажають допомогти заробити таке процвітаюче життя і продовжують працювати після одруження. Через це вони залишають свої обов'язки вдома і переслідують професійні чи комерційні цілі, формуючи матеріальне становище, яке стабілізується, але в той же час стає дуже важко віддавати належне нормальному сімейному життю. Коли працюють обидва з подружжя, в сім'ї з'являється змагання, а не взаємодія. Дві людини повертаються додому після важкого трудового дня з напруженими нервами, особистою гординою, зросталою незалежністю, і тоді з'являються непорозуміння. Маленькі суперечності виростають у колосальні суперечки.

Хоч шлюб—це важка справа, а суперечки у шлюбі і розлучення поширені, все ж таки справжнє, тривале щастя можливе, і шлюб може принести більше захоплення і піднесення, ніж людський розум здатний осягти. Цього може досягти кожне подружжя, кожна людина. "Споріднені душі" є вигадкою, ілюзією; але якщо кожний молодий чоловік і кожна молода дівчина шукатимуть з усією старанністю, молитимуться про те, щоб знайти супутника, з яким життя може бути найбільш зручним і прекрасним—це безсумнівно, що майже будь-який добрий чоловік і будь-яка добра жінка можуть мати щастя і щасливий шлюб, якщо обидва готові сплатити відповідну ціну.

Існує, безумовно, правильна формула, яка гарантує кожному подружжю щасливий і вічний шлюб; проте, як і в усіх формулах, її суттєві елементи не повинні бути випущені, скорочені, або якось обмежені. Вибір перед залицанням і потім продовження залицання після шлюбу мають однакову цінність, але не більш важливі, ніж шлюб сам по собі, успіх якого залежить від двох осіб, не однієї, а саме двох.

Шлюб, який бере свій початок і заснований на розумних принципах, які вже згадувались, не може бути зруйнований жодною силою, крім як зсередини одним з двох або обома із подружжя; і у більшості випадків саме вони мають прийняти

на себе відповідальність за це. Інші люди чи організації можуть впливати як позитивно, так і негативно. Може здаватися, що фінансові, соціальні, політичні та інші обставини справляють тиск; але шлюб, в першу чергу, і завжди, залежить від обох з подружжя, які завжди можуть зробити свій шлюб успішним і щасливим, якщо вони прагнуть цього безкорисливо й праведно.

Формула проста, складових небагато, але вони мають досить підскладових.

По-перше, має бути відповідне наближення до шлюбу, яке передбачає вибір супутника, який, наскільки це можливо, сягає вершин досконалості в усіх аспектах, які мають значення для особистостей. Потім ці двоє людей повинні підійти до олтаря у храмі, усвідомлюючи, що їм доведеться багато працювати, щоб мати успішне сумісне життя.

По-друге, необхідна неабияка безкорисливість, треба забути про себе і скеровувати все сімейне життя й все, що до нього входить, на користь сім'ї, поставивши себе на друге місце.

По-третє, має бути постійне залицання і виявлення захоплення, доброта та люб'язність, щоб підтримувати і зрошувати кохання.

По-четверте, життя має бути повністю узгоджене з заповідями Господа, як це визначено в євангелії Ісуса Христа.

Належно перемішавши ці складові та постійно їх застосовуючи, просто неможливо, щоб прийшло нещастя, тривало непорозуміння або розірвалися стосунки. Адвокати, які спеціалізуються на справах з розлучення, мали б шукати собі іншу роботу, а суди, які розглядають ці справи, були б назавжди замкнені.

Дві особи, які підходять до олтаря мають усвідомлювати: щоб досягти щасливого шлюбу, на який вони сподіваються, вони повинні знати, що шлюб—це не легальне прикриття, він вимагає того, щоб ділитися, жертвувати, і, навіть, обмежувати деякою мірою особисту свободу. Він означає тривалу і старанну економію. Він означає дітей, які приносять із собою фінансовий тягар, побутові ускладнення, вимагають турботи і хвилювання; але разом з тим, він означає найглибші й найсолідніші відчуття, які тільки можуть існувати.

До шлюбу кожен може жити, як йому подобається, організовувати і планувати своє життя так, як це здається йому найкращим, в усіх рішеннях ставити за головну мету задоволення своїх потреб. Закохані мають усвідомлювати до того, як дадуть урочисті обіцянки, які кожен має прийняти буквально і повністю, що добробут нової маленької сім'ї має бути вище за інтереси одного із подружжя. Кожен з них повинен усунути слова «я»

та «моє», а замість них поставити «ми» та «наше». Кожне рішення, якщо ним зачіпається двоє або більше людей, має обговорюватися. Тепер, коли дружина буде приймати більшість рішень, вона буде турбуватися про те, як вони вплинуть на батьків, дітей, дім та їхнє духовне життя. А чоловік, обираючи свою професію, суспільне життя, своїх друзів, кожне із своїх захоплень, тепер має вважати на те, що він лише частина сім'ї і має бути врахована цілісність групи.

Шлюб може не завжди бути урівноваженим і інколи можливі інциденти, але він може бути сповненим глибоким спокоєм. Подружжя може стикнутися із бідністю, хворобами, розчаруваннями, невдачами і, навіть, смертю у сім'ї, але навіть це не вкраде в них їхній спокій. Шлюб може бути успішним так довго, доки егоїзм не увійде в нього. Труднощі і проблеми згуртують батьків у непорушні союзи, якщо буде повна відсутність егоїзму. Під час депресії 1930-х років відбулось явне зменшення кількості розлучень. Бідність, невдачі, розчарування—вони з'єднали батьків. Випробовування можуть зміцнити стосунки, які благополуччя може зруйнувати.

Дуже ймовірно, що шлюб заснований на егоїстичності не буде успішним. Той, хто вступає в шлюб заради грошей або заради престижу чи соціального становища, скоріш за все буде розчарований. Той, хто вступає у шлюб, щоб задовольнити суєтність і гординю або той, хто одружується, щоб завдати болю або для того, аби викрити когось—обманює лише самого себе. Але той, хто одружується задля того, щоб дарувати і отримувати радість, служити, і щоб йому служили, той, хто піклується про інтереси двох, і потім, коли вона з'являється—про сім'ю, має дуже великий шанс, що його шлюб буде щасливим.

Любов, як квітка або тіло, потребує постійного живлення. Без регулярного харчування смертне тіло швидко виснажить її помре. Ніжна квітка зів'яне й загине без піклування й води. Так само й любов. Не можна сподіватися, що вона триватиме вічно, якщо її постійно не підживлювати коханням, виявами поваги й захоплення, висловами вдячності й безкорисливості.

Повна безкорисливість, безсумнівно, може зіграти свою роль у щасливому шлюбі. Якщо один з подружжя завжди прагне задоволення інтересів, заспокоєння і щастя іншого, то любов, знайдена ще у залицянні і скріплена шлюбом буде зростати безкінечно. Багато подружніх пар дозволяють своїм шлюбом стати черствими, а своїй любові—холодною, як засохлий хліб, застарілий жарт чи застиглий жир. Безумовно, що їжею, жит-

тево необхідно для любові, є повага, доброта, уважність, турбота, виявлення прихильності, оточення вдячністю і захопленням, гордістю за свого супутника, товаришуванням, впевненістю, вірою, партнерством, рівністю та взаємозалежністю.

Якщо ви бажаєте бути по-справжньому щасливі у шлюбі, ви маєте постійно і з вірою дотримуватися заповідей Господа. Ніхто, самотній чи одинокий, не був по-справжньому щасливий, якщо не був праведним. Існують тимчасові задоволення і приховані ситуації, які тривають лише мить, але постійне щастя, щастя у його повноті може прийти лише через чистоту і гідність. Той, хто має приклад релігійного життя з глибокими релігійними переконаннями ніколи не зможе бути щасливий, будучи неактивним у Церкві. Сумління буде продовжувати турбувати його, доки воно не буде пригнано, але в цьому разі шлюб уже знаходиться у небезпечному становищі. Докори совісті можуть зробити життя майже нестерпним. Неактивність є руйнуючою для шлюбу, особливо якщо чоловік і дружина неактивні у різній мірі.

Релігійні відмінності є найтяжчими і знаходяться поруч з найнерозв'язанішими відмінностями з усіх.

Шлюб висвячений Богом. Це не просто народний звичай. Без належного і успішного шлюбу людина ніколи не отримає піднесення. Читайте слова вашого Господа, які кажуть, що це правильно і необхідно бути одруженим.

Я впевнений, що поміркований і розумний святий останніх днів буде ретельно планувати своє життя, щоб бути впевненим: нема жодних перешкод на шляху. Зробивши одну серйозну помилку, людина може зробити на своєму шляху перешкоду, якої вже не можна буде позбутися, та яка зможе закрити шлях до вічного життя і Божествування—нашого остаточного призначення. Якщо дві людини люблять Господа більш ніж своє життя і кохають одне одного більш ніж своє життя, співпрацюючи у повній гармонії з євангельськими програмами як основою, вони гарантовано отримають це велике щастя. Коли чоловік і дружина регулярно разом приходять у святий храм, стають разом на коліна, щоб помолитися у своєму домі разом із сім'єю, ходять тримаючись за руки на церковні збори, тримають своє життя у цілковитій цнотливості—розум і тіло—так, що усі їхні думки, бажання і кохання сконцентровані на одній особі—своєму супутникові, і співпрацюють над розбудовою Царства Божого—їхнє щастя досягло своєї кульмінації.

Інколи у шлюбі існують інші розколи, які порушують те, що сказав Господь: "Люби свою

дружину усім своїм серцем і припадай до неї і більше ні до кого” (див. УЗ 42:22).

Це означає те саме, що й “люби свого чоловіка усім своїм серцем і припадай до нього і більше ні до кого”. Часто люди продовжують припадати до своїх матерів, батьків і друзів. Інколи матері не ослаблюють вплив, який вони мали на своїх дітей, а чоловіки, так само, як і дружини, повертаються до своїх матерів і батьків за порадою або щоб довірити щось, в той час як в усьому необхідно припадати до дружини й усі інтимні подробиці мають триматися у суворій таємниці від інших.

Чоловік і дружина зроблять добре, якщо негайно знайдуть свій власний дім, окремо від родичів з будь-якої сторони. Будинок може бути дуже скромним і невеликим, але все ж це незалежне володіння. Ваше подружнє життя має стати незалежним від її та його родичів. Ви любите їх більше ніж коли-небудь, ви високо цінуєте їхні поради, ви вдячні їм за їх товариство, але ви живете своїм власним життям, скерованим вашими рішеннями, вашими власними богомольними радами після того, як ви отримали пораду від того, хто має її дати. Припадати не означає лише

жити в одному помешканні, це означає пристати, склеїтися:

“Отже, законно, щоб чоловік мав одну дружину, і вони двоє будуть одна плоть, і все це, щоб земля змогла досягти кінцевої мети свого створення;

І щоб її могло бути наповнено мірою людства, згідно з її створенням до того, як світ було зроблено” (див. УЗ 49:16–17).

Брати і сестри, дозвольте мені сказати, що це слово Господа. Це дуже, дуже серйозно і не повинно бути нікого, хто сперечався би з Господом. Він створив землю, Він створив людей. Він знає умови. Він встановив програму, і ми не настільки розвинуті і не настільки розумні, щоб були здатні сперечатися з ним про ці важливі речі. Він знає, що правильно й істинно.

Ми просимо вас подумати над цим. Переконайтеся, що ваш шлюб у порядку. Переконайтеся, що ваше життя у порядку. Переконайтеся, що ви належно виконуєте свої обов'язки у шлюбі.

Із журналу *Ensign* за березень 1977, сс. 3–5.

ЯК РЕАГУВАТИ НА ВИПРОБОВУВАННЯ У ШЛЮБИ

4

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуєте одній або декільком порадам.

- У завданні з читання, поданому далі, старійшина Лінн Г. Роббінс розкриває “рецепт лиха”. Прочитайте опис на цій сторінці. Після того розробіть рецепт гармонії у домі. Визначіть, які «інгредієнти» ви включили б у такий рецепт.
- Зобов’яжіться реагувати на випробовування не у гніві, а з терпінням і любов’ю. Вирішіть робити щось, що буде часто нагадувати вам про взяте зобов’язання. Наприклад, ви можете покласти монету або інший невеличкий предмет у своє взуття або тримати записку для себе у своїй кишені.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЧИТАННЯ

Уважно прочитайте наступну статтю. Якщо ви одружені, прочитайте й обговоріть статтю зі своїм чоловіком чи дружиною.

СВОБОДА ВИБОРУ І ГНІВ

Старійшина Лінн Г. Роббінс
Сімдесятник

Сатана розпалює гнів у сім’ях

«Я маю сім’ю тут на землі. Вони добрі до мене». Це—надія кожної дитини, виражена словами одного з наших гімнів (“Families Can Be Together Forever”, Hymns № 300, курсив додано).

Читаючи «Сім’я: проголошення світові», ми дізнаємося, що «сім’я є основною частиною плану Творця. . .» і що «чоловік і дружина мають урочисту відповідальність любити один одного» і «мають священний обов’язок виховувати своїх дітей у любові і праведності» (“Сім’я: проголошення світові”, *Ліягона*, жовтень 1998, с. 24).

Для Сатани сім’я є також цілпо першорядного значення. Він воює проти сім’ї. Один з його таємних задумів—це підступно і хитро, крадькома проникнути в сім’ю, увійти в наш дім і в саме наше життя.

Він шкодить сім’ям і часто руйнує їх у стінах їхніх же власних домів. Його стратегія—викликати *злість* у сім’ї один проти одного. Сатана є «батьком суперечок», і він «підбурює серця людей сперечатися із *злістю*, один з другим» (3 Нефій 11:29, курсив додано). Дієслово «*гніватися*» неначе подає нам рецепт лиха: «Візьміть когось, хто вже трохи роздратований, киньте йому кілька дошкульних слів і доведіть до кипіння; підбурюйте-

те доти, поки не стане достатньо; охолоньте самі і дайте охолонути тій людині, кілька днів тримайтеся непривітно; ось і все—безліч проблем уже стоять перед вами”.

Ми можемо вирішити не бути розгніваними

Хитрість його стратегії полягає в тому, щоб відокремити гнів від свободи вибору, спонукаючи нас повірити, що ми є жертвами емоцій, які не можемо контролювати. Ми чуємо: «У мене вирвалося». Хтось не міг утриматися від чогось—це цікавий підбір слів, який став широко вживаною ідіомою. «Вирвалося» означає, що це трапилося «без намірів» зробити щось, «несподівано», «ненавмисно», «мимовільно», «винний не я», можливо, повівся дещо нестримано, але «винний не я».

«Він розлютив мене». Ось ще одна фраза, яку ми чуємо і за нею також криється думка про відсутність з нашого боку контролю чи свободи вибору. Це—міф, який повинен бути розсіяний. Ніхто нас не робить розлюченими. Інші не роблять нас гнівними. Ми гніваємося не з примусу. Розгніватися—це свідомий вибір, це прийняття рішення; ми можемо вирішити не гніватися. *Ми вибираємо!*

Тим, хто каже: «Я не можу зарадити собі», письменник Уільям Уїлбенкс відповідає: «Дурниці».

«Зухвала поведінка, . . . затамований гнів, розмови про це, лемент і крик»—усе це складові відпрацьованої стратегії, як викликати гнів. «Ми вибираємо з цього те, що спрацювало для нас у

минулому. Чи звертали ви коли-небудь увагу на те, як рідко ми втрачаємо контроль над собою, коли нас діймає начальник, і як часто ми робимо це, коли не задоволені друзями чи кимось із сім'ї?» ("The New Obscenity", *Reader's Digest*, грудень 1988, с. 24; курсив додано).

Навчаючись в останньому класі школи, Уілбенкс намагався потрапити до складу шкільної баскетбольної команди і домогся цього. Тренер у перший день тренувань поставив його грати один-на-один із собою, а команда за ними спостерігала. Коли Уілбенкс пропустив легкий кидок, то розізлився, затупав ногами і почав кричати. Тренер підійшов до нього і сказав: «Ще раз таке утни, і ти ніколи не будеш грати в моїй команді». Наступні три роки він не втрачав контролю над собою. Через роки, згадавши той випадок, він зрозумів, що того дня тренер навчив його принципу, який змінив його життя,—гнів утримати під контролем можна (див. "The New Obscenity," с. 24).

Вчення Господа

У перекладі Джозефа Сміта Послання до ефесян 4:26 Павло запитує: «Можете ви бути злі, і залишитися без гріха?» Позиція Господа ясна у цьому питанні:

«Той, в кому є дух суперечок, не від мене, але від диявола, який є батьком суперечок, і він підбурює серця людей сперечатися із злістю, один з другим.

Ось, це не моє вчення—підбурювати серця людей на злість один проти одного; але моє вчення у тому, щоб з цим було покінчено» (3 Нефій 11:29–30).

Це вчення, або заповідь, від Господа припускає як попередню умову свободу вибору і закликає до розуму, який здатен прийняти рішення. Господь чекає від нас, щоб ми вибирали *не* гніватися.

Не може бути виправданий жоден, хто гнівається. У Євангелії від Матвія 5:22 Господь каже: «А Я вам кажу, що кожен, хто гнівається на брата свого [без причини], підпадає вже судові» (курсив додано). Як цікаво, що ці слова «без причини» відсутні і в натхненному перекладі Джозефа Сміта (див. Матвій 5:24 у перекладі Джозефа Сміта), і в 3 Нефій 12:22. Коли Господь вилучив слова «без причини», то Він не лишив нам виправдання. «Але моє вчення у тому, щоб з цим було покінчено» (3 Нефій 11:30). Ми можемо «покінчити» з гнівом, бо Господь так навчив нас і це заповів нам.

Гнів є наслідком впливу Сатани

Гнів є наслідком впливу Сатани, коли ми відмовляємося від нашого самоконтролю. Це гріх, який

входить в наші думки і це призводить до ворожого ставлення чи поганих почуттів. Він є причиною шаленства на автостраді, обурення на спортивній арені і жорстокості в стінах наших домів.

Неконтрольований гнів швидко може викликати потік жажливих слів та інших форм образи, що може так глибоко ранили ніжне серце. Він і є тим, «що виходить із уст,—сказав Спаситель,— . . . [і] людину сквернить» (Матвій 15:11).

Девід О. Маккей сказав: «Нехай чоловік і дружина ніколи не говорять дуже голосно один до одного, «хіба що коли в їхньому домі пожежа» (*Stepping Stones to an Abundant Life*, comp. Llewelyn R. McKay [1971], с. 294).

Жорстоке поведіння—це гнів, який повністю вийшов із-під контролю, він ніколи не є виправданим і завжди є неправедним.

Гнів—це груба спроба зробити винуватими когось іншого або ж безсердечно намагатися виправити інших. Часто він виступає як завуальоване покарання та майже ніколи не дає результатів. Тому-то в Писаннях є попередження: «Чоловіки,—любіть дружин своїх, і не будьте суворі до них!» і «Батьки,—не дратуйте дітей своїх, щоб на душі не впали вони!» (Колосянам 3:19; 21).

«Я ніколи не буду гніватися знову»

Вибір і підзвітність є нерозривними принципами. Через те, що гнів є вибором, у «Сім'я: проголошення світові» вміщено попередження, «що особи, які. . . жорстоко поведуться зі своїм подружжям чи з дітьми, . . . одного дня будуть відповідати за це перед Богом».

Усвідомлення зв'язку між свободою вибору і гнівом є першим кроком на шляху до викорінення його з нашого життя. Ми можемо зробити вибір—не гніватися. І ми можемо зробити цей вибір сьогодні, прямо зараз. Просто сказати собі: «Я ніколи не буду гніватися знову». Задумайтеся над таким вирішенням проблеми.

121 розділ Учення і Завітів є одним з наших найкращих джерел, аби навчитися правильних принципів керівництва. Можливо, найкориснішим розділ 121 є для подружжя і батьків. Ми є, щоб вести свої сім'ї «переконанням, довготерпінням, лагідністю, і м'якістю, і любов'ю неудаваною» (див. УЗ 121:41–42).

Нехай мрія кожної дитини мати сім'ю тут на землі, сім'ю, яка є доброю до неї, стане дійсністю.

Із звернення старійшини Робінса на Генеральній конференції Церкви у квітні 1998 року (див. Conference Report, Apr. 1998, с. 105–106; або *Ліягона*, липень 1998, сс. 86–87).

ЯК РЕАГУВАТИ НА ТРУДНОЦІ ДОБРОЗИЧЛИВИМ СПІЛКУВАННЯМ

5

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуєте одній або обом порадам.

- У завданні з читання, що подано далі, старійшина Джо Дж. Крістенсен звернув увагу на те, що «небагато людей змінилися на краще в результаті постійної критики чи бурчання. Через нашу необачність, дещо з того, що ми вважаємо *конструктивною* критикою насправді може виявитися *руйнівним*. Інколи краще залишити дещо неказаним» (див. с. 19). Протягом наступного тижня зверніть особливу увагу на

те, що ви думаєте і кажете про інших. Спробуйте зміцнювати і проявляти доброту в усьому, що ви кажете.

- Знайдіть у вашому чоловікові чи дружині риси, якими ви захоплюєтесь. Зробіть список цих рис і поділіться ним із своїм чоловіком чи дружиною.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЧИТАННЯ

Уважно прочитайте наступну статтю. Якщо ви одружені, прочитайте й обговоріть статтю зі своїм чоловіком чи дружиною.

ШЛЮБ І ВЕЛИКИЙ ПЛАН ЩАСТЯ

Старійшина Джо Дж. Крістенсен
Сімдесятник

Ми з Барбарою були благословенні шістьма дітьми. Декілька років назад, коли ми разом провідали їхніх дідуся й бабусю, мій батько сказав: «Джо, я думаю ви з Барбарою розпочали те, чого не можете зупинити».

На Великдень ми проголосили всьому світу, що Ісус є Христос і що через Його святе священство і його запечатувальну силу, шлюби й сім'ї можуть ніколи не закінчуватися—ніколи не підходити до кінця.

Сьогодні я хочу говорити з усіма вами про наші шлюби. Я дам вам вісім практичних порад, сподіваюсь, вони будуть цінними для зміцнення ваших шлюбів як зараз так і у майбутньому.

Пам'ятайте про важливість шлюбу

1. Пам'ятайте про пріоритетність вашого шлюбу. Пам'ятайте слова старійшини Брюса Р. Макконкі стосовно важливості шлюбу у «великому плані щастя» (Алма 42:8) нашого Батька на небесах:

“З моменту народження у смертному житті й до часу одруження у храмі, все, що ми маємо у всій

системі євангелії існує для того, щоб підготувати й зробити нас гідними увійти у святий порядок шлюбу, який робить нас чоловіками й дружинами у цьому житті й у світі прийдешньому.

У цьому світі нема нічого на стільки ж важливого як створення і вдосконалення сімей» (“*Salvation Is a Family Affair,*” *Improvement Era*, June 1970, 43–44).

Моліться про успіх вашого шлюбу

2. Моліться про успіх вашого шлюбу. Багато років назад, коли було звичайним, що Генеральний Авторитет подорожував до місії і проводив співбесіди з усіма місіонерами, старійшина Спенсер В. Кімбол, тоді член Кворуму дванадцятьох, розмовляв із старійшиною, місія якого підходила до закінчення.

«Коли ви будете звільнені, старійшино, що ви плануєте робити?»

«О, я планую повернутися до коледжу». І потім з усмішкою він додав: «Після того я сподіваюсь закохатися і одружитися».

Старійшина Кімбол дав таку мудру пораду: «Що ж, моліться не лише про те, щоб одружитися з тією, яку ви будете кохати. *Замість того, моліться про те, щоб любити ту, на якій одружитесь*».

Ми повинні молитися про те, щоб стати більш добрими, люб'язними, смиренними, терплячими, здатними вибачати і, *особливо*, менш егоїстичними.

Для того, щоб розпізнати наші особисті проблеми чи слабкості, які перешкоджають нам бути кращими партнерами у шлюбі, ми повинні прийти в молитві до Господа і отримати переваги могутньої обіцянки з Книги Мормона: «І якщо люди прийдуть до мене, я покажу їм їхню слабкість; . . . бо якщо вони упокорюються переді мною і мають віру в мене, то я вчиню так, щоб слабке стало сильним для них» (Етер 12:27).

Отже, молитва необхідна. Багато провідників Церкви і радників з питань шлюбу звертали увагу, що вони не бачили шлюбу з серйозними проблемами там, де подружжя все ще молиться разом щоденно. Коли з'являються проблеми і шлюб знаходиться під загрозою, найбільш важливим засобом для його покращення може виявитися сумісна молитва подружжя.

Слухайте свого чоловіка чи дружину

3. Слухайте. Виділіть час, щоб вислухати свого чоловіка чи дружину, навіть, регулярно плануйте це. Розмовляйте одне з одним і визначте, чи робите ви все, що необхідно, з вашого боку у шлюбі.

Брат Брент Берлоу поставив запитання перед групою носіїв священства: «Хто з вас бажає отримати одкровення?» Піднялись всі руки. Тоді він порадив їм усім йти до дому і запитати своїх дружин, що необхідно, щоб бути кращими чоловіками. Він додав: «Я вже скористався своєю власною порадою і провів більш ніж годину у дуже насиченій інформацією бесіді із [моєю дружиною] Сюзен того дня!» (“To Build a Better Marriage,” *Ensign*, Sept. 1992, 7). Такі розмови можуть бути одкровенням для будь-кого з нас.

Брати, чи прийшлося комусь з вас коли-небудь чути від вашої дружини те, що нещодавно почув я: «Джо, ти мене слухаєш?». Вона була не єдина, хто цікавився чи я слухаю. Одного дня я дрімав і наша маленька онучка Елісон підійшла, підняла моє віко і запитала: «Дідусю, ти тут?» Ми повинні бути «тут» і бути чуйними до нашої супутниці.

Уникайте нескінченного дошкуляння

4. Уникайте «нескінчених дошкулянь». Не будьте надто критичними до помилок одне одного. Погодьтеся: серед нас немає досконалих. Нам усім треба пройти довгий шлях, щоб стати, як закликають наші провідники, такими, як Христос.

“Нескінченні дошкуляння”, як Президент Спенсер В. Кімбол назвав їх, можуть знищити будь-який шлюб (“Marriage and Divorce,” 1976

Devotional Speeches of the Year [1977], 148). Загалом, кожен до болю знає свої слабкості, і нам не треба часто про них нагадувати. Небагато людей змінилися на краще в результаті постійної критики чи бурчання. Через нашу необачність, дещо з того, що ми вважаємо *конструктивною* критикою насправді може виявитися *руйнівним*.

Інколи краще залишити дещо неказаним. Нещодавно одружена сестра Лола Волтерс прочитала у журналі, що заради зміцнення шлюбу, подружжя повинні мати регулярні неупереджені наради, під час яких вони мають вказати будь-які манери, що їх дратують. Вона написала:

«Ми мали вказати п'ять речей, які дратують нас і я почала говорити. Я сказала йому, що мені не подобається, як він їсть грейпфрут. Він знімав шкірку і їв його як апельсин! Я більше нікого й не знала, хто б так їв грейпфрут. Чи можна вимагати від дівчини провести усе життя і, навіть, вічність, спостерігаючи, як її чоловік їсть грейпфрут як апельсин?

Коли я закінчила [свої п'ять], була його черга сказати про те, що йому не подобається в мені. [Він] сказав: «Знаєш, якщо чесно, мені не приходить нічого такого в голову, що б мені не подобалося в тобі, люба».

Я почала задихатися.

Тієї ж миті я відвернула від нього, бо не знала, як пояснити сльози, які заповнили мої очі і стікали по моєму обличчю».

Сестра Волтерс підвела підсумок: «Усякий раз, коли мені доводиться чути про несумісність чоловіка і дружини, я завжди запитую, чи не страждають вони на те, що я тепер називаю «синдром грейпфрута» (“The Grapefruit Syndrome,” *Ensign*, Apr. 1993, 13).

Так, інколи краще залишити дещо неказаним.

Підтримуйте дух побачень

5. Підтримуйте дух побачень. Знайдіть час, щоб робити щось разом—лише вдвох. Наскільки важливо проводити час всією сім'єю з дітьми, настільки ж необхідно щотижня проводити деякий час, щоб бути лише вдвох. Плануючи його, ви допоможете своїм дітям відчувати, що шлюб є чимось таким важливим, що вам необхідно зміцнювати його. Таке планування потребує зобов'язань, організації та планування.

Необов'язково витратити на це багато грошей. Час, проведений разом—ось, що найважливіше.

Одного разу, коли тесть збирався повернутися після обіду на поле працювати, моя теща сказала: «Альберт, негайно повернись і скажи мені, що ти

любиш мене». Він посміхнувся і жартуючи сказав: «Еліс, коли ми одружувалися, я сказав тобі, що кохаю тебе, і, якщо щось зміниться, я повідомлю тебе». Дуже важко надмірно використовувати фразу «Я люблю тебе». Використовуйте її щоденно.

Не вагайтеся сказати: «Вибач»

6. Не вагайтеся сказати: «Вибач». Скажіть «Мені дуже шкода, вибач мені, будь ласка» так швидко, як тільки сформулюєте цю фразу, навіть якщо це не лише ваша вина. Істинна любов розвивається тими, хто охоче визнає особисті помилки й провини.

Коли суперечності зростають, дуже важливо бути готовим обговорити і вирішити їх, але бувають випадки, коли краще взяти «тайм аут». Буває важливим прикусити язик і порахувати до десяти, або навіть до ста. А іноді, навіть краще дозволити зайти сонцю у вашому гніві, бо це може допомогти повернутися до ускладнення вранці після відпочинку, спокійними і з більшими можливостями для розв'язання проблеми.

Часом ми можемо почути таке: «Ви знаєте, ми одружені вже п'ятдесят років, і наші думки завжди співпадали». Якщо це дійсно так, то один з партнерів повністю домінує над іншим, або, як хтось сказав, «далекій від істини». Будь-яка мудра подружня пара матиме розбіжності в думках. Наше випробування—бути впевненими, що ми знаємо, як їх подолати. Це і є процесом перетворення хорошого шлюбу на кращий.

Живіть відповідно до свого достатку

7. Навчіться жити відповідно до свого достатку. Найскладніші випробування у шлюбі пов'язані з грошима. «Американська юридична асоціація ... зазначила, що 89 відсотків усіх розлучень можна простежити до сварок і докорів з приводу грошей» (Marvin J. Ashton, "One for the Money," *Ensign*, July 1975, 72). Будьте готові відкласти або утриматися від покупки, але не вийти за межі свого бюджету. Платіть вашу десятину першою і наскільки це можливо уникайте боргів. Пам'ятайте, що витрачаючи на п'ятдесят доларів на місяць менше, ніж ви отримуєте, дорівнює щастю, а витрачаючи на п'ятдесят більше, дорівнює нестатку. Може прийти час, коли треба буде дістати ножиці і ваші кредитні картки і зробити те, що старійшина Джеффері Р. Холланд назвав «пластична хірургія» ("Things We Have Learned—Together," *Ensign*, June 1986, 30).

Розподіліть домашні й сімейні обов'язки

8. Будьте справжнім партнером у домашніх та сімейних обов'язках. Не будьте чоловіком, який без діла сидить в домі, очікуючи якихось результатів, і вважає, що заробляти на життя—його рутинний обов'язок і його дружина сама несе відповідальність за дім і сама ж має турбуватися про дітей. Завдання турботи за домом і родиною лежить більш ніж на одній людині.

Пам'ятайте, що ви разом у цьому співробітництві. Ми з Барбарою з'ясували, що ми можемо прибрати постіль за одну хвилину і це треба робити лише один раз на день. Вона каже, що дозволяє мені робити це, аби я міг добре почувати себе протягом дня, і мені здається, щось в цьому є.

Знайдіть час для того, щоб разом вивчати Писання і слідуйте пораді Президента Кімбола: «Коли чоловік і дружина регулярно разом приходять у святий храм, стають разом на коліна, щоб помолитися у своєму домі разом із сім'єю, ходять, тримаючись за руки на церковні збори, тримають своє життя у цілковитій цнотливості—розум і тіло—так, що усі їхні думки, бажання і кохання сконцентровані на одній особі—своєму супутникові, і співпрацюють над розбудовою Царства Божого—їхнє щастя досягло своєї кульмінації» (*Marriage and Divorce* [1976], 24).

Підсумок:

- Пам'ятайте про пріоритетність вашого шлюбу.
- Моліться про його успіх.
- Слухайте.
- Уникайте «нескінченного дошкуляння».
- Підтримуйте дух побачень.
- Не вагайтеся сказати: «Вибач».
- Навчіться жити відповідно до свого достатку.
- Будьте справжнім партнером у домашніх та сімейних обов'язках.

Я свідчу, що Ісус є Христос, що могила була порожньою на третій день, і що «так, як у Адамі вмирають усі, так само в Христі всі оживуть» (1 Коринтянам 15:22). Так з вдячністю за запечатувальну владу відновленої євангелії Ісуса Христа, ми можемо із впевненістю промовити слова поетеси: «А після смерті, любити тебе стану тільки більше» (Elizabeth Barrett Browning, *Sonnets from the Portuguese*, no. 43, line 14).

Із звернення старійшини Крістенсена на Генеральній конференції Церкви у квітні 1995 року (див. Conference Report, Apr. 1995, 84–87; or *Ensign*, May 1995, cc. 64–66).

ЯК ЗМІЦНЮВАТИ ШЛЮБ ЗА ДОПОМОГОЮ ВІРИ Й МОЛИТВИ

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуйте одній або обом порадам.

- Визначте, що ви можете робити, щоб зміцнити вашу віру у Небесного Батька та Ісуса Христа.
- Встановіть на кожен день час для молитви із своїм чоловіком чи дружиною.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЧИТАННЯ

Уважно прочитайте наступну статтю. Якщо ви одружені, прочитайте й обговоріть статтю зі своїм чоловіком чи дружиною.

ЗНАЙТИ РАДІСТЬ У ЖИТТІ

Старійшина Річард Г. Скот
З Кворуму Дванадцятьох Апостолів

Різноманітність серед незмінності

Нещодавно я стояв на північному узбережжі прекрасного острова в Тихому океані і спостерігав за морем під час світанку. Я був зачарований регулярністю, з якою гігантські хвилі послідовно накочувались на узбережжя. Це нагадало мені незмінність плану Господа з встановленим вічним законом, безпекою одвічного правосуддя й ніжністю милосердя, яке можна отримати через слухняність. Я помітив, що кожна хвиля здіймається у різній частині горизонту, щоб знайти виключно свій шлях до побережжя. Деякі спадали каскадом на скелі, залишаючи потоки змиленої, білої води. Інші проривалися на берег у свій власний спосіб. Вони плавно накочувалися на зволожений пісок жартівливим, пінистим краєм, і, відкочуючись, пузирилися і вирували.

Я думав про нескінченну різноманітність можливостей, які нам надав Господь. Ми маємо так багато свободи, так багато можливостей розвивати наші унікальні особистості і таланти, наші власні спогади, наші особисті пожертвування. Оскільки не було можливості далі спостерігати за грандіозним морем, я спробував уявити собі чудову панораму, яку пізніше створить блискуче сонце. Коли я з благоговінням дивився на це величне видовище, в хмарах сформувалося вікно; блискучі промені висхідного сонця прорвалися крізь похмуре небо, змінюючи усе своїм сяйвом, своїм кольором, своїм життям. Це було так, наче Господь бажав подарувати ще одне благословен-

ня—символ світла Його вчень, які приносять яскравість і надію кожному, кого вони торкаються. Набігли сльози вдячності за цей приголомшуючий світ, у якому ми живемо, за надзвичайну красу, яку наш Небесний Батько так вільно дарує кожному, хто бажає побачити. Дійсно, життя чудове.

Цінують красу життя

Ви витрачаєте час, щоб кожного дня розміркувати над тим, яким прекрасним може бути ваше життя? Як давно ви спостерігали захід сонця—останні промені, які залишають на ніч цілуночок хмарам, деревам, пагорбам і долинам, іноді спокійно, а іноді з нестримним вибухом кольорів і форм?

Яка ж чудова ясна ніч, коли Господь розкриває дивовижність Своїх небес—мерехтливі зорі, промені місячного світла—щоб збудити нашу уяву своєю величчю і славою!

Наскільки ж чарівно спостерігати за тим, як проростає насіння, посаджене у родючий ґрунт, як збирає сили і випускає малосінький, на вигляд незначний, пагін. Настирливо він розпочинає зростати і розвивати свій власний характер під впливом генетичного коду, закладеного Господом для його росту. З виявленою турботою він, напевно, стане тим, чим йому було призначено стати: лілеєю, увінчаною витонченістю і красою; духмяною м'ятою; персиком; авокадо чи чарівним бутонем з неповторною граціозністю, відтінком і ароматом.

Коли ви в останнє розглядали крихітний бутон троянди? Кожного дня він розвиває новий, вражаючий характер, більше обіцяння краси і одного дня стає чарівною квіткою.

Ви—одне з найславетніших творінь Бога. Його наміром є те, щоб ваше життя було надзвичайно прекрасним, незалежно від ваших обставин. Якщо ви вдячні і слухняні, ви можете стати всім, чим Бог хоче, щоб ви були.

Радість у житті залежить від довіри Богу

Смуток, розчарування та суворі випробовування є *подіями* у житті, але не самим життям. Я не применшую значення деяких із них. Вони можуть тривати дуже довго, але ви не повинні дозволити їм обмежувати все, що ви робите. Господь сповнив Легія натхненням проголосити фундаментальну істину: «Люди є, щоб [могли] мати радість»¹. Це висловлення з умовою: «щоб [могли] мати радість». Але ця умовність не для Господа. Його мета—щоб кожен із нас відчував радість. Не буде цієї умовності і для вас, якщо ви будете виконувати заповіді, матимете віру в Господаря і робитимете те, що необхідне для отримання радості тут на землі.

Ваша радість у житті залежить від вашої довіри Небесному Батьку і Його святому Сину, вашого переконання в тому, що їхній план щастя насправді зможе принести вам радість. Розмірковуючи над їхнім вченням, ви зможете насолоджуватись красою цієї землі і збагатити ваші стосунки з іншими. Це принесе вам заспокоюючий, зміцнюючий досвід, який випливає із молитви до Батька на небесах і відповідей, які він дасть.

Перспектива й терпіння

Якщо дрібний камінець піднести близько до очей, він може здатися великою перешкодою. Але варто лише кинути його на землю і ми побачимо його у перспективі. Так само з проблемами або випробуваннями у нашому житті: їх треба розглядати у перспективі духовного вчення. В іншому випадку вони можуть дуже легко захопити усю нашу увагу, поглинути наші сили та позбавити нас радості й краси, яку Господь хоче, щоб ми отримали на землі. Деякі люди існують наче скелі у морі проблем. Вони потонули в них. Будьте як поплавець. Коли поринаєте у проблеми, боріться, щоб вільно спливти на поверхню і знову служити з радістю.

Ви прийшли на землю з божественною метою. Не для того, щоб безкінечно розважатися, чи постійно гнатися за задоволеннями. Ви прийшли сюди, щоб бути випробуваними, щоб ви змогли отримати додаткові благословення, які Бог приготував для вас². Врівноваженість, як якість терпіння

є необхідною³. Деякі благословення будуть надані тут у цьому житті; інші будуть за завісою.

Господь очікує вашого особистого росту й розвитку. Цей прогрес прискорюється, коли ви охоче дозволяєте Йому провести вас через усі випробовування, з якими ви стикнулися, незважаючи на те, чи подобається вам це спочатку чи ні. Коли ви довіряєте Господу, коли охоче дозволяєте вашому серцю і розуму бути сконцентрованими на Його волі, коли ви просите проводу Його Духа, щоб виконувати Його волю, ви гарантуєте собі найвеличніше щастя на цьому шляху й набуття досягнення, що може принести найбільше задоволення в смертному існуванні. Якщо все, що вас просять зробити, ви будете піддавати сумніву, чи будете ховатися при появі кожного неприємного випробовування, Господу буде важче благословляти вас⁴.

Ваша свобода вибору, право робити вибір, не передбачає можливості отримати все, що ви бажаєте. Цей божественний дар дає змогу обирати те, що ваш Батько на небесах бажає для вас. Саме так Він може вести вас, щоб ви стали тими, ким Він хоче, щоб ви стали⁵. Цей шлях веде до славетної радості й щастя.

Живіть із радістю під час лиха

Вчіться від натхненних особистостей, які примирилися із своїми випробовуваннями й живуть з радістю під час лиха. Приваблива жінка з прогресуючим смертельним захворюванням крок за кроком знайшла радість у житті. Вона зрозуміла план щастя, отримала храмові таїнства і робила все можливе, щоб бути гідною отримати обіцяні благословення. Це запис у її особистому щоденнику:

«Сьогодні прекрасний осінній день. Я отримала пошту і сіла на гойдалку. Я була сповнена щастям і задоволенням під променями теплого сонця, в солодкому ароматі природи і дерев навколо мене. Я просто сиділа і насолоджувалася фактом того, що я все ще жива на цій прекрасній землі. Господь такий ласкавий до мене. Як я вдячна йому, що я все ще тут і так добре почуваю себе. Я т-а-а-а-а-а-ка щаслива, що просто хочу закричати і танцювати у цьому прекрасному домі, в той час, як сонце випромінює світло у великі вікна. Мені подобається бути живою».

Мужня мати, сміливо змагаючись з виснажуючим захворюванням, провела безліч годин ретельно вишиваючи велику, важку картину. Це був подарунок сім'ї, яка переживала випробовування.

Для того подружжя це—безцінний скарб, постійне нагадування про дорогоцінні плоди непохитних намагань перед обличчям лиха, вічне послання вишите чистою любов'ю і охочим жертвуванням.

Знайдіть радість в тому, що ви зараз маєте

Діти вчать нас знаходити радість у скрутних обставинах. Вони ще не навчилися відчувати депресію внаслідок концентрації на речах, яких вони не мають. Вони знаходять радість в тому, що доступно для них. Я пам'ятаю маленького хлопчика, який грався уздовж берега річки. Він прив'язав шматок рибацької волосіні до кінців двох викинутих банок з-під безалкогольних напоїв. Тоді він кидав одну банку через гілку і заповнював її водою. Він смикав іншу банку, а потім відпускав. Вага першої банки переважувала другу, і та підсакувала, коли перша падала. Він сміявся і танцював з радістю.

Прості, відновлюючі враження оточують нас. Вони зможуть служити надійним клапаном, який зменшить напругу і підніме дух. Не концентруйтеся на тому, чого ви не маєте, або що втратили. Господь обіцяв розділити з послухними все, що Він Сам має. Ви можете тимчасово терпіти нестаток тут, але у наступному житті, якщо ви виявите себе гідними, повнота буде вашим благословенням.

Коли по своїй мудрості, Господь позбавляє вас чогось, що ви дуже бажаєте, знайдіть в своєму житті благословення, які можуть компенсувати втрату. Для людей з поганим зором або з порушеннями слуху Він підсилює інші відчуття. Хворим Він дає терпіння, розуміння і збільшену вдячність за доброту інших людей. З втратою дорогої людини Він підсилює узи любові, збільшує спогади і запалює надію майбутньої зустрічі. Ви віднайдете такі компенсуючі благословення, коли охоче приймете волю Господа і будете застосовувати віру в Нього⁶.

Під час страждань народу Алми Господь сказав:

«І я також полегшу тягарі... щоб ви навіть не відчували їх на своїх спинах... і це я зроблю для того, щоб ви предстали свідками моїми після того, і щоб ви могли знати з впевненістю, що я, Господь Бог, відвідаю мій народ в їхніх скорботах.

І ... тягарі ... зробилися легшими; так, Господь зміцнив їх, щоб вони могли зносити свої тягарі з легкістю, і вони підкорилися життєрадісно і з терпінням усій волі Господа»⁷.

Творчість допоможе насолоджуватися життям

Заради радості, яку приносить творчість, спробуйте зайнятися нею. Сестри Камелія Кімбол, Амелія Макконкі і Хелен Річардс, коли їхні чудові чоловіки були покликані повернутися додому, навчилися малювати. Вони залишили не лише спадок мистецтва, вони ніколи більше не побачать такий самий захід сонця, обличчя чи дерево. Зараз вони сприймають вишукані відтінки кольорів і форми та радіють красі, що знаходиться навколо них.

Оберіть щось з музики, танців, скульптури чи поезії. Творчість допоможе вам насолоджуватися життям. Вона збуджує дух вдячності. Вона розвиває приховані таланти, загострює вашу здатність розмірковувати, діяти і знайти мету життя. Творчість розсіює самотність та душевний біль. Вона надає відновлення, іскру ентузіазму і спрагу до життя.

Служіння—ключ до щастя

Безумовне служіння іншим є ключем до вічного щастя. Президент Спенсер В. Кімбол сказав: «Бог спостерігає за нами і доглядає за нами. Але зазвичай наші потреби він задовольняє через іншу людину. Отже, надзвичайно важливо, щоб ми служили один одному»⁸.

Я знаю жінку, яка була безмежно щаслива. Кожного ранку вона просила свого Батька на небесах привести її до когось, кому вона може допомогти. Ці щирі молитви отримували відповіді кожного разу. Тягарі багатьох було полегшено і їхні життя сповнилися радістю. Вона постійно отримувала благословення за те, що була інструментом в руках Господа.

Труднощі приносять зростання

Я знаю, що усі труднощі, з якими нам доводиться зустрічатися у житті, навіть ті, які приходять від нашої власної недбалості чи провини, можуть бути перетворені Господом на досвід зростання, так би мовити, сходи нагору⁹. Безумовно, я не раджу використовувати гріх як засіб для зростання. Це боляче, важко і абсолютно без потреби. Набагато мудріше і надзвичайно простіше просуватися вперед в праведності. Але завдяки належному покаяттю, вірі в Господа Ісуса Христа і послуху Його заповідям, навіть розчарування, яке приходять від гріха, може бути обернено на повернення до щастя.

Напишіть перелік речей, які ви можете робити, щоб бути щасливими. Наприклад:

- Розмірковувати над Писаннями, щоб зрозуміти план щастя.
- Молитися з вірою в Ісуса Христа.
- Любити і служити іншим.
- Отримати храмові обряди. Повертатися до храму, щоб благословляти інших.
- Слухати пророка і виконувати його поради.
- Бути вдячним за те, що ви маєте.
- Більше посміхатися.

Ваш список дасть вам ключі від задоволення і радості.

Випробовування тимчасове, а щастя вічне

Відома бразильська пісня повторює фальшиву ідею, в яку багато-хто вірить: «Смуток ніколи не проходить, але проходить щастя». Я свідчу, що з вірою в Спасителя і слухняністю Його вченням, щастя ніколи не минає, а смуток проходить.

Немає значення, наскільки важким є те, з чим довелось зустрітися вам чи вашим близьким, випробовування не повинно захопити ваше життя і стати центром усіх ваших інтересів. Випробовування—це досвід зростання, лише короточасні дії вистави, які треба дограти, бо сама вистава—це прекрасне життя. Не дайте поглинути себе якоюсь подією настільки, щоб позбавити себе здатності думати про що-небудь інше або турбуватися про себе і тих, хто залежить

від вас. Пам'ятайте: як і лікування тіла, виправлення деяких духовних і емоційних проблем займає час.

Господь сказав: «Будь терпеливим у стражданнях, бо ти матимеш їх багато; але витерпи їх, бо ось, я з тобою, аж до кінця твоїх днів»¹⁰. Якщо ви терпеливі, ви зрозумієте, що означає вираз «я з тобою». Любов Бога приносить мир і радість.

Ваша віра в Ісуса Христа надає життю вічного значення. Пам'ятайте, що ви на шляху до піднесення. Інколи здається, що вам дісталось менше щастя ніж іншим, але все це відбувається відповідно до цілей Господа¹¹.

Як свідок Спасителя я закликаю вас пробачити кожного, хто, як ви відчуваєте, можливо, скривдив вас. Якщо є провина—покайтеся в ній, щоб Господар міг зцілити вас.

Будьте вдячними вашому Батькові на небесах та Його Улюбленому Синові за план щастя та вчення евангелії, на яких він побудований. Будьте вдячні за таїнства і обряди, які вони надали. Я смиренно свідчу, що вони мають владу увінчати ваше життя спокоєм і радістю, надати йому спрямованості і змісту. Ви дізнаєтесь, що сум і розчарування тимчасові. Щастя споконвічне завдяки Ісусу Христу. Я зі смиренням приношу свідчення, що Він живе, що Він любить вас і що Він допоможе вам.

Із звернення старійшини Скота на Генеральній конференції Церкви у квітні 1996 року (див. Conference Report, Apr. 1996,

ПОСИЛАННЯ

1. 2 Нефій 2:25
2. Див. Авраам 3:25.
3. Див. Мосія 3:19.
4. Див. 1 Нефій 3:7.
5. Див. Учення і Завіти 58:26–32.
6. Див. Orson F. Whitney, quoted in Spencer W. Kimball, *Faith Precedes the Miracle* (1972), 98.
7. Мосія 24:14–15.
8. *The Teachings of Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball (1982), 252.
9. Див. Ісаїя 40:31.
10. Див. Учення і Завіти 24:8.
11. Див. Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, 5th ed. (1939), 177.

ЗЦІЛЮЮЧА СИЛА ПРОЩЕННЯ

7

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуйте одній або обом порадам.

- Уважно прочитайте приклади прощення у наступних уривках з Писань: Лука 23:33–34; Дії 7:58–60; 1 Нефій 7:8–21.
- Зобов'яжіться бути більш вибачливим і більш гідним пробачення інших.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЧИТАННЯ

Уважно прочитайте наступну статтю. Якщо ви одружені, прочитайте й обговоріть статтю зі своїм чоловіком чи дружиною.

“ВІД ВАС ВИМАГАЄТЬСЯ ПРОЩАТИ ВСІМ ЛЮДЯМ”

Президент Гордон Б. Хінклі
Перший радник у Першому Президентстві

Дух прощення та ставлення з любов'ю й співчуттям до тих, хто, можливо, завдав нам шкоди, є самою сутністю євангелії Ісуса Христа. Кожному з нас потрібен цей дух. Він потрібен усьому світові. Цьому вчив Господь. Він показав це на прикладі, таким чином, як ніхто інший не зміг цього зробити.

Під час Своєї агонії на голгофському хресті, коли перед Ним знаходились жорстокі, закляті обвинувачі—ті, хто привів Його на це жахливе розп'яття, Він закричав: «Отче відпусти їм,—бо не знають, що чинять вони!» (Лука 23:34.)

Ніхто з нас не покликаний прощати так великодушно, але на кожному з нас лежить божественне зобов'язання вибачати й бути милосердним. Господь проголосив у словах одкровення: «Мої учні у дні давнини шукали приводу бути один супроти одного і не прощали один одному у своїх серцях; і за це зло вони бідували й суворо каралися.

Отже, я кажу вам, ви повинні прощати один одному; бо той, хто не прощає своєму братові його провини, стоїть засуджений перед Господом; бо на ньому залишається більший гріх.

Я, Господь, прощатиму тому, кому прощатиму, але від вас вимагається прощати всім людям.

І вам слід сказати у своїх серцях—нехай Бог розсудить між мною й тобою і нагородить тебе згідно з твоїми вчинками” (див. УЗ 64:8–11).

Як же ми потребуємо застосування цього Богом даного принципу й супроводжуючого йому принципу покаяння! Ми бачимо його необхідність у домах людей, де невеличкі кротовини непорозуміння розпалюються у величезні гори суперечок. Ми бачимо це між сусідами, де незначні відмінності призводять до вічної гіркоти. Ми бачимо це між колегами, які сваряться і відмовляються знайти компроміс і пробачити, коли в більшості випадків, якби було бажання сісти разом і спокійно поговорити один з одним, проблема могла б бути розв'язана благословляючи усіх. Між тим, вони витрачають свої дні на те, щоб зрощувати злість і планувати помсту.

У перший рік організації Церкви, коли Пророка Джозефа Сміта часто заарештовували і ті, хто намагались арештувати його, висували проти нього хибні звинувачення, Господь сказав: «І хто б не притягнув тебе до закону, того буде проклято по закону» (див. УЗ 24:17). Я бачив це і у наш час серед декого з тих, хто з наміром помсти виношував своє виплекане невдоволення. Навіть у декого з тих, хто виграє свої суперечки, з'являється відчуття, що втрачається спокій у серці, і в той час коли отримують свої гроші, вони втрачають дещо більш дорогоцінне.

Уникайте гіркоти

Гі де Мопосан, французький письменник, розповідає історію про селянина на ім'я Хавчеком, який прийшов у ринковий день в село. Коли він ходив по центральній площі, побачив шматок мотузки, який лежав на дорозі. Він підняв його і поклав у кишеню. Його дії помітив сільський май-

стер, який виготовляв упряж, з яким той нещодавно посперечався.

Пізніше, в цей же день було заявлено про втрату гаманця. Хавчеком був арештований за звинуваченням майстра з виготовлення упряжі. Його привели до мера міста, якому він скаржився і показував шматок мотузки, який він підняв, щоб довести свою невинність. Але мер не вірив і глузував з нього.

Наступного дня гаманець було знайдено і Хавчеком був звільнений, бо не зробив нічого поганого. Але, скривджений приниженням, якого він зазнав через помилкове звинувачення, він сповнився гіркоти і не дозволив вмерти спогадам. Небажаючи пробачити і забути він розмірковував і говорив дещо інакше. Він покинув свою ферму. Усюди куди він йшов, кожному, кого він зустрічав він казав про несправедливість. День і ніч він розмірковував про це. Пригнічений своєю образою він безнадійно захворів і помер. В передсмертних примарах він повторював пошепки: «Шматок мотузки, шматок мотузки» (*The Works of Guy de Maupassant* [n.d.], 34–38).

З деякими варіаціями характеру і обставин ця історія може багато разів повторитися протягом нашого власного дня. Як же будь-кому з нас важко вибачити того, хто скривдив нас. Ми всі схильні міркувати над заподіяним нам злом. Таке розмірковування стає болючою і руйнівною виразкою. Чи є більша необхідність у застосуванні якої-небудь чесноти у наш час, ніж чесноти прощення й відсутності злопам'ятності? Є ті, хто буде дивитися на це, як на вияв слабкості. Але чи це так? Я стверджую, що не потрібно сили, ні розуму, щоб розмірковувати у гніві над тими несправедливостями, яких зазнали, жити із духом помсти, розсіювати свої здібності на планування відплати. Неможливо знайти мир, зрощуючи невдоволення. Неможливо знайти щастя у житті заради того дня, коли ви зможете «звести рахунки».

Павло говорить про «слаб[і] та вбог[і] стихі[і]» у наших життях (див. Галатам 4:9). Чи є щось більш слабе та вбоге, ніж бажання виснажувати життя в безкінечному колі гірких думок та плануванні певних дій стосовно тих, хто, можливо, образив нас?

Джозеф Ф. Сміт головував над Церквою в час величезної гіркоти для наших людей. Він був мішенню підступних звинувачень, справжнього вогню критики редакторів, навіть у своїй власній громаді. Він був об'єктом сатири, карикатур та глузування. Послухайте його відповідь тим, хто цілеспрямовано займався приниженням його: «Залиште їх. Нехай йдуть. Дайте їм свободу слова, яку вони хочуть. Дозвольте їм розповідати свої

власні історії та написати свій власний вирок» (*Gospel Doctrine*, 5th ed. [1939], 339). Тоді, з духом прощення, що виходив від нього, та відсутністю злопам'ятності він пішов вперед велично й практично працюючи над тим, щоб вести Церкву до нового зростання та визначних досягнень. Коли він помер, багато з тих, хто глузував з нього, віддали йому належне і написали похвальні статті.

Я пам'ятаю, як уважно вислуховував подружню пару, яка сиділа навпроти мене. Між ними були грікі почуття. Я знаю, що колись їх кохання було глибоким і справжнім. Але кожен виробив звичку казати про недоліки іншого. Не бажаючи вибачити помилки, яких усі ми припускаємося, не бажаючи забути про них та, сповнюючись терпінням, жити вище них, вони присікувалися один до одного, аж доки любов, яка колись була між ними, не задихнулася. Рішенням суду про так зване розлучення, в якому ніхто невинний, ця любов перетворилася на попіл. Зараз там лише самотність та взаємні звинувачення. Я впевнений, якби там була хоч маленька частка покаяння та прощення, вони все ще були б разом, насолоджуючись товариством одне одного, яким так щедро були благословенні в свої перші роки.

Прощення приносить мир

Якщо є людина, яка плаче в своєму серці почуття ворожості до іншої, я благаю вас просити у Господа сили для прощення. Виявлення цього бажання буде самою суттю вашого покаяння. Це може бути нелегко, і прийде не відразу. Але якщо цього щиро прагнути й сприяти цьому, ви його обов'язково отримаєте. І навіть якщо той, кому ви пробачили, продовжуватиме переслідувати і погрожувати, ви знатимете, що зробили все, на що були здатні, щоб досягти примирення. У ваше серце прийде мир, якого не досягнути іншим чином. Це буде мир Того, Хто сказав:

“Бо як людям ви простите прогріхи їхні, то простить і вам ваш Небесний Отець.

А коли ви не будете людям прощати, то й Отець ваш не простить вам прогріхів ваших» (Матвій 6:14–15).

Блудний син

Я не знаю більш чудової історії в усій літературі, ніж та, що міститься у п'ятнадцятій главі Луки. Це історія про сина, що кається і батька, що прощає. Це історія про сина, який, незважаючи на пораду свого батька, відкинувши тих, хто любить його, розтратив свій маєток у марнотратному житті. Коли він витратив усе, коли був голодним і без друзів, коли «він спам'ятався» (Лука 15:17), то повернувся до свого батька, який, як тільки поба-

чив його, коли він далеко ще був, «побіг ... і кинувсь на шию йому, і зачав цілувати його» (Лука 15:20).

Я прошу вас прочитати цю історію. Кожен з батьків має читати її знову і знову. Вона достатньо глибока, щоб торкнутися кожної родини, і навіть набагато глибша, щоб торкнутися усього людства, бо чи не усі ми блудні сини і дочки, яким необхідно покаятися і отримати вибачаюче милосердя нашого Небесного Батька та слідувати Його прикладу?

Його Улюблений Син, наш Викупитель, простягає до нас руку прощення і милосердя, але одночасно, Він заповідає покаятися. Справжній і великодушний дух прощення стане виявом необхідного покаяння. Господь каже—я цитую одкровення, отримане Пророком Джозефом:

«Отже, я наказую тобі покаятися—покайся, щоб я не покарав тебе жезлом моїх уст, і моїм гнівом, і моєю люттю, і щоб не були твої страждання тяжкими—наскільки тяжкими, ти й не знаєш, наскільки витонченими, ти й не знаєш, так, як важко їх зносити, ти й не знаєш.

Бо знай, я, Бог, вистраждав це за всіх, щоб їм не страждати, якщо покаються;

Але якщо вони не покаються, вони повинні страждати саме так, як я;

Таким стражданням, яке спричинило мене, самого Бога, найвеличнішого з усіх, тремтіти від

болю і кровоточити кожною порою, та страждати і тілом, і духом.

Учись від мене і слухай мої слова; ходи в лагідності мого Духа, і ти матимеш мир у мені» (див. УЗ 19:15–18, 23).

Такою є заповідь, таким же є й обіцяння Того, хто Своєю величною молитвою-зразком, благав: «Отче ... прости нам довги наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим» (Матвій 6:9, 12).

“Перев’яжіть ... рани”

Наскільки ж прекрасні слова Авраама Лінкольна стосовно трагедії жадливої громадянської війни: «Із злістю до нікого, з милістю до всіх, ... дозвольте ... перев’язати ... рани” (in John Bartlett, *Familiar Quotations* [1968], 640).

Мої брати і сестри, давайте перев’язувати рани—багато ран, завданих гострими словами, уперто виплеканою образою, спланованим «зведенням рахунків» з тими, хто погано повівся з нами. У всіх нас є трохи від цього духу помсти. На щастя, ми всі маємо сили, щоб зрости над цим, якщо ми «зодяг[немо себе] в узи милосердя, як у мантію, які є узами досконалості й миру” (див. УЗ 88:125).

«Помилятися—людяність, вибачати—божественність» (Alexander Pope, *An Essay on Criticism*, 2:1711). Неможливо знайти мир, згадуючи біль старих ран. Мир є лише в покаянні та прощенні. Це солодкий мир Христа, який сказав: «Блаженні миротворці, бо вони синами Божими стануть» (Матвій 5:9).

З журналу *Ensign*, червень 1991, сс. 2–5.

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуйте одній або обом порадам.

- Зробіть список того, що ви нещодавно придбали. Напишіть літеру «П» поруч з кожною річчю, яка була вам потрібна. Напишіть літеру «Б» поруч з тими речами, які ви бажали придбати, проте не потребували їх. На основі цього списку оцініть свої звички щодо витрачання грошей. Якщо ви витрачаєте занадто багато грошей на те, в чому не маєте потреби, вирішіть, як витратити гроші більш мудро.
- Із своїм чоловіком чи дружиною розробіть бюджет на наступний період часу—один чи два тижні. Можливо, буде корисно використати зразок на сторінці 32 як приклад. Разом працюйте над тим, щоб жити згідно з бюджетом, який ви встановили.

Завдання для читання

Уважно прочитайте наступну статтю. Якщо ви одружені, прочитайте й обговоріть статтю зі своїм чоловіком чи дружиною.

ПОСТІЙНІСТЬ СЕРЕД ЗМІН

Президент Н. Елдон Теннер
Перший радник у Першому Президентстві

Сьогодні я б хотів поділитися з вами моїми поглядами на постійні та фундаментальні принципи, які, якщо їм слідувати, принесуть фінансову безпеку та спокій розуму незалежно від будь-яких економічних обставин.

«Шукайте ж найперш Царства Божого»

По-перше, я хочу побудувати основу та встановити перспективу, де ці економічні принципи повинні застосовуватись.

Одного дня мій онук сказав: «Я спостерігав за тобою та іншими чоловіками, які досягли успіху, і я вирішив, що хочу мати успіх у своєму житті. Я хочу провести інтерв'ю із стількома чоловіками, які досягли успіху, із скількома тільки зможу, щоб визначити, завдяки чому вони досягли його. Так що, дідусю, озираячись назад, на свій досвід, як ти гадаєш, яка ж найважливіша складова успіху?»

Я сказав йому, що Господь дав найдосконалішу формулу успіху, яку я знаю: «Шукайте ж найперш Царства Божого й правди Його,—а все це вам додасться» (Матвій 6:33).

Дехто заперечує, що існують люди, які процвітають у фінансовому плані і які не шукають в першу чергу Царства. Це правда. Але Господь не

обіцяє нам лише матеріальний добробут, якщо ми шукатимемо спочатку Царства. Зі свого власного досвіду я знаю, що це не головне. Кажучи словами Генріка Ібсена: «Гроші можуть бути шкарпюпою багатьох речей, проте не ядром. Вони приносять вам їжу, проте не апетит; ліки, але не здоров'я; знайомих, і все ж не друзів; слуг, проте не вірність; веселі дні, але не мир і не щастя» (in *The Forbes Scrapbook of Thoughts on the Business of Life* [1968], 88).

Матеріальні благословення є частиною євангелії, якщо вони одержані належним чином і для належної мети. Я пригадую досвід президента Нью Б. Брауна. Молодим солдатом під час Першої світової війни, він відвідав у госпіталі свого літнього друга. Цей друг був мультимільйонером і зараз, у свої вісімдесят років лежав на смертному одрі. Ні його дружина, з якою він був розлучений, ні жоден з його п'яти дітей не потурбувався, щоб прийти в госпіталь провідати його. Коли президент Браун подумав про речі, які його друг «загубив, і які не можна купити за гроші та усвідомив його трагічну ситуацію й глибину його відчаю», він запитав свого друга, яким би чином він змінив своє життя, якщо б йому довелося прожити його ще раз.

Літній чоловік, який через кілька днів помер, сказав: «Коли я перегортаю сторінки свого життя, найбільш важливими і дорогими активами, які я міг мати, але які я втратив у процесі накопичення

своїх мільйонів, була проста віра моєї матері у Бога та безсмертність душі.

Ти запитав мене, що найцінніше у житті. Я не можу відповісти тобі краще, ніж це сказав поет». Він попросив Президента Брауна дістати маленьку книжку із свого портфеля, в якій він прочитав вірш під назвою «Я чужий».

Чужою стала віра матері моєї,
Чужим став Бог, який почув і слухав її плач,
Чужим став спокій дому і родини,
Чужими стали руки, що тримали батька в його останній час.
Коли великий світ прийшов й мене покликав,
Я лишив все й послідував за ним,
І не помітив, у курячій сліпоті, як випустив з своєї його руку,
І не помітив я у вічній дрімоті, що пузир з мила повністю порожній,
Що слава золота є мішурою... Проте дізнався з часом.
Життя я витратив, щоб знайти все, що відкидав, як тільки відкривав,
Я і боровся та отримав нагороди за перемоги, число яким не зрахувати.
Але віддав би *все*, і славу й вдачу, і задоволення, які ідуть від них,
Лише за *віру*, що із матері моєї зробила ту, ким була вона.

Це було свідченням людини, яка народилася в Церкві, але дуже далеко від неї відійшла. Це був плач смертельного смутку самотнього чоловіка, який міг мати все, що можна купити за гроші, але який втратив найважливіші речі життя заради накопичення речей цього світу» (*Continuing the Quest* [1961], 32–35; курсив додано).

У Книзі Мормона пророк Яків дає нам досить важливу пораду з цього приводу:

«Але перед тим як вам прагнути до багатства, прагніть до царства Божого.

А після того як ви отримали надію на Христа, ви отримуєте багатство, *якщо* ви прагнете його; і ви будете прагнути його з наміром чинити добро—одягати роздягнених, і нагодувати голодних, і звільняти поневолених, і надавати заспокоєння хворим і стражденним» (Кн. Якова 2:18–19; курсив додано).

Звідси основа та перспектива є наступними: ми повинні найперше шукати Царства, працювати, планувати і витратити розумно, турбуватися про майбутнє та використовувати те, чим ми благословенні, щоб допомагати розбудовувати Царство. Скеровані цією вічною перспективою та будуючи на цій твердій основі ми, напевно, зможемо досяг-

ти свої щоденні цілі та займатись життєвими справами, які необхідно ретельно планувати та над якими треба старанно працювати.

П'ять принципів економічної стабільності, які я хочу пояснити, знаходяться в цих межах.

Платіть чесну десятину

Складова №1: Платіть чесну десятину. Я частенько запитую себе, чи розуміємо ми, що сплата нашої десятини не є подарунком Господу і Церкві. Сплата десятини є виплатою Господові боргу. Він є джерелом усіх наших благословень, включаючи і саме життя.

Сплата десятини є заповіддю, заповіддю з обіцянням. Якщо ми послухні цій заповіді, нам обіцяно, що ми «будемо процвітати на землі». Це процвітання складається не лише з матеріальних речей—воно може включати насолодження міцним здоров'ям та сильним розумом. Воно включає єдність сім'ї та духовний зріст. Я сподіваюсь, що ті з вас, хто зараз не сплачує повну десятину шукатиме віри та сил, щоб виправити це. Коли ви виконаєте це зобов'язання перед вашим Творцем, ви знайдете велике, найбільше щастя, яке відомо лише тим, хто вірний цій заповіді.

Живіть економічно

Складова №2: Витрачайте менше, ніж ви заробляєте. Я зрозумів, що неможливо заробити *більше*, ніж ви можете витратити. Я переконаний, що спокій розуму приносить не стільки кількість грошей, яку хтось заробляє, а здатність *контролювати* ці гроші. Гроші можуть бути послухним слугою і одночасно суворим наглядачем. Тих, хто планують свій прожиток, відкладаючи невелику суму, можна назвати господарями життя. Ті, хто витрачають трохи більше, ніж заробили, потрапляють у залежність від обставин. Вони в полоні. Якось Президент Гебер Дж. Грант сказав: «Якщо є щось, що може принести спокій і задоволення в людське серце, у сім'ю, так це життя за своїм достатком. І якщо є щось нестерпне, бен-тежне і гнітюче, так це борги і зобов'язання, які неможливо задовольнити» (*Gospel Standards*, comp. G. Homer Durham [1941], 111).

Ключ до того, щоб витратити менше, ніж ми отримуємо, простий—назва йому «дисципліна». Не має значення раніше чи пізніше у житті, ми всі повинні, врешті-решт, навчитися дисциплінувати себе, свої бажання та грошові витрати. Яке благословення має той, хто навчився витратити менше, ніж заробляє, і відкладає трохи на чорний день.

Розрізняйте потреби й бажання

Складова №3: Навчіться розрізняти потреби і бажання. Апетити споживачів мають штучний характер. Наша система виробництва з вільною конкуренцією необмежено створює товари і послуги, щоб стимулювати наші бажання жадати більше зручностей і розкоші. Я не критикую систему доступності цих товарів та послуг. Я тільки турбуюсь про наших людей, щоб вони використовували здоровий глузд у своїх придбаннях. Ми маємо знати, що жертвування є життєвою частиною нашого вічного навчання.

В цій країні та багатьох інших країнах багато батьків і дітей народилися після Другої світової війни і знайомі тільки з процвітанням. Багато хто керується принципом негайного задоволення. Існує багато пропозицій роботи для всіх здатних працювати. Те, що вчора було розкішшю, сьогодні більшістю розглядається як необхідність.

Звично, що молоді подружжя, які *починають* своє сумісне життя, очікують оздобити свої будинки та забезпечити себе тими зручностями, які їхні батьки змогли отримати лише після багатьох років боротьби й жертвування. Бажаючи дуже багато і дуже швидко, молоді подружжя можуть стати жертвами легких кредитних планів, і занурити себе у борги. Це не дозволить їм мати кошти, необхідні для того, щоб слідувати порадам Церкви стосовно запасів їжі та інших програм безпеки.

Надмірності й неправильне витрачання грошей призводить до великої напруженості в сімейних стосунках. Схоже, що більшість проблем у шлюбі мають економічне коріння: або недостатні доходи для утримання сім'ї, або неправильне витрачання зароблених грошей.

Один молодий батько прийшов до єпископа за фінансовою порадою і розповів надто часто повторювану історію: «Єпископ, я інженер і отримав добру освіту, я отримую добру заробітну платню. Здається, що всі у школі навчали мене, як заробити гроші, але жоден не навчив мене, як ними розпоряджатись».

В той час як ми вважаємо бажаним, щоб кожен студент отримав освіту споживача, початкове навчання повинно надаватися батьками. Батьки не можуть залишити це життєво необхідне навчання на долю випадку чи повністю передати цю відповідальність громадським школам та університетам.

Важливою частиною цього навчання має бути роз'яснення, що таке борг. Для більшості з нас існує два різновиди боргів—споживацький та борг в інвестуванні, чи підприємницький борг. Борг споживача виникає при купівлі в кредит того, чим ми користуємося чи споживаємо у пов-

сякденному житті. Прикладом може служити купівля одягу, побутової техніки, меблів та всього іншого у розстрочку. Борг споживача забезпечений нашими майбутніми доходами. Це може бути надзвичайно небезпечно. Якщо ми втратимо роботу, втратимо працездатність чи раптово зіткнемося з надзвичайною ситуацією, ми матимемо ускладнення з погашенням нашої заборгованості. Купівля у розстрочку є найдорожчим способом придбання. Поруч з вартістю товарів, які ми купуємо, обов'язково додаються великі відсотки та витрати за доставку.

Я розумію, що молоді сім'ї інколи вважають за необхідне купувати в кредит. Але ми застерігаємо вас не купувати більше ніж це насправді необхідно та сплачувати свої борги так швидко, як це тільки можливо. Коли грошей небагато, уникайте тягаря додаткової сплати відсотків.

Борги від інвестицій мають бути повністю застрахованими, щоб вони ніяким чином не загрожували безпеці сім'ї. Не вкладайте кошти у спекулятивні і ризиковані справи. Дух спекуляції може сп'янити. Багато щасливих доль було стерто завдяки неконтрольованому бажанню накопичувати більше і більше. Давайте вчитися на помилках минулого та уникати того, що може поневолити наш час, сили і просто здоров'я завдяки ненажерливому апетиту здобувати більше матеріальних речей.

Президент Спенсер В. Кімбол дав пораду для обмірковування:

«Господь благословив нас як людей процвітання, яке не можна порівняти з тим, що було у минулому. Наша сила заснована на добрих джерелах, і необхідність нашої роботи знаходиться тут на землі. Але я боюся, що багато з нас почали проявляти надмірність в отарах та стадах, землях та багатстві і почали поклонятися їм як фальшивим богам, і вони мають над нами владу. Чи не маємо ми цих добрих речей більше, ніж наша віра може витримати? Багато людей витрачають більшість свого часу, працюючи у служінні їхньому уявному образу, який включає достатньо грошей, цінних паперів, закладних, інвестицій, власності, кредитних карток, меблів, автомобілів та чогось подібного до *гарантій* тілесної безпеки, маючи надію на довге і щасливе життя. Вони не пам'ятають лише той факт, що нашим призначенням є використання усіх цих ресурсів у наших сім'ях та кворумах для розбудови царства Бога» (“The False Gods We Worship,” *Ensign*, June 1976, 4).

Дозвольте мені дещо додати до слів Президента Кімбола як своє свідчення. Я не знаю жодного випадку, де б щастя та спокій розуму збільшились відповідно до накопиченого майна, поза розумними межами бажань і потреб сім'ї.

Мудро плануйте бюджет

Складова №4: Складайте бюджет та живіть згідно з ним. У мого друга є дочка, яка семестр жила за кордоном, за програмою Університету Бригама Янга щодо навчання за кордоном. Вона постійно писала додому і просила вислати більше грошей. Його це настільки стурбувало, що він зателефонував до неї і поцікавився цією необхідністю в додаткових коштах. В одному місці розмови дочка пояснила: «Але ж тату, я можу сказати тобі, куди я витратила кожна копійку, яку ти надіслав мені».

Він відповів: «Здається, ти не зрозуміла. Мене цікавить бюджет—план витрат—а не щоденний розпис витрачання грошей».

Мені здається, що батьки повинні бути більше схожі на батька хлопця, який навчався у коледжі і відправив додому телеграму: «Грош кінч, нещаст, твій Прат». Його батько відправив йому відповідь: «От гор, бідолах, твій тат».

Протягом років я проводив співбесіди з багатьма людьми й дійшов висновку, що надто багато людей не мають правильно спланованого бюджету й не досить дисципліновані, щоб підкорятися його приписам. Багато людей вважають, що бюджет позбавляє їх свободи. Навпаки, люди, які досягли успіху, зрозуміли, що бюджет уможливило справжню економічну свободу.

Складання бюджету та фінансове управління не повинно бути надто складним або займати багато часу. Я чув історію про батька-імігранта, у якого рахунки, що підлягають сплаті, були у прекрасному стані у коробці з-під взуття, його рахунки, що підлягають одержанню, були на штирі для накоплення паперів, а його готівка була у касовому апараті.

«Я не розумію, як ти можеш так вести свій бізнес?—сказав його син.—«Як ти визначаєш свій прибуток?»

«Синку,—відповів бізнесмен,—коли я зійшов з корабля, я мав лише штани, які були на мені. Сьогодні твоя сестра—викладач мистецтва, брат—лікар, а ти—бухгалтер. У мене є дім, машина і процвітаючий бізнес. За все заплачено. Так що треба все це підсумувати, відняти штани, оце і буде мій прибуток».

Мудрі фінансові радники навчають, що існують чотири різні елементи у будь-якому доброму

бюджеті. *По-перше*, мають бути забезпечені основні потреби для діяльності, такі, як їжа, одяг, і таке інше; *по-друге*, має бути передбачено комунальні витрати; *по-третьє*, необхідно врахувати випадок надзвичайних потреб, і забезпечити заощадження, страхування здоров'я та життя; *по-четверте*, мудрі інвестиції та програма заощаджень на майбутнє.

Я хочу прокоментувати два з цих елементів. Здається, нема нічого більш неминучого, як те, що ми не очікуємо у нашому житті. Оскільки зростає вартість медичного обслуговування, страхування здоров'я може бути єдиним способом для більшості сімей перенести серйозні нещасні випадки, хвороби чи витрати на материнство, особливо, коли мова йде про передчасне народження. Страхування життя дає можливість отримувати дохід в тому випадку, якщо годувальник передчасно помирає. Кожна сім'я має передбачити належне страхування здоров'я і життя.

Коли ці основи передбачені завдяки заощадливому управлінню, ми маємо регулярно створювати фонди для вкладень. Я помітив, що небагато з тих людей, які спочатку не виробили звички регулярно робити заощадження, вдало вклали гроші. Це вимагає дисципліни і розбірливого прийняття рішень. Є багато способів вкладати гроші. Моя єдина порада: обачно обирайте своїх радників з інвестицій. Переконайтеся, що вони заслуговують вашої довіри, стабільно підтримуючи успішні досягнення в інвестиціях.

Будьте чесними

Складова №5: Будьте чесними в усіх ваших фінансових справах. Ідеал чесності ніколи не вийде з моди. Це стосується всього, що ми робимо. Як провідники, як члени Церкви, ми повинні бути втіленням чесності.

Брати і сестри, завдяки цим п'яти принципам я намагався зробити начерк того, що можна назвати правильним прикладом фінансового управління та розпорядження ресурсами.

Я сподіваюсь, що кожен з нас зможе отримати користь, застосовуючи їх. Я приношу моє свідчення, що вони істинні і що ця Церква і робота, в яку ми залучені—істинні.

Із звернення президента Теннера на генеральній сесії комітету благополуччя в жовтні 1979 року (див. Conference Report, Oct. 1979, 117–21; or *Ensign*, Nov. 1979, 80–82).

Бюджет з _____ до _____
 дата дата

ПРИБУТОК	ЗАПЛАНОВАНО	ОДЕРЖАНО
Прибуток або заробітна плата після сплати податків		
Інші доходи		
Загальний прибуток		
ВИТРАТИ	ЗАПЛАНОВАНО	ВИТРАЧЕНО
Десятина		
Інші пожертвування Церкві		
Довгострокові заощадження		
Заощадження на непередбачені витрати		
Їжа		
Застава або оренда		
Комунальні платежі		
Транспорт		
Виплата боргів		
Страхування		
Медичні витрати		
Одяг		
Інше		
Інше		
Інше		
Загальна сума витрат		

ЧАСТИНА Б: ОБОВ'ЯЗКИ БАТЬКІВ ЩОДО ЗМІЦНЕННЯ СІМ'Ї

“ДІТИ—СПАДЩИНА ГОСПОДНЯ”

9

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуйте одній або обом порадам.

- Візьміть зобов'язання проводити час особисто з кожним із ваших дітей чи дитиною ваших родичів. Розмовляючи з кожною дитиною, спробуйте дізнатись щось нове про її інтереси, потреби та труднощі.
- Визначте час, щоб розмовляти про дітей із своїм чоловіком чи дружиною. Подумайте над досягненнями та випробуваннями кожної дитини. Визначте, що ви можете зробити, аби задовольнити потреби кожної дитини.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЧИТАННЯ

Уважно прочитайте наступну статтю. Якщо ви одружені, прочитайте й обговоріть статтю зі своїм чоловіком чи дружиною.

ДОРОГОЦІННІ ДІТИ, ДАР ВІД ГОСПОДА

Президент Томас С. Монсон
Перший радник у Першому Президентстві

З євангелії від Матвія ми дізнаємося, що після того, як Ісус та його учні зійшли з гори Преображення, вони зупинились перепочити у Галілеї, а потім пішли у Капернаум. Учні запитали Ісуса: “Хто найбільший у Царстві Небеснім?”

“Він же дитину покликав, і поставив її серед них, та й сказав: “Поправді кажу вам: коли не повернетесь, і не станете, як ті діти,—не вийдете в Царство Небесне!

Отже, хто впокориться, як дитина оця, той найбільший у Царстві Небеснім.

І хто прийме таку дитину одну в Моє Ймення, той приймає Мене.

Хто ж спокусить одне з цих малих, що вірують в Мене, то краще б такому було, коли б жорно млинове на шию йому почепити,—і його потопити в морській глибині”¹.

Для мене є взірцем любов Ісуса до малих дітей, які нещодавно залишили передземне життя, щоб з'явитися на землі. Діти, як раніше так і сьогодні, благословляють наше життя, викликають нашу любов та надихають на добрі справи.

Не дивно, що поет Уордсворт так говорить про наше народження: “У хмаринах небесної слави ми приходимо від Господа, з нашого Дому”².

Більшість з цієї малечі з'являється у батьків, які нетерпляче чекають їхньої появи, у батьків, які сповнюються радістю від того, що стають частиною дива, яке ми зevamo народженням. Ніяка жертва заради цього не може бути занадто великою, ніякий біль—занадто сильним, ніяке чекання—занадто довгим.

Не дивно, що ми були обурені, почувши по радіо історію, яка трапилась в одному з міст Америки: “Новонароджена дівчинка, яка була загорнута в паперовий пакет і залишена в ящику для сміття, знаходиться зараз в лікарні під ретельним наглядом. З дитиною все гаразд. “Вона, дійсно, прекрасне, здорове немовля”,—сказав у середу представник лікарні.—поліція повідомила, що дитина була знайдена після того, як робітники, що вибирають сміття з ящиків, висипали його в задній люк сміттєзбиральної машини і помітили, що у смітті щось ворушиться. Зараз органи влади розшукують її матір”.

Щиро прийняти до наших осель та до наших сердець дітей, які прикрасять наше життя—це наш урочистий обов'язок, наш дорогоцінний привілей, свята нагода.

Наші діти мають три навчальні класи, які цілком відрізняються один від одного. Я маю на увазі клас у школі, клас у Церкві та клас, яким є рідний дім.

Навчальний клас у школі

Церква завжди виявляла великий інтерес до громадської освіти й заохочувала своїх членів брати

участь у проєкті “батьки-вчителі” та інших заходах, спрямованих на зростання рівня освіти нашої молоді.

Не існує більш важливої ланки громадської освіти, ніж учитель, який має можливість любити, навчати і надихати хлопців та дівчат, молодих чоловіків і молодих жінок, які прагнуть знань. Президент Девід О. Маккей сказав: “Навчання є найшляхетнішою справою в світі. Від належної освіти, набутої молодими людьми, залежить стабільність і моральна чистота їхніх родин, безпека й майбутнє нації. Батьки дають дитині життя; вчителі ж надають можливість жити краще”³. Я думаю, ми повинні визнати важливість місії вчителів та життєву необхідність їхньої справи, забезпечуючи їх належними умовами, найкращими книгами й платнею, яка б виявляла нашу вдячність і довіру.

Усі ми з любов'ю згадуємо вчителів своєї юності. У початковій школі моєю вчителькою музики була міс Шарп. Вона виховувала в своїх учнях любов до свого предмету й навчала нас розрізняти музичні інструменти та їхнє звучання. Я також добре пам'ятаю, який вплив мала на нас міс Рут Кроу, яка викладала нам дисципліну, пов'язану із здоров'ям. Незважаючи на період депресії, вона домоглася, щоб кожен учень шостого класу мав картку догляду за станом зубів. Вона особисто перевіряла стан зубів кожного учня й робила все, щоб за допомогою громадських чи приватних коштів, жодна дитина не залишилась без належного лікування. А коли міс Беркхаус, яка навчала нас географії, розгортала мапи світу й указкою показувала столиці країн та розповідала про характерні особливості кожної нації, мови й культури, я навіть і не мріяв, що прийде час, коли я зможу відвідати ці країни й познайомитися з їхніми народами.

О, як же важливо для наших дітей мати в житті добрих вчителів, які піднімають їхній дух, розвивають розумові здібності та роблять їхнє життя цілеспрямованим!

Навчальний клас у Церкві

Навчальний клас у Церкві запроваджує, безумовно, необхідну для дітей та молоді освіту. Кожен вчитель може забезпечити тісні стосунки з тими, хто слухає його уроки і відчуває вплив його свідчень. У Початковому товаристві, на заняттях Недільної школи, на зборах Товариства молодих жінок, а також на зборах священства Ааронового добре підготовлені вчителі, покликані за Божим натхненням, зможуть вплинути на кожну дитину, кожну молоду людину й спонукати всіх “шука[ти]

у найкращих книгах слова мудрості і шука[ти] знань, як через навчання, так і через віру”⁴. Слова підтримки в одному місці, духовні думки в іншому—все це може вплинути на дорогоцінне життя і залишити незабутнє враження у безсмертній душі.

Багато років тому, на банкеті, присвяченому присудженню нагороди Церковному журналу, ми сиділи поруч з Президентом Гарольдом Б. Лі та його дружиною. Президент Лі сказав нашій доньці-підлітку, Енн: “Господь благословив тебе прекрасним обличчям і тілом. Збережи свою душу такою ж прекрасною, як і твоя зовнішність, і ти будеш благословенна справжнім щастям”. Цей мудрий вчитель залишив Енн орієнтир до цілестіального царства нашого Небесного Батька.

Смиренний, сповнений натхненням вчитель може прищепити своїм учням любов до Писань. Учитель може не тільки розповісти учням про апостолів старих часів і Спасителя Світу, але і зробити так, щоб вони ввійшли в серця, думки й душі наших дітей.

Навчальний клас, який називається рідним домом

Можливо, найважливішим з усіх навчальних класів є рідний дім. Саме вдома формується наше особисте ставлення до всього, наші найглибші вірування. Саме вдома народжуються чи вмирають надії. Наші домівки є лабораторіями нашого життя. Те, що ми робимо там, визначає курс нашого подальшого життя, коли ми покинемо дім. Як написав доктор Стюарт Е. Розенберг у своїй книзі *The Road to Confidence*: “Незважаючи на всі нові відкриття й сучасні задуми, фантазії й кумирів, ніхто ще не винайшов і ніколи не знайде відповідну заміну власній сім'ї”⁵.

Щаслива домівка—це початок небес. Президент Джордж Альберт Сміт запитував: “[Чи] бажаємо ми мати щастя в нашому домі[?] Якщо так, хай наші домівки стануть постійним місцем молитви, шанування й подяки”⁶.

Трапляються ситуації, коли діти приходять в це смертне життя з фізичними або розумовими вадами. Як би ми не намагалися, неможливо дізнатися, чому, або як це трапляється. Я віддаю пошану батькам, які не ремствуючи, приймають таке дитя в свої обійми і в своє життя, приносять цю необхідну додаткову жертву та любов одному з дітей Небесного Батька.

Одного літа у сімейному таборі, розташованому в Аспін Гроу, я спостерігав за жінкою, яка терпляче годувала дочку-підлітка. Дівчина була хво-

рою від народження й цілком залежала від матері. Мати допомагала їй за кожною ложкою їжі, за кожним ковтком води, обережно підтримуючи голову та шию доньки. Я подумав про себе: *“17 років, мати виконувала це служіння й забезпечувала всім необхідним свою доньку, ніколи не хвилюючись про свій власний комфорт, своє особисте задоволення, свою їжу”*. Хай Господь благословить таких матерів, батьків, дітей. І він благословить.

Невинність дітей

Усюди батьки розуміють, що в цілому світі ніякі події, навіть космічного масштабу, ніякі романи та книжки з історії не викличуть сильніших почуттів за ті, які відчувають батьки, коли дивляться на сплячу дитину.

Ось тому на думку спадає істина слів Чарльза М. Діккенса:

*“Кумири домівок і наших сердець!
Як янголів Божих послав їх Отець;
Вже сонечко сяє у їхніх кучериках,
І відблиск є Слави в блакитних очах;
Летять вони з Неба на Землю у снах.
Я з ними ласкавим та лагідним став;
Тоді ж і дізнався, як Царство дитині Ісус
дарував”*.

Щодня спілкуючись з дітьми, ми відкриваємо, що вони дуже сприйнятливі і часто говорять глибокі істини. Чарльз Діккенс, автор класичної новели *“Різдвяна колядка”*, пояснив цей факт, коли він описував скромну родину Боба Кретчета, яка збиралась, щоб з'їсти доволі вбогу, але довгоочікувану Різдвяну вечерю. Боб, батько родини, повертався додому з тендітним сином Крихіткою Тімом на плечах. Крихітка Тім *“спирився на маленьку милицю, а його кінцівки підтримував залізний каркас.”* Дружина запитала Боба: *“Як поводить себе маленький Тім?”*

*“Прекрасно, це—золота дитина,—відповів той.—Якимось чином, просидівши тривалий час на самоті, наш син надумав таке, чого ти ніколи не чула. Коли ми йшли додому він сказав мені, що сподівається, люди в церкві помітили його каліцтво. Можливо, для них буде приємно згадати перед Різдвом Того, хто робив кульгавих жебраків здоровими, а сліпим повертав зір”*⁸.

Сам Чарльз Діккенс писав: *“Я люблю цих маленьких людей, і це не марна річ, коли вони, ті, хто тільки недавно прийшли від Господа, люблять нас.”*

Діти виявляють свою любов кумедним і незвичним чином. Колись, на мій день народження, одна мила маленька дівчинка подарувала мені листівку

з привітанням, зроблену своїми руками, а, крім того, поклала в конверт крихітний іграшковий замок, який їй подобався і вона сподівалася, що я зрадію, отримавши такий подарунок.

*“Серед усіх чарівних видовищ світу немає нічого більш прекрасного, ніж дитина, яка щось дарує. Немає значення, що саме. Дитина дарує вам цілий світ. Вона відкриває вам світ так, начебто це книга, яку ви ніколи не змогли б прочитати до кінця. Але, коли їй треба знайти подарунок, то це буває якась кумедна річ, яка криво наклеєна, ... або ангел, дуже схожий на клоуна. Дитина так мало має з того, що вона може дати, тому і не знає, що вона вже дала вам усе”*⁹.

Такий подарунок одержав від Дженні і я.

Здається, діти наділені міцною вірою в свого Небесного Батька та Його можливість і бажання відповісти на їхні милі молитви. Я набув власного досвіду: коли дитина промовляє молитву, Господь її чує.

Дозвольте мені поділитися з вами досвідом Беррі Боннела й Дейла Мерфі, широко відомих професіональних гравців у бейсбол, які раніше грали за клуб *“Атланта Брейвз”*. Кожен з них навернений до Церкви, і саме Беррі Боннел христинив Дейла Мерфі.

*“Беррі сказав, що те, що трапилося протягом сезону 1978 року, “змінило його життя”. Він відчайдушно намагався, але так і не зміг знайти свою гру. Він нарікав на себе й почувався кепсько. Він зовсім не бажав іти разом з Дейлом Мерфі до лікарні, коли той попросив його, але все ж таки пішов. Там він зустрів Ріккі Літла, палкого прихильника “[Атланта] Брейвз”, на жаль, хлопець страждав від лейкоми. Зразу ж було помітно, що Ріккі майже на порозі смерті. Беррі відчув сильне бажання сказати йому щось втішне, але нічого такого на думку не спадало. Нарешті, Беррі запитав у хлопця, чи можуть вони що-небудь зробити для нього. Ріккі завагався, а потім поцікавився, чи не зможе кожен з них отримати очко для нього під час наступної гри. [Пізніше] Беррі розповідав: “Це прохання не було дуже тяжким для Дейла, який, дійсно, зробив дві перебіжки і заробив два очки того вечора, але я боровся із м'ячем, і не міг заробити жодного очка протягом року. Потім я відчув, як мене охопило тепле почуття, і я сказав Ріккі, що він може розраховувати на мене”. Того вечора Беррі відбив м'яч і отримав своє єдине очко сезону”*¹⁰. На молитву дитини була отримана відповідь, її бажання було виконане.

Потреба в безпеці

Якби усі діти мали люблячих батьків, безпечні оселі та дбайливих друзів, яким чудовим був би

для них світ. На жаль, не всі вони мають такі великі благословення. Деякі діти стають свідками, як батьки жорстоко б'ють їхніх матерів, а інші діти самі стають жертвами жорстокого поводження. Яка малодушність, яка гріховність, який сором!

Місцеві лікарні повсюди приймають у синцях і побитих "малих цих", пояснює ж це неприхована брехня, що дитина "забилася об двері", чи "впала зі сходів". Брехуни, задираки, які жорстоко поводяться з дітьми, одного дня пожнуть вихор своїх огидних діянь. Мовчазна, побита, скривджена дитина—жертва знущання, а часом і кровозмішення, повинна одержати допомогу.

У листі до мене окружний суддя визнав: "Сексуальне розбещення дітей є одним з найбільш розпусних, руйнівних і деморалізуючих злочинів цивілізованого суспільства. Тривожить зростання повідомлень про фізичне, психічне й сексуальне розбещення малолітніх. Наші суди переповнені справами про цю огидну поведінку".

Церква не може миритись з таким ганебним поводженням із дітьми. Ми засуджуємо таке поводження з дорогоцінними дітьми Бога. Хай дитина буде врятована, нагодована, приголублена й вилікувана. Її кривдника має бути притягнуто до суду й відповідальності за свої дії. Хай ним чи нею займаються фахівці, щоб покласти край такій злочестивій та диявольській поведінці. Якщо ми знаємо про таку поведінку, але не вживаємо ніяких заходів, щоб запобігти цьому, ми з вами стаємо співучасниками цієї проблеми. Частина вини лягає на нас. Ми також зазнаємо частину покарання.

Я думаю, мої слова не були надто різкими, але я люблю цих малих і знаю, що Господь також любить їх. Не можна знайти більш зворушливої розповіді про таку любов, як та, коли Ісус благословляв дітей, як це описано в 3-му Нефії. Там розповідається, як Ісус лікував хворих, навчав людей та молився за них Батькові Небесному. Але дозвольте мені краще процитувати ці дорогоцінні рядки:

"[Ісус] узяв їхніх малих дітей, одного за другим, і благословив їх, і молився Батькові за них.

А коли він зробив це, він знову заплакав;

І він звернувся до натовпу і сказав їм: Дивіться на своїх маленьких.

І коли вони подивилися, щоб побачити, вони кинули погляд до небес, і вони побачили небеса відкриті, і вони побачили ангелів, які спускалися з небес, нібито це було посередині вогню; ... і ангели священнослужили їм"¹¹.

Ви можете запитати: "Хіба таке трапляється у наш час?" Дозвольте мені поділитися з вами прекрасною розповіддю дідуса й бабусі, які служили на місії багато років тому, про те, яким чином їх маленький онук отримав благословення. Дідусь-місіонер написав:

"Зараз ми з моєю дружиною Діаною служимо на місії в Джексоні, штат Огайо. Коли ми одержали покликання на місію, то над усе ми турбувались про свою сім'ю. Якби у них були проблеми—ми не змогли б поїхати на місію.

Саме перед від'їздом на місію, необхідно було прооперувати нашого онука, Р. Джея, якому було тоді два з половиною роки, щоб виправити косоокість. Його мати попросила мене піти з ним, бо ми з Р. Джеєм були справжніми друзями. І хоча операція пройшла успішно, Р. Джей все ж таки плакав до і після операції, бо ніхто з членів родини не мав дозволу заходити до операційної, і він був наляканий.

Приблизно через шість місяців після цього, коли ми ще були на місії, Р. Джею треба було виправити косоокість другого ока. Його мати зателефонувала мені й висловила бажання, щоб я був там і пішов з ними на другу операцію. Звичайно, велика відстань та справи на місії не дозволили мені бути з ними. Але ми з Діаною постилися й просили Господа втішити онука під час операції.

Невдовзі після закінчення операції, ми зателефонували додому й довідалися про те, що Р. Джей запам'ятав попередній випадок і не хотів залишати своїх батьків. Але, як тільки він зайшов до операційної, він заспокоївся. Хлопчик ліг на операційний стіл, сам зняв окуляри, і витримав усю операцію зі спокійним духом. Ми були дуже вдячні, бо отримали відповідь на наші молитви.

Через пару днів після цього ми подзвонили дочці й запитали про стан Р. Джея. З ним все було гаразд, і вона розповіла що сталося. Р. Джей прокинувся вдень після операції та розповів своїй мамі, що під час операції дідусь був поруч з ним. Він сказав: "Дідусь був там і зробив так, щоб все було добре". Бачите, Господь зробив так, щоб анестезіолог з'явився до цього малюка начебто він був його дідусем, в той час як його дідусь й бабуся були на місії на відстані 2900 кілометрів.

Можливо, дідусь не був біля твого ліжка, Р. Джей, але ти був присутнім в його молитвах і думках. Сам Господь колисав тебе на своїх руках і Батько нас усіх благословив тебе.

Мої дорогі брати та сестри, хай дитячий сміх
тішить наші серця. Хай дитяча віра пом'якшує їх.
Хай дитяча любов спонукає нас на добрі вчинки.
“Діти—спадщина Господня”¹². Хай наш Батько

Небесний завжди благословляє ці милі душі, цих
особливих друзів Христа.

Із *Ліягони*, червень 2000 року, сс. 3–9.

ПОСИЛАННЯ

1. Матвій 18:1–6.
2. “Ode: Intimations of Immortality from Recollections of Early Childhood.”
3. *Gospel Ideals* (1954), 436.
4. Див. Учення і Завіти 88:118.
5. *The Road to Confidence* (1959), 121.
6. In Conference Report, Apr. 1944, 32.
7. From *The Children*, in Jack M. Lyon and others, eds., *Best-Loved Poems of the LDS People* (1996), 21.
8. *A Christmas Carol and Cricket on the Hearth* (n.d.), 50–51.
9. Margaret Lee Runbeck, *Bits & Pieces*, 20 Sept. 1990.
10. James L. Ison, *Mormons in the Major Leagues* (1991), 21.
11. З Нефій 17:21–24
12. Псалми 127:3.

СВЯЩЕННІ ОBOB'ЯЗКИ БАТЬКІВ І МАТЕРІВ

10

ЧАСТИНА 1: ОBOB'ЯЗКИ БАТЬКА

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуйте одній або обом порадам.

- Перегляньте обов'язки батька й матері, як вони зазначені в сьомому абзаці "Сім'я: Проголошення світові" (див. с. iv). З молитвою визначіть, як цю пораду можна застосувати у вашому домі і як ви будете слідувати їй.
- Напишіть листа своєму батькові чи дідусеві.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЧИТАННЯ

Уважно прочитайте наступну статтю. Якщо ви одружені, прочитайте й обговоріть статтю зі своїм чоловіком чи дружиною.

БАТЬКАМ В ІЗРАЇЛІ

Президент Езра Тефт Бенсон
13-й Президент Церкви

Мої дорогі брати, я вдячний бути тут, з вами, на цих величних зборах священства Бога. Я молось, щоб Дух Господа був зі мною і вами під час мого звернення до вас з найважливішої теми. Цього вечора я буду говорити до батьків, які зібрались тут та по всій Церкві, стосовно їхніх священних обов'язків.

Я сподіваюсь, що ви, молоді люди, також слухатимете уважно, оскільки зараз ви готуетесь стати майбутніми батьками в Церкві.

Вічне покликання

Батьки, ваше покликання вічне, від нього вас ніколи не відкличуть. Покликання в Церкві, якими б важливими вони не були за своєю природою, надаються лише на певний час і потім, відповідним чином людина відкликається. Але покликання батька є вічним, його важливість перевершує час. Це покликання як на час так і на вічність.

Президент Гарольд Б. Лі правдиво зазначив, що "Найважливішою роботою Господа, яку ви, [батьки], будете коли-небудь виконувати, буде робота в стінах нашого власного дому. Домашнє вчителювання, служіння в єпископстві та інші церковні обов'язки, безперечно, важливі, але найважливішою є робота в стінах вашого дому» (*Strengthening the Home* [pamphlet, 1973], 7).

Які ж особливі обов'язки батька в священних стінах його дому? Дозвольте мені запропонувати два основних обов'язки кожного батька в Ізраїлі.

Забезпечувати матеріальні потреби

По-перше, ви маєте священний обов'язок забезпечувати матеріальні потреби своєї сім'ї.

Господь ясно визначив роль забезпечення та виховання праведних нащадків. На початку Адамові, не Єві, було заповідано у поті свого лица їсти хліб.

Апостол Павло радить чоловікам і батькам: «Коли ж хто про своїх, особливо ж про домашніх не дбає, той вирікся віри, і він гірший від невірного» (1 Тимофію 5:8).

На початку історії відновленої Церкви Господь особливо зазначив відповідальність чоловіків забезпечувати своїх дружин і сім'ю. У січні 1832 року Він сказав: «Істинно я кажу вам, що кожний чоловік, який повинен забезпечувати свою власну сім'ю, нехай забезпечує, і він ні в якому разі не втратить свого вінця» (див. УЗ 75:28). Через три місяці Господь знову сказав: «Жінки мають право мати утримання від своїх чоловіків, доки їхніх чоловіків не буде забрано» (див. УЗ 83:2). Це божественне право дружини й матері. В той час, як вона турбується і виховує вдома дітей, її чоловік заробляє на життя сім'ї, щоб це виховання могло продовжуватись.

Очікується, що в домі, де є працездатний чоловік, годувальником буде саме він. Іноді ми чуємо

розповіді про батьків, які через економічні обставини втратили свою роботу і вважають, що їхні дружини мають залишити домовку і піти працювати, незважаючи на те, що чоловік все ще здатний забезпечувати свою сім'ю. У цьому випадку, ми закликаємо чоловіків зробити все, що залежить від них, щоб їх дружини залишилися вдома турбуватися про дітей, в той час, як вони продовжуватимуть забезпечувати свої сім'ї у найкращий спосіб, який вони тільки здатні, незважаючи на те, що робота, якою він займатиметься може бути не ідеальною і сімейний бюджет може стати меншим.

Потреба в освіті чи матеріальних речах не виправдує відкладання [народження] дітей заради того, щоб дружина працювала і була годувальником сім'ї.

Порада Президента Кімбола

Я пам'ятаю пораду нашого улюбленого пророка Спенсера В. Кімбола одруженим студентам. Ось його слова: «Я вже казав десяткам тисяч молодих людей після одруження не відкладати народження дітей до закінчення навчання та задоволення фінансових бажань. Вони мають нормально жити разом і дозволити приходити дітям.

Я не знаю жодного уривку з Писань,—продовжував Президент Кімбол,—де б молоді дружини отримали повноваження залишити свої сім'ї і йти працювати, щоб їхні чоловіки могли закінчити навчання. Тисячі чоловіків працювали, паралельно навчались і одночасно з тим турбувались про свої сім'ї» (*“Marriage Is Honorable,” in Speeches of the Year, 1973 [1974], 263.*

Обов'язки матері в домі

Брати у священстві, я продовжую наголошувати на важливості того, щоб матері залишились вдома виховувати, турбуватися і навчати своїх дітей принципам праведності.

Під час моїх подорожей Церковними підрозділами, я відчуваю, що переважна більшість матерів-святих останніх днів щиро прагнуть слідувати цій пораді. Але ми знаємо, що інколи мати працює поза домом і її чоловік заохочує це чи, навіть, наполягає на цьому. Саме він бажає мати зручні речі, які можна придбати на додатковий прибуток. В цьому разі, брати, страждати буде не лише сім'я, ускладнений буде і ваш власний духовний розвиток і прогрес. Я кажу вам усім: Господь поклав на чоловіків відповідальність забезпечувати свої сім'ї так, щоб дружина могла виконувати свою роль матері вдома.

Сьогодні підготовленість сім'ї ще більш необхідна

Батьки, іншим надзвичайно важливим аспектом забезпечення матеріальних потреб вашої сім'ї є запаси, які ви маєте робити для вашої сім'ї на непередбачений випадок. Сімейна підготовленість є давно встановленим принципом благополуччя. І сьогодні він навіть більш важливий.

Я переконливо запитую вас: чи забезпечили ви свої сім'ї річним запасом продуктів, одягу і, де це можливо, пальним? Виробляти і зберігати їжу, як каже одкровення, можливо, сьогодні так само важливо для нашого матеріального благополуччя, як і посадка в ковчег у дні Ноя.

Також: чи живете ви за своїм достатком і робите невеличкі заощадження?

Ви чесні перед Господом у сплаті вашої десятини? Життя за цим божественним законом принесе як духовні, так і матеріальні благословення.

Так, брати, як батьки в Ізраїлі ви маєте велику відповідальність забезпечувати матеріальні потреби вашої сім'ї і мати необхідні запаси на непередбачений випадок.

Забезпечуйте духовне провідництво

По-друге, ви маєте священний обов'язок забезпечувати духовне провідництво у вашій сім'ї.

У надрукованій декілька років назад Радою Дванадцятьох брошурі ми зазначили наступне: «Батьківство є найважливішим провідництвом. Так завжди було, так завжди буде. Батьку, з підтримкою, порадою та заохоченням свого вічного супутника, ви головуєте в домі» (*Father, Consider Your Ways [pamphlet, 1973], 4-5.*

Однак разом з головуючою посадою з'являються і важливі обов'язки. Ми інколи чуємо, що деякі чоловіки, навіть у Церкві, вважають, що обов'язки голови дому якимось чином ставлять їх у вище становище і дозволяють нав'язувати та вимагати чогось від своєї сім'ї.

Апостол Павло зазначає, що «чоловік—голова дружини, як і Христос—Голова Церкви» (Ефесянам 5:23; курсив додано). Це модель, якої ми маємо дотримуватися, виконуючи нашу роль головуючого вдома. Спаситель не веде Церкву ні грубою, ні злою рукою. Спаситель не ставиться до Своєї Церкви зі зневагою чи недбалістю. Спаситель не застосовує силу або примус, щоб досягти своїх цілей. Спаситель не робить нічого, крім того, що навчає, надихає, заспокоює та підносить Церкву. Брати, я кажу вам з усією розсуд-

ливістю, Він є прикладом, якому ми маємо слідувати, здійснюючи духовне провідництво в наших сім'ях.

Особливо це стосується стосунків з вашою дружиною.

Любіть свою дружину

Знову порада апостола Павла є найпрекраснішою і дуже доречною. Він каже просто: «Чоловіки,—любіть своїх дружин, як і Христос полюбив свою Церкву» (Ефесянам 5:25).

В одкровенні в останні дні Господь ще раз говорить про цей обов'язок. Він сказав: «Люби свою дружину усім своїм серцем і припадай до неї і більше ні до кого» (див. УЗ 42:22). Наскільки мені відомо, є лише один інший випадок, який згадується у Писаннях, коли нам заповідано любити з усім своїм серцем, і в ньому йдеться про любов до Бога. Подумайте, що це означає!

Є стільки способів проявити цю любов до ваших дружин. Перше і головне: у вашому житті ніщо, крім самого Бога, не має вищого пріоритету перед вашою дружиною—ні робота, ні відпочинок, ні хобі. Ваша дружина—це ваш дорогоцінний, вічний помічник—ваш супутник.

Що це означає: любити когось усім серцем? Це означає любити усіма емоційними почуттями та з усією відданістю. Звичайно, коли ви любите свою дружину усім своїм серцем, ви не можете принижувати її, критикувати, знаходити в ній недоліки або ображати словами чи сердитою поведінкою, або своїми діями.

Що означає «припа[сти] до неї»? Це означає бути близьким до неї, бути лояльним і вірним їй, спілкуватися з нею та виявляти свою любов до неї.

Любити означає бути чутливим до її почуттів і потреб. Вона хоче, щоб її помітили і цінували. Вона хоче, щоб ви говорили їй, що для вас вона красива та приваблива, що вона важлива для вас. Любити означає поставити її благополуччя і гідність найвищими пріоритетами у вашому житті.

Ви маєте бути вдячними, що вона мати ваших дітей і цариця вашого дому, вдячними, що вона обрала домашнє господарство і материнство—виношувати, виховувати, любити і навчати ваших дітей—як найславетніше покликання з усіх.

Чоловіки, визнайте розум вашої дружини і здатність радитися разом з вами на рівні партнера стосовно сімейних планів, заходів та сімейного бюджету. Не будьте скупими щодо вашого часу та статку.

Дайте їй можливість зростати інтелектуально, емоційно та соціально, так само, як і духовно.

Пам'ятайте, брати, любов можна вирощувати і зміцнювати невеличкими знаками. Квіти з приво-ду особливої події це чудово, але також доречною буде ваше бажання допомогти помити посуд, поміняти дитячі пелюшки, встати, якщо вночі розплакалася мала дитина та покинути перегляд телевізійної програми або читання газет, щоб допомогти з обідом. Такими діями ми тихо скажемо: «Я люблю тебе». Ви отримаєте великі дивіденди за такі маленькі вчинки.

Так само, як і до вашої дружини, таке любляче провідництво священства застосовується і до ваших дітей.

Обов'язки батька в домі

Матері відіграють важливу роль і є самим серцем дому, але це ніяк не зменшує рівноцінне щодо важливості значення батька як голови дому у вихованні, навчанні та любові їхніх дітей.

Як на патріарха у своєму домі на вас покладено особливий обов'язок взяти на себе провідництво у роботі з вашими дітьми. Ви маєте допомогти створити дім, де може знаходитись Дух Господа. Ваша ціль—надати напрямок сімейному життю. Ви маєте взяти активну участь у встановленні сімейних правил і дисципліни.

Ваші доми повинні бути затокою спокою і радості для вашої сім'ї. Звісно, жодна дитина не повинна боятися свого батька, особливо, якщо він носій священства. Обов'язок батька полягає в тому, щоб зробити свій дім місцем щастя й радості. Він не може досягти цього при існуванні сварок, сперечань, незлагоди чи неправедної поведінки. Могутній вплив праведних батьків у встановленні прикладу, дисципліни та навчання, виховання й любові є життєво необхідним для духовного благополуччя дітей.

Здійснюйте духовне провідництво

З любов'ю у своєму серці до батьків в Ізраїлі, дозвольте мені надати десять особливих порад батькам, як здійснювати духовне провідництво для своїх дітей:

Давайте батьківське благословення своїм дітям. Христіть і конфірмуєте своїх дітей. Висвячайте синів у священство. Це принесе духовне світло в життя ваших дітей.

Особисто керуйте сімейними молитвами, щоденним вивченням Писань та щотижневими

домашніми сімейними вечорами. Ваша особиста участь покаже дітям, наскільки важливими вони є насправді.

Якщо це тільки можливо, відвідуйте церковні збори всією сім'єю. Сімейне поклоніння під вашим провідництвом є надзвичайно важливим для духовного благополуччя ваших дітей.

Запрошуйте на «побачення» своїх дочок та влаштовуйте заходи на природі зі своїми синами. Всією сім'єю ходіть в походи та на пікніки, спортивні ігри й творчі вечори, шкільні програми та інші подібні заходи. Присутність на них тата робить все зовсім іншим.

Нехай стануть традицією сімейні відпустки, подорожі та прогулянки на природі. Ці спогади ніколи не зітруться з пам'яті ваших дітей.

Регулярно проводьте зустрічі зі своїми дітьми віч-на-віч. Допоможіть їм розповісти вам про те, що у них на душі. Навчайте їх принципам євангелії. Навчайте їх справжнім цінностям. Кажіть, що ви любите їх. Час, який ви особисто присвятите дітям, вкаже їм на пріоритети їхнього тата.

Навчайте ваших дітей працювати й покажіть, як важливо досягати гідних цілей. Якщо ви будете відкладати гроші на місію й на освіту, це покаже вашим дітям, що для тата є важливим.

Нехай у вашому домі завжди буде хороша музика, мистецтво й література. Дім, у якому

панує дух вишуканості й краси, благословить життя ваших дітей навіки.

Якщо храм знаходиться недалеко, регулярно відвідуйте його з дружиною. Ваші діти зможуть краще зрозуміти важливість храмового шлюбу й храмових завітів та вічного сімейного союзу.

Нехай ваші діти бачать, яку радість і задоволення приносить вам служіння в Церкві. Це зможе передатися їм, щоб вони також захотіли служити в Церкві й полюбили Царство.

Ваше найважливіше покликання

О, чоловіки й батьки Ізраїлю, ви можете зробити так багато для спасіння й піднесення своїх сімей! Ваші обов'язки настільки важливі!

Пам'ятайте про своє священне покликання батька в Ізраїлі—ваше найважливіше покликання у часі й вічності—покликання, від якого ви ніколи не будете відкликані.

Нехай вам завжди вдається забезпечувати матеріальні потреби вашої сім'ї, та, разом з вашою вічною супутницею, нехай вам вдається виконати свій священний обов'язок духовного провідництва у вашому домі.

Із звернення Президента Бенсона на сесії священства під час Генеральної конференції Церкви у жовтні 1987 року (див. Conference Report, Oct. 1987, 59–63; або *Ensign*, Nov. 1987, 48–51).

СВЯЩЕННІ ОBOB'ЯЗКИ БАТЬКІВ І МАТЕРІВ

11

ЧАСТИНА 2: ОBOB'ЯЗКИ МАТЕРІ

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуєте одній або обом порадам.

- У проголошенні сім'ї нас вчать, що «матері й батьки зобов'язані допомагати один одному у виконанні цих священних обов'язків як рівноправні партнери» (див. с. iv у цьому навчальному посібнику). Продивіться із своїм подружжям 10 порад, які Президент Езра Тефт Бенсон дав батькам, їх вміщено на сторінках 41–42 у цьому

навчальному посібнику, а також його 10 порад для матерів, на сторінках 45–47. Обговоріть, як ви можете співпрацювати і підтримувати одне одного в цих обов'язках.

- Напишіть листа вашій мамі чи бабусі.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЧИТАННЯ

Уважно прочитайте наступні статті. Якщо ви одружені, прочитайте й обговоріть статті зі своїм чоловіком чи дружиною.

«БО ВОНА МАТИ»

Старійшина Джеффри Р. Холланд
З Кворуму Дванадцятьох Апостолів

Данина матерям

Ось декілька рядків, написаних Віктором Гюго:

«Вона розламала хліб на дві частини і віддала своїм дітям, які завзято з'їли його. «Вона нічого не залишила собі»,—пробурчав сержант.

«Це тому, що вона неголодна»,—сказав солдат.

«Ні,—відповів сержант,—це тому, що вона мати».

У цьому році, коли ми вшановуємо віру й мужність тих, хто здійснив те складне переселення через Айову, Небраску і Вайомінг, і я хочу віддати данину сучасним двійникам тих матерів-піонерів, які турбувалися, молилися і надто часто хоронили своїх дітей протягом того довгого переходу. Жінкам, які залишились поза моєю промовою, які від усього серця бажають бути матерями і не є ними, я кажу з приводу цього, скрізь ваші й наші сльози, Бог, напевно, у дні, які лежать десь попереду, принесе «надію самотньому серцю»¹. Як пророки часто казали із цієї кафедри, в кінці «в жодному благословенні не буде відмовлено» вірним, навіть якщо ці благословення не прийдуть негай-

но². Між тим ми радіємо, що покликання виховувати не обмежено лише нашою плоттю і кров'ю.

Коли я говорю про матерів, я не нехтую ключовим, необхідним значенням батьків, особливо в той час, як безбатьківщина сучасних домів вважається «центральною проблемою суспільства у наш час»³. Насправді, безбатьківщина може стати проблемою навіть в домі, де батько є—який постійно їсть і спить, так би мовити «на дистанційному управлінні». Але це може бути темою повідомлення для священства іншого разу. Сьогодні я хочу звеличити материнські руки, які заколисували колиску немовляти і в праведності навчали своїх дітей там, у самому центрі Господніх цілей для нас у смертному житті.

Цими словами я повторююсь з Павлом, який написав хвалу Тимофію за його «нелицемерну віру, що перше була осепилась,—як він каже,—в бабі твоїй Лоїді та в твоїй матері Евнікії»⁴. «І ти знаєш з дитинства,—каже Павло,—Писання святе»⁵. Ми виражаємо свою вдячність усім матерям і бабусям, завдяки яким, ці істини вивчалися у такому ранньому віці.

Жертви, на які йдуть молоді матері

Кажучи про матерів взагалі, я відчуваю особливе бажання прославити й підтримати *молодих* матерів. Робота матері важка, і дуже часто це

робота, яку можуть не помічати. Молодими роками можна назвати ті, коли чоловік або дружина, чи обидва, все ще навчаються або знаходяться на ранніх і убогих етапах розвитку здатностей годувальника у чоловіка. Наявність коштів щоденно коливается між позначками «мало» і «кишені порожні». Квартира зазвичай прикрашається в одному з двох привабливих стилів—чимось запозиченим у родичів або екстравагантно голими стінами. Машина, якщо вона взагалі є, їздить на лисих покришках і з пустим баком. Але завдяки нічним годуванням і прорізуванням зубів, найбільшим з усіх випробовувань молодої мами є звичайна втома. Протягом цих років матері сплять менше, а віддають іншим більше, залишаючи менш часу на відновлення своїх сил, ніж будь-яка інша відома мені група людей у будь-який час свого життя. Не дивно, що тіні під їхніми очима інколи стають дуже великими.

Безумовно, за іронією життя, часто саме серед цих сестер ми бачимо ту, яку хочемо покликати, або нам необхідно покликати, служити в допоміжних організаціях приходу чи колу. Це зрозуміло. Хто не захоче відчутти зразковий вплив цих молодих жінок, які стають так схожі на Тимофієву бабу Лоїду та матір Евнікію? Кожен, якщо розумний. Пам'ятайте, що сім'ї займають найвищий пріоритет з усіх, особливо у ці роки становлення. Але незважаючи на це, молоді матері все одно знайдуть дивні способи вірно служити в Церкві, навіть так само як служать інші, та зміцнювати їх і їхні сім'ї.

Робіть найкраще, на що ви здатні протягом цих років, але чим би ви ще не займались, плекайте ту роль, яка так, безумовно, ваша і заради якої самі небеса посилають ангелів спостерігати за вами і вашими маленькими. Чоловіки, особливо чоловіки, а також і провідники в Церкві чи просто друзі, будьте чуйними, готовими допомогти та мудрими. Пам'ятайте: «Для всього свій час, і година своя кожній справі під небом»⁶.

Матері, ми визнаємо й поважаємо вашу віру в кожному кроці. Будь ласка, знайте, що це було варте, є і буде завжди. І, якщо за будь-якої причини, ви виконуете ці сміливі спроби самі, без вашого чоловіка, тоді ваші молитви матимуть ще більше значення для вас, і наше прагнення подати руку допомоги матиме ще більшу рішучість.

Матері виконують Божу роботу

Нещодавно одна молода мама написала мені, що її непокоять три проблеми. По-перше, коли вона чує виступи святих останніх днів про мате-

ринство, вона відчуває занепокоєність через почуття своєї невідповідності цьому завданню. По-друге, вона відчуває, ніби весь світ очікує, що вона повинна навчити своїх дітей читати, писати, оздоблювати приміщення, латині, арифметиці та основам роботи в Інтернет—і все це ще до того, як малюк скаже щось жажливо ординарне, як, наприклад, «агу-агу». По-третє, вона часто відчуває, що їй дають безглузді поради і, як правило, навіть не усвідомлюючи, що ці поради або компліменти, які вона отримує, не відображають всього того розумового вкладу, духовних і душевних зусиль, максимального цілодобового напруження, що вимагається від жінки, яка прагне і бажає бути такою матір'ю, якою її хоче бачити Бог.

Але є те, як вона каже, що допомагає їй іти далі: «Незважаючи на все хороше й погане, на сльози, які іноді набігають, *глибоко всередині я знаю, що виконую Божу роботу*. Я знаю, що в моєму материнстві я вічний партнер з Ним. Я глибоко зворушена тим, що найвищі цілі й сутність Бога полягають у батьківстві, навіть незважаючи на те, що деякі діти змушують Його плакати.

Саме про це,—каже вона,—я намагаюся думати в ті неминуче важкі дні, коли почуваюся пригніченою. Можливо, саме наша нездатність і занепокоєність спонукають нас прагнути до Нього і збільшувати Його здатність доторкнутися до нашого серця. Можливо, Він таємно сподівається, що ми будемо турбуватися,—каже вона,—і будемо молити про Його допомогу. В цьому випадку, мені здається, Він може навчити цих дітей прямо через нас, але якщо ми, в свою чергу, не будемо чинити опору. Мені подобається така думка,—завершує ця жінка.— Вона сповнює мене надією. Якщо я зможу робити все правильно перед лицем мого Батька на небесах, можливо, наші діти отримають Його провід без перешкод. Можливо, тоді це і стане *Його* роботою і *Його* славою в буквальному розумінні цих слів⁷.

Ваші діти назвуть вас благословенною

У світлі цього виразу, зрозуміло, що деякі з цих тіней під очима з'являються не лише від дитячих пелюшок і сумісного користування автомобілем, але від принаймні декількох безсонних ночей, проведених у пошуках душі, сумлінних пошуках здатності виростити цих дітей такими, якими Бог хоче, щоб вони були. Зворушений такою відданістю і рішучістю, дозвольте мені сказати усім матерям, в ім'я Господа—ви прекрасні. Ви все робите надзвичайно добре. Лише той факт, що вам було надано таку відповідальність є вічним

свідченням довіри, яку відчуває Батько на небесах до вас. Він знає, що те, що ви даєте життя дитині не означає, що це миттєво перенесе вас у сферу всемудрості. Якщо ви та ваш чоловік будете намагатися любити Бога і жити за євангелією; якщо ви проситимете настанов і заспокоєння Святого Духа, обіцяного вірним; якщо ви разом відвідуватимете храм, щоб робити і просити обіцяння самих священних завітів, які жінка або чоловік можуть укласти у цьому світі; якщо ви виявлятимете до інших, і ваших дітей, таку ж турботу, співчуття, прощення, яке очікуєте від небес; якщо ви намагатиметесь робити все найкраще, на що тільки здатні, щоб бути найкращою матір'ю, якою можете бути, ви виконаєте все, на що здатна людська істота і чого очікує від вас Бог.

Інколи рішення дитини або онука розбиває ваше серце. Інколи очікуване не з'являється негайно. Кожна мати і батько хвилюються з цього приводу. Навіть такий улюблений і дивовижно успішний батько, як Президент Джозеф Ф. Сміт благав: «О! Боже, не дай мені втратити своїх»⁸. Це благання кожного з батьків, і в ньому є трохи страху. Але кожен, хто продовжує намагатися і молитися, не зазнає невдачі. Ви маєте усі права отримати підбадьорення і знати, що в кінці ваші діти назвуть ваше ім'я благословенним, так само, як і ті покоління матерів до вас, які сподівались на те ж, що й ви сподіваєтеся і боялися тим страхом, яким ви боїтеся.

Вашим є величний спадок Єви, матері усієї людської сім'ї, яка розуміла, що вона і Адам мали пасти, щоб «люди були»⁹ і щоб була радість. Вашим є дивовижний спадок Сари, Ревеки й Рахілі, без яких не було б тих величних патріарших обіцянь Аврааму, Ісаку і Якову, які благословили нас усіх. Вашим є надзвичайний спадок Лодіи і Евнікії та матерів 2000 юних воїнів. Вашим є чудовий спадок Марії, обраної та висвяченої наперед ще до існування цього світу, зачати, виносити й народити самого Сина Бога. Ми вдячні усім вам і нашим власним матерям, і кажемо, що немає нічого важливішого в цьому світі, ніж безпосередня участь у роботі й славі Бога, ніж надання смертності й земного життя Його дочкам і синам для того, щоб безсмертя й вічне життя могли настати у вищих цілестіальних царствах.

Завжди покладайтеся на Спасителя

Коли ви прийдете до Господа з лагідністю і смиренным серцем і, як сказала одна матір, «стукатимете в двері небес, щоб запитати, благи, вимагати проводу і мудрості й допомоги в цьому чудовому завданні», ті двері відчиняться, щоб надати вам можливість відчути вплив і допомогу усієї вічності. Вимагайте обіцяння Спасителя світу. Просіть зцілювального бальзаму Спокути від будь-чого, що може турбувати вас або ваших дітей. Знайте, що з вірою все робиться, не дивлячись на вас, або більш точно, завдяки вам.

Ви аж ніяк не зможете виконати все самотужки, але ви *можете* отримати допомогу. Господар небес і землі поруч, щоб благословити вас—Він, який справно йде за загубленою вівцею, усюди шукає, щоб знайти загублену драхму, безмежно чекає повернення блудного сина. Вашою є робота Спасіння, і, отже, вас звеличать, відновлять, зроблять більшим ніж ви є і кращими ніж ви коли-небудь були, якщо ви тільки намагатиметесь робити чесні зусилля, якими безсилимими ви б інколи не відчували себе.

Пам'ятайте, пам'ятайте усі дні вашого материнства: «Ви б не зайшли так далеко, якби це не було через слово Христа з непохитною вірою в нього, покладаючися повністю на заслуги того, хто владний спасати»¹⁰.

Покладайтеся на Нього. Покладайтеся на Нього повністю. Покладайтеся на Нього завжди. І «просува[йтеся] вперед з непохитною вірою в Христа, маючи справжню яскравість надії»¹¹. Ви виконуєте Божу роботу. Ви виконуєте її надзвичайно чудово. Він благословляє вас і буде благословляти, навіть—ні, *особливо*—у ваші найтяжчі дні і ночі. Як тій жінці, яка таємно, смиренно, можливо навіть з хвилюванням і деяким збентеженням, проклала свій шлях через натовп для того, щоб тільки торкнутися краю одягу Господаря, так само Христос скаже жінкам, які турбуються і дивуються, а інколи ридають через свої материнські обов'язки: «Будь бадьорою, дочко,—твоя віра спасла тебе»¹². І так само спасуться і ваші діти.

Із звернення старійшини Джеффри Р. Холланда на Генеральній конференції Церкви у квітні 1997 року (див. Conference Report, Apr. 1997, 46–49; або *Ensign*, May 1997, 35–37).

ПОСИЛАННЯ

1. “Спокутар Ізраїля,” *Гімни і дитячі пісні*, с. 5; див. також 3 Нефій 22:1.
2. Див. Joseph Fielding Smith, *Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. (1954–56), 2:76; Harold B. Lee, *Ye Are the Light of the World: Selected Sermons and Writings of*

- President Harold B. Lee* (1974), 292; and Gordon B. Hinckley, in Conference Report, Apr. 1991, 94.
3. Tom Lowe, “Fatherlessness: The Central Social Problem of Our Time,” Claremont Institute Home Page Editorial, Jan. 1996.
4. 2 Тимофію 1:5.

5. 2 Тимофію 3:15.

6. Екклезіяст 3:1.

7. Особиста кореспонденція.

8. Joseph F. Smith, *Gospel Doctrine*, 5th ed. (1939), 462.

9. 2 Нефій 2:25

10. 2 Нефій 31:19.

11. 2 Нефій 31:20.

12. Матвій 9:22.

МАТЕРЯМ В СІОНІ

Президент Езра Теффт Бенсон
13-й Президент Церкви

Матері в Сіоні, ваші Богом дані обов'язки надзвичайно, життєво важливі для вашого власного піднесення і спасіння та піднесення вашої сім'ї. Мати потрібна дитині більше ніж усі речі, що можна придбати за гроші. Найбільшим з усіх дарів є можливість проводити час разом із дітьми.

З любов'ю в серці до матерів в Сіоні, я хочу зараз дати десять особливих порад нашим матерям, як можна ефективно проводити час зі своїми дітьми.

Завжди проводьте й зустрічайте дітей. По-перше, виділіть час, щоб завжди проводити і зустрічати дітей, коли ваші діти приходять чи йдуть—коли вони йдуть до школи і повертаються з неї, коли йдуть на побачення і повертаються з них, коли вони приводять додому друзів. Завжди проводьте і зустрічайте дітей незалежно від того, скільки вашим дітям—шість чи шістнадцять. У Приповістях ми читаємо: «Дитина, залишена тільки собі, засоромлює матір свою» (Приповісті 29:15). Серед найбільших проблем нашого суспільства є мільйони дітей, які зі своїми ключами щоденно повертаються у порожні будинки, залишаючись без догляду батьків, які працюють.

Будьте справжнім другом. По-друге, матері, знайдіть час, щоб бути справжнім другом вашим дітям. Вислуховуйте своїх дітей, насправді вислуховуйте. Розмовляйте з ними, жаргуйте і смійтеся разом з ними, співайте з ними, грайтеся з ними, плачте з ними, обіймайте їх, чесно хваліть їх. Так, регулярно проводьте час наодинці з кожною дитиною. Будьте справжнім другом вашим дітям.

Читайте своїм дітям. По-третє, матері, знайдіть час, щоб читати зі своїми дітьми. Починаючи з п'яточки, читайте своїм синам і дочкам. Пам'ятайте, що сказав поет:

Може ви власник багатства великого;
Сундуків скарбів і скриньок із золотом.
Але багатші від мене навряд чи ви,
Бо моя мати читає мені.
(Strickland Gillilan, "The Reading Mother").

Ви засієте любов до доброї літератури і справжню любов до Писань, якщо регулярно читатимете своїм дітям.

Моліться зі своїми дітьми. По-четверте, знайдіть час, щоб молитися зі своїми дітьми. Сімейні молитви, під проводом батька, мають проводитись зранку і ввечері. Дайте вашим дітям можливість відчувати вашу віру, прикликаючи для них благословення небес. Переказуючи слова Якова: «дуже могутня ревна молитва праведн[ої матері]» (Якова 5:16). Дайте можливість вашим дітям брати участь у сімейних і особистих молитвах і радійте їх солодким словам до їхнього Батька на небесах.

Щотижня проводьте домашні вечори. По-п'яте, знайдіть час, щоб проводити змістовні щотижневі домашні вечори. Під головуванням вашого чоловіка беріть участь у духовних і піднесених домашніх вечорах кожного тижня. Дайте можливість брати в них активну участь вашим дітям. Навчайте їх правильним принципам. Зробіть їх проведення однією з найважливіших сімейних традицій. Пам'ятайте чудове обіцяння Президента Джозефа Ф. Сміта, коли в Церкві вперше було запропоновано проведення домашніх вечорів: «Якщо святі будуть слухняні цій пораді, ми обіцяємо їм за це великі благословення. Зросте любов у сім'ї та слухняність батькам. У серцях молоді Ізраїлю розвинеться віра, і вони здобудуть силу, щоб боротися зі злим впливом і спокусами, що оточують їх (in James R. Clark, comp., *Messages of the First Presidency of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints*, 6 vols. [1965–75], 4:339). Це чудове обіцяння сьогодні все ще в силі.

Разом споживайте їжу. По-шосте, знайдіть час, щоб бути разом під час їжі так часто, як це тільки можливо. Це стає складнішим, коли діти дорослішають і життя стає більш зайнятим. Але щасливе спілкування, сумісне планування дня і особливі навчальні моменти трапляються під час їжі тому, що матері, батьки і діти працюють над цим.

Щодня читайте Писання. По-сьоме, знайдіть час для щоденного вивчення Писань разом всією сім'єю. Індивідуальне вивчення Писань важливе, проте сімейне вивчення Писань—життєво необхідне. Читання Книги Мормона всією сім'єю принесе особливо зростаючу духовність у ваш дім і надасть, як батькам так і дітям, силу протистояти

випробовуванням і мати Святого Духа постійним супутником. Я обіцяю вам, що Книга Мормона змінить життя в вашій сім'ї.

Робіть щось усією сім'єю. По-восьме, знайдіть час, щоб робити щось разом усією сім'єю. Робіть сімейні прогулянки і пікніки, святкування днів народження і подорожі особливими і незабутніми подіями. Якщо це можливо, відвідайте усією сім'єю події, в яких бере участь хтось із сім'ї, такі як шкільна вистава, спортивна гра, доповідь, декламування. Відвідайте разом Церковні збори і сідайте разом, коли це можливо. Матері, які допомагають сім'ям разом молитися і гратися, залишаються з ними і назавжди благословлять життя дітей.

Навчайте своїх дітей. По-дев'яте, матері, знайдіть час, щоб навчати своїх дітей. Не пропускайте навчальні моменти. Це може бути будь-коли протягом дня—під час їжі, під час раптових ситуацій або під час спеціально призначених бесід, сидячи на краю ліжка наприкінці дня, або під час ранкової прогулянки. Матері—ви найкращі вчителі ваших дітей. Не перекладайте цю дорогоцінну відповідальність на дитячі садки чи няньок. Материнська любов і молитовна турбота про своїх дітей є найважливішим інгредієнтом її особистого навчання.

Навчайте дітей принципам євангелії. Навчайте їх, що варто робити добро. Навчайте, що нема безпеки у гріху. Навчайте їх любові до євангелії Ісуса Христа і свідченню про її божественність.

Навчайте своїх синів і дочок скромності, навчайте їх поважати риси, притаманні чоловікам і те, що притаманне жінкам. Навчайте своїх дітей статевої чистоті, належним стандартам побачень, храмовому шлюбу, місіонерському служінню і важливості прийняття звеличуючих церковних покликань.

Навчайте їх любові до роботи й цінуванню гарної освіти.

Навчайте їх важливості належного проведення дозвілля, включаючи прийнятні фільми й музику, книги й журнали. Обговоріть шкідливий вплив порнографії і наркотиків, а також навчайте їх цінності чистого життя.

Так, матері, навчайте своїх дітей євангелії у вашому домі, в домашній обстановці. Це найбільш ефективна освіта, яку коли-небудь отримають ваші діти. Це Господній шлях навчання. Церква не може навчати так, як ви можете. Школа не може. Дитячі садки не можуть. Але ви можете, і

Господь підтримає вас. Ваші діти завжди пам'ятатимуть ваше навчання, і коли вони зістаряться, то не відійдуть від нього. Вони назвуть вас благословенною—їхню насправді ангельську матір.

Матері, цей вид небесного, материнського навчання потребує часу, дуже багато часу. Не можна ефективно навчати час від часу. Воно має здійснюватися постійно заради спасіння і піднесення ваших дітей. Це ваше божественне покликання.

Щиро любіть своїх дітей. Десяте і останнє, матері, знайдіть час, щоб щиро любити своїх дітей. Материнська безумовна любов дуже подібна до Христової любові.

Ось прекрасна хвала сина своїй матері: «Я не багато пам'ятаю про її погляди з приводу голосування і про її соціальне становище; я не можу пригадати, які були її погляди на виховання дітей, харчування і євгеніку. Головне, що залишилось зі мною після багатьох років—це те, що вона любила мене. Коли я був малим, їй подобалось лежати зі мною на траві і розповідати історії, або бігати і ховатися зі мною та іншим дітьми. Вона завжди обіймала мене. Мені це подобалось. У неї було сяюче обличчя. Для мене вона була наче Бог, і усі блаженства, що святі розповідали про Нього. І співали! З усіх емоцій, від яких я відчував задоволення у своєму житті, ніщо не може зрівнятися з насолодою сповзання і засипання в той час, як вона качалась у своєму кріслі-качалці і співала. Розмірковуючи над цим, я запитую себе, чи усвідомлює сучасна жінка, яким могутнім фактором у формуванні своєї дитини на добро чи зло є вона, з усіма своїми надзвичайними поглядами і планами? Я запитую себе: вона усвідомлює, яке велике значення має щира любов та увага у житті дитини?»

Матері, ваші діти-підлітки потребують такої ж любові і уваги. Це здається легшим багатьом матерям і батькам виявляти свою любов дітям, коли вони малі, але набагато складніше це робити, коли вони дорослішають. Працюйте над цим з молитвою. Не повинно існувати проблеми батьків і синів. Ключем є любов. Наші молоді люди потребують любові і уваги, а не поблажливості. Їм потрібні співчуття і розуміння, а не байдужість матерів і батьків. Їм потрібен батьківський час. Материнське м'яке навчання та її любов і впевненість у сині чи дочці-підлітку в буквальному смислі слова можуть спасти їх від грішного світу.

Із звернення Президента Бенсона на духовному вечорі для батьків 22 лютого 1987 року.

НАВЧАТИ ДІТЕЙ ПРИКЛАДОМ ТА НАСТАНОВОЮ

12

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуйте одній або обом порадам.

- Поміркуйте над потребами ваших дітей чи онуків, племінниць чи племінників або інших відомих вам дітей. Вирішіть при нагоді навчати цих дітей своїми діями і словами.
- Продивіться матеріал стосовно навчання сім'ї, який вміщено в посібник *Навчати, немає покли-*

кання величнішого (36123), сс. 127–143, та *Сімейний посібник* (31180), сс. 4–10. Якщо ви одружені, прочитайте і обговоріть статті зі своїм чоловіком чи дружиною.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЧИТАННЯ

Уважно прочитайте наступні статті. Якщо ви одружені, прочитайте і обговоріть статті зі своїм чоловіком чи дружиною.

НАЙБІЛЬШЕ ВИПРОБОВУВАННЯ У СВІТІ—ВМІЛЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ

Старійшина Джеймс Е. Фауст
З Кворуму Дванадцятьох Апостолів

Батьківство—небесне покликання

Я відчуваю натхнення говорити про те, що я вирішив назвати найбільшим випробовуванням у світі. Це стосується привілею і обов'язку вміло виховувати дітей. З цієї теми існує стільки ж думок, скільки і батьків, проте лише про декількох можна сказати, що вони мають всі відповіді. Я відверто кажу, що не належу до них.

Я відчуваю, що зараз набагато більше видатних молодих жінок і чоловіків серед наших людей, ніж будь-коли протягом мого життя. Це означає, що більшість цих прекрасних молодих людей вирости в добрих сім'ях і мали відданих, турботливих батьків. Поруч із цим найбільш сумлінні батьки відчувають, що зробили певні помилки. Одного разу, коли я вчинив необдуманий вчинок, я пам'ятаю, як моя власна мати вигукнула: «В чому моя помилка?»

Господь наставляв: «Вихову[йте] своїх дітей у світлі та істині» (див. УЗ 93:40). Як на мене, то не існує більш важливого зусилля в людини ніж це.

Бути батьком або матір'ю—не тільки надзвичайне випробовування, але і небесне покликання. Це зусилля, яке вимагає жертвування. Президент Девід О. Маккей зазначив, що бути батьками є

“найвеличнішою довірою, яка була виявлена людським істотам» (*The Responsibility of Parents to Their Children* [pamphlet, n.d.], 1).

Створюючи успішні оселі

Небагато людських випробувань складніші за випробування бути хорошими батьками; але мало що може принести більшу радість. Напевно, не існує більш важливої роботи у цьому світі, ніж підготовка наших дітей бути благочестивими, щасливими, великодушними та працьовитими. Батьки не знайдуть більшого щастя, ніж коли їхні діти шануватимуть їх і їхні вчення. Це слава батьківства. Іоанн свідчив: «Я не маю більшої радості від цієї, щоб чути, що діти мої живуть у правді» (3 Іоанна 1:4). На мою думку, навчання, підготовка і виховання дітей вимагає більше розуму, інтуїції, покірності, сили, мудрості, духовності, наполегливості та старанної роботи, ніж будь-яке інше завдання у нашому житті. Особливо в той час, коли навколо нас руйнуються моральні устої поваги і порядності. Щоб мати щасливий дім, необхідно навчати цінностям, установлювати правила, мають бути визначені стандарти і безумовні пріоритети. Багато суспільств надають занадто мало підтримки батькам у навчанні і шануванні моральних цінностей. Деякі культури просто втрачають цінності і багато молодих людей в таких суспільствах стають моральними циніками.

Оскільки цілі суспільства зруйнували і втратили своє моральне обличчя, і так багато домів розбито, найкращою надією є надати більше уваги та

зусиль навчання наступного покоління—наших дітей. Щоб зробити це, по-перше, ми повинні зміцнити найперших вчителів дітей. Головними серед них є батьки та інші члени сім'ї, крім того, в домі має бути найкраще оточення. Якимось чином ми повинні більш рішуче спробувати зробити свої домівки міцнішими святилищами, що стоять проти шкідливого, поширюючогося морального розкладання навколо нас. Гармонія, щастя, мир і любов в домі можуть допомогти надати дітям необхідне внутрішнє зміцнення, щоб справитися з життєвими випробуваннями. Барбара Буш, дружина президента [Сполучених Штатів] Джорджа Буша, декілька місяців назад сказала випускникам коледжу Веллеслі:

«Незалежно від історичного моменту, будь-коли одна річ ні в якому разі не зміниться: Батьки і матері, якщо ви маєте дітей, вони мають бути найголовнішим. Ви маєте читати вашим дітям, ви повинні обіймати своїх дітей, і ви повинні любити своїх дітей. Ваш успіх як сімей, наш успіх як суспільства, не залежить від того, що відбувається у Білому Домі, але від того, що відбувається у вашому домі» (*Washington Post*, 2 June 1990, 2).

Бути хорошим батьком і матір'ю означає, що батьки мають відкласти багато із своїх власних потреб і бажань заради потреб своїх дітей. Унаслідок такої жертви, сумнінні батьки розвинули великодушність характеру і навчаються застосовувати істини самовідданості, яким навчав Спаситель.

Я відчуваю найглибшу повагу до самотніх батьків, які роблять зусилля й приносять жертви, намагаються, незважаючи на майже надлюдські труднощі, утримати сім'ю разом. Їх необхідно поважати і допомагати в їхніх героїчних зусиллях. Проте завдання будь-якого батька чи матері буде набагато легше, якщо в домі є обоє з батьків, які виконують свої обов'язки. Діти часто переймають і запозичують силу й мудрість обох батьків.

Як часто у вас проводиться сімейна молитва?

Декілька років назад Президент Спенсер Кімбол проводив інтерв'ю з єпископом Стенлі Смутом. Президент Кімбол запитав: «Як часто ви проводите сімейну молитву?»

Єпископ Смут відповів: «Ми намагаємось проводити сімейну молитву двічі на день, проте в нас виходить лише один раз».

Президент Кімбол порадив: «В минулому проводити сімейну молитву раз на день було б нормально. Проте в майбутньому, якщо ми збираємось спасти свої сім'ї, цього буде не достатньо».

Мене цікавить, чи достатньо буде в майбутньому випадкових і нечастих домашніх сімейних

вечорів, щоб зміцнити наших дітей достатньою моральною силою. В майбутньому, випадкові сімейні вивчення Писань, можливо, виявляться недостатніми, щоб наділити наших дітей чеснотами, необхідними протистояти моральному руйнуванню оточення, в якому вони будуть жити. Де ще в світі діти навчаються цнотливості, моральній чистоті, чесності, і основним людським цінностям, якщо не вдома? Звичайно, що в Церкві ці цінності будуть підсилюватися, але батьківське навчання є більш стійким.

Батьки повинні встановити приклад

Коли батьки намагаються навчати своїх дітей уникали небезпеки, батьки не можуть сказати своїм дітям: «Ми досвідчені й мудрі у справах цього світу, тому ми можемо підійти ближче, ніж ти, до загрозового краю». Батьківське лицемірство може стати причиною цинічності дітей та зневіри в те, чому навчають вдома. Наприклад, коли батьки дивляться фільми, які заборонено дивитися їхнім дітям, довіра до батьків зменшується. Якщо батьки очікують, що діти мають бути чесними, батьки мають самі бути чесними. Якщо батьки бажать, щоб діти були цнотливими, батьки самі мають бути цнотливими. Якщо ви хочете, щоб ваші діти поважали інших, ви самі повинні мати повагу.

Серед цінностей, яким необхідно навчити дитину, є повага до інших, починаючи з власних батьків дітей і своєї сім'ї; повага до символів віри та патріотичних вірувань інших людей; повага до закону і порядку; повага до чужої власності; повага до влади. Павло нагадував нам, стосовно дітей: «нехай учаться перше побожно шанувати родину свою» (1 Тимофію 5:4).

Покарання дітей

Одна з найважчих задач, яка постає перед батьками,—це прийнятне покарання дітей. Дитяче виховання дуже індивідуальне. Кожна дитина неповторна й унікальна. Що спрацює з однією, може не спрацювати з іншою. Я не знаю, хто може бути більш мудрим, крім батьків, які люблять своїх дітей найбільше, щоб сказати, яке покарання є надто суворим або надто м'яким. Це питання вирішується батьками за допомогою молитви. Напевно, що ключовим принципом є той, що мотивом покарання дітей має бути любов, а не покарання заради покарання. Бригам Янг радив: «Якщо вам коли-небудь прийдеться піддавати когось покаранню, ніколи не піддавайте карі більше, ніж ви маєте в собі бальзаму, щоб перев'язати її рани» (*Discourses of Brigham Young*, sel. John A. Widtsoe [1954], 278). Направлення і покарання є, однак, необхідною частиною виховання дітей.

Якщо батьки не застосовуватимуть покарання до своїх дітей, тоді суспільство покарає їх так, як не сподобається батькам. Без покарання діти не поважатимуть правила ні дому, ні суспільства.

Принциповою метою покарання є навчання слухняності. Президент Девід О. Маккей зазначив: «Якщо батьки неналежно навчають своїх дітей слухняності, якщо в [їхніх] домах не розвивається слухняність, суспільство вимагатимете її і доможеться її. Все ж таки краще виховувати дитину у послуху дому з його добротою, співчуттям і розумінням, ніж безсердечно залишити її жорстокому і неспівчутливому вихованню, яке суспільство застосує, якщо дім ще не виконав свого обов'язку» (*The Responsibility of Parents to Their Children*, 3).

Навчайте дітей працювати

Важлива роль у тому, щоб привчити дітей до дисципліни й відповідальності полягає в прищепленні навичок праці. Багато з нас, коли стають дорослими, схожі на чоловіка, який сказав: «Мені подобається робота; вона мене захоплює. Я можу сидіти і дивитись на неї годинами» (Jerome Klapka Jerome, in *The International Dictionary of Thoughts*, comp. John P. Bradley, Leo F. Daniels, and Thomas C. Jones [1969], 782). Найкраще навчають принципів праці самі батьки. Для мене робота стала радістю, коли я вперше працював поруч з батьком, дідусем, дядьками й братами. Я впевнений, що частіше заважав, ніж допомагав, але згадувати про той досвід солодко, а уроки, яких я навчився, безцінні. Діти повинні навчитися відповідальності й незалежності. Чи знаходять час батьки, щоб особисто показувати, доводити, пояснювати, з тією метою, щоб діти могли, як навчав Легій, «діяти самостійно, а не бути під впливом»? (2 Нефій 2:26).

Лютер Бурбанк, один з найкращих у світі садівників, сказав: «Якби ми приділяли нашим рослинам не більше уваги, ніж ми приділяємо своїм дітям, ми б зараз жили в джунглях бур'яну» (in *Elbert Hubbard's Scrap Book* [1923], 227).

Особливе випробування для батьків

Діти також мають моральну свободу вибору, завдяки якій ми усі маємо можливість розвиватися, зростати й вдосконалюватися. Ця свобода вибору також дозволяє дітям слідувати таким протилежностям, як егоїзм, марнотратство, потурання своїм слабостям та самогубство. Діти часто виявляють цю свободу вибору ще у надто юному віці.

Сумлінні, люблячі й турботливі батьки, які старанно живуть за принципами праведності, мають заспокоїтися тими знаннями, що вони хороші батьки незалежно від вчинків деяких їхніх дітей. Діти мають особисту відповідальність слухати,

бути слухняними, і коли їх навчають—навчатися. Батьки не можуть завжди відповідати за всі прояви неправильної поведінки, оскільки вони не можуть гарантувати гарну поведінку дітей. Деякі діти можуть вичерпати навіть мудрість Соломона і терпіння Йова.

Часто з'являється особливе випробування для тих батьків, які надмірно поблажливі. У цьому розумінні деякі діти, за таких обставин, тримають своїх батьків заручниками, відмовляючись підтримувати батьківські правила до тих пір, поки батьки не поступляться дитячим вимогам. Старійшина Ніл А. Максвелл сказав: «Ті, хто робить надто багато для своїх дітей скоро з'ясує, що не може нічого зробити із своїми дітьми. Існує дуже багато дітей, для яких було так багато зроблено, що вони майже погублені» (in Conference Report, Apr. 1975, 150; or *Ensign*, May 1975, 101). Здається, це частина людської природи—не відчувати повної вдячності за матеріальні речі, які ми не заробили своїми руками.

Існує певна іронія у тому, що деякі батьки дуже турбуються, щоб їхні діти були прийняті і популярні серед одноліток; і в той же час ті ж самі батьки хвилюються, що їхні діти будуть робити те ж саме, що роблять їх однолітки.

Допомагаючи дітям засвоїти цінності

Узагалі-то, ті діти, які приймають рішення і мають рішучість утримуватися від наркотиків, алкоголю та неприпустимих статевих стосунків, прийняли і засвоїли міцні цінності, за якими живуть їхні батьки, у себе вдома. В часи важких рішень вони з більшою ймовірністю підуть за вченнями своїх батьків, ніж за прикладом своїх друзів чи софістикою засобів масової інформації, які рекламують вживання алкоголю, позашлюбні статеві стосунки, атеїзм, шахрайство та інші пороки. Вони схожі на дві тисячі молодих чоловіків, які «навчені своїми матерями, що якщо вони не сумніватимуться, Бог визволить їх» від смерті (Алма 56:47). «І вони повторили ... слова своїх матерів, кажучи : Ми не сумніваємося, що наші матері знали це» (Алма 56:48).

Що, здається, може допомогти зміцнити батьківське навчання і цінності в дитячому житті, так це міцна віра в Бога. Коли це вірування стає частиною їхніх душ, вони отримують внутрішню силу. Таким чином, виходячи з усього того, що є важливим для навчання, чого ж саме мають навчати батьки? Писання кажуть нам, що батьки мають навчати своїх дітей «вір[і] в Христа, Сина живого Бога, і хрищення й дар Святого Духа» і «вченн[ю] про покаяння» (див. УЗ 68:25). Цим істинам мають навчати вдома. Їх не можна навчити в громадських школах, не зможуть навчити ні уряд, ні

суспільство. Звичайно, Церковні програми можуть допомогти, проте найефективніше навчання відбувається вдома.

Тисяча ниток любові

Моменти батьківського навчання не обов'язково мають бути великими, драматичними чи могутніми. Ми дізнаємось про це від Головного Вчителя. Чарльз Генрі Паркхерст сказав:

«Повнота краси Христового життя є лише поєднанням краси невеличких і непомітних її проявів—розмови з жінкою біля криниці; ...того, як він показав молодому законнику скрите шанобство, що знаходилось в його серці і не давало йому змоги дістатися до царства небесного; ...навчання невеличкої групи послідовників молитви; ...того, що він розвів багаття та готував рибу, щоб його учні могли поспіяти, коли він чекав на їх повернення з нічної ловлі риби, змерзлих, втомлених та засмучених. Усі ці моменти, як ви бачите, дозволяють нам так легко зрозуміти справжні властивості і звучання [Христових] інтересів, таких незвичайних, зведених до найнижчого, зацікавлених в чомусь маленькому, таких турботливих про те, що здається дрібницею» («Kindness and Love,” in *Leaves of Gold* [1938], 177).

Батьки мають бути такими ж самими. Дрібниці набувають особливого значення, вплітаючись в сімейний гобелен тисячами ниток любові, віри, покарання, жертвування, терпіння і праці.

Діти завіту

Є деякі надзвичайні духовні обіцяння, які можуть допомогти вірним батькам в цій Церкві. Діти у вічному запечатуванні несуть на собі божественні обіцяння, надані їхнім доблесним прашурам, які сміливо дотримувались своїх завітів. Завіти, дотримані батьками, будуть дотримуватися Богом. Таким чином, діти можуть стати одержувачами і спадкоємцями цих величних завітів і обіцянь. Це завдяки тому, що вони діти завіту (див. Orson F. Whitney, in *Conference Report*, Apr. 1929, 110–11).

Бог благословляє боротьбу, жертвування і шанобливість батьків цього світу. Нехай Він особливо шанує завіти, яких дотримуються вірні батьки серед наших людей і наглядає за цими дітьми завіту.

Із звернення старійшини Фауста на Генеральній конференції Церкви у жовтні 1990 року (див. *Conference Report*, Oct. 1990, 39–43; or *Ensign*, Nov. 1990, 32–35).

Стіл, оточений любов'ю

Старійшина ЛеГранд Р. Кертіс
Сімдесятник

Багато було написано про важливість дому. Старійшина Маріон Г. Ромні сказав нам, що «в серці фатальної хвороби суспільства лежить нестабільність в домі»¹. Ми визнаємо, що деякі оселі великі, зручні, навіть шикарно, обладнані. Інші дуже малі і скромні, в них не вистачає навіть меблів. І все ж таки кожен «дім може бути небесами на землі, якщо ми сповнені любов'ю, ...де б ми хотіли бути», як нагадує нам один з наших упоблених гімнів².

Однією з найважливіших частин меблювання оселі у більшості домів є кухонний стіл. Зараз він може бути малим, може бути великим або у формі невеличкого прилавку, на якому ледь вистачає місця, щоб поставити їжу і посуд. Здається, його основне призначення—бути місцем, де різні члени сім'ї можуть споживати їжу.

З цієї нагоди я хочу розкрити перед вами більш глибоке, важливіше значення кухонного столу, за яким ми можемо отримати значно більше, ніж просто живлення нашого організму.

Євангельські обговорення за столом

Звичай сім'я складається з двох або більше людей різного віку, і сім'я має зустрічатися—бажано не лише для того, щоб поїсти, але і молитися, розмовляти, слухати, відповідати, навчатися і разом зростати. Президент Гордон Б. Хінклі дуже гарно зазначив це:

«Мое благаання—я б хотів бути більш красномовним, кажучи про це—є благаанням про спасіння дітей. Багато з них зазнають біль, страх, самотність і розпач. Дітям потрібне сонячне світло. Їм потрібне щастя. Їм потрібна любов і виховання. Їм потрібні доброта, відпочинок і прихильність. У кожному домі, незалежно від вартості будинку, може бути любов, яка приведе до спасіння»³.

Більшість членів сім'ї атакуються багатьма силами світу, що знаходяться поза домом, крім цього могутній вплив мають радіо, телебачення, відео і багато інших речей, які ми приносимо в наші оселі.

Уявіть собі зібрання сім'ї навколо столу, можливо, кухонного столу, розмови про євангелію, про причасні збори, послання, обговорення статей у свіжій *Ліягоні* чи Послань Першого Президентства, розмови про школу з усіма її тема-

тиками та про Генеральну конференцію, розмови про уроки Недільної школи чи слухання хорошої музики, розмови про Ісуса Христа і Його вчення. Перелік можна продовжити. Не лише батькам, але й усім членам сім'ї було б добре робити певні кроки, аби кожен мав змогу розмовляти й отримувати багато можливостей брати участь.

Сімейна молитва за столом

Подумайте над можливістю того, щоб сім'єю ставати на коліна в молитві навколо столу (без телевізора), благаючи допомогти, дякуючи нашому Батькові за благословення—це буде навчанням усіх, незалежно від віку, важливості люблячого Батька на небесах. Сімейна молитва з малими цими розвине з них таких старших, які одного дня будуть молитися із своїми сім'ями.

Старійшина Томас С. Монсон добре зазначив:

«Господь вказав, що ми повинні проводити сімейну молитву, коли сказав: «Моліться в своїх сім'ях Батькові, завжди в моє ім'я, щоб ваші жінки і ваші діти могли бути благословенні». (3 Нефій 18:21.)

Хочете приєднатися до мене і заглянути у звичайну сім'ю святих останніх днів під час молитви Господові? Батько, мати і кожен з дітей стає на коліна, схиляє свою голову і закриває свої очі. Солодкий дух любові, єдності і миру наповнює оселю. Коли батько чує, як його маленький син молиться Господу, щоб його тато чинив правильно і був слухняним Господнім настановам, чи допускаєте ви, що такому батькові буде важко виконати молитву свого дорогоцінного сина? Коли дівчина-підліток чує, як її люба мама благає Господа, щоб її дочка отримала натхнення у виборі свого супутника, щоб вона підготувала себе до храмового шлюбу, чи не здається вам, що така дочка намагатиметься шанувати це смиренне моління своєї матері, яку вона так сильно любить? Коли батько, мати і кожна дитина щиро молиться, щоб чудові сини у цій сім'ї жили гідно, аби у певний час отримати покликання служити представниками Господа в місіонерській роботі Церкви, чи не побачимо ми, як ці сини виростуть молодими і мужніми, з безмежним бажанням служити місіонерами?»⁴

Багато-хто казав: «Як ви можете кожного дня відсилати своїх батьків і дітей у світ не зібравшись разом і не поспілкувавшись з Господом?» Розумні батьки перевіряють свої записнички і запланують принаймні один раз на день збиратись всією сім'єю, щоб отримати благословення молитви. Дуже скоро молоді члени сім'ї дізнаються, коли приходить їх черга і побачать, які цінності приховує в собі сімейна молитва.

Зробіть оселю щасливим місцем

Я вже зазначав, що «оселя повинна бути щасливим місцем, бо всі працюють над тим, щоб вона була такою. Кажуть, що щастя за своєю природою домашнє і ми повинні намагатися зробити для нас і наших дітей свою оселю щасливим і приємним місцем. Щаслива оселя побудована на вченнях євангелії. Для цього необхідні спільні, постійні й обережні зусилля усіх, хто бажає цього»⁵.

Надто зайнятий підліток у великій сім'ї сперечався з того приводу, що молитва займає надто багато часу. Коли наступного дня молилась його мудра мати, вона навмисно не згадувала свого сина у молитві. Після закінчення молитви зайнята дитина сказала: «Мама, ти ж не молилась про мене!» Любляча мама пояснила, що вона просто врахувала зауваження молодшого. Зайнята дитина запротестувала: «Не залишайте мене поза молитвою!»

Вивчення Писань за столом

Уявіть собі сім'ю навколо столу з розкритими Писаннями за обговоренням багатьох істин і уроків, які залишаться з ними назавжди. Це, насправді, стіл, оточений любов'ю!

Педагоги переконані, що дітям необхідно дуже багато читати поза шкільною програмою. Ми можемо благословити своїх дітей, щоденно читаючи разом з ними Писання—за кухонним столом.

Для того, щоб мати час зустрітись за кухонним столом, необхідно ретельно планувати і розумно корегувати плани; але, що може виявитись більш важливим для єдності сім'ї, її духовного зростання, як не мости, побудовані між членами сім'ї під час спілкування, слухання і відповідей, оточених любов'ю? Нашим головним інструментом досягнення цього є звичайні спроби робити це—знову і знову.

Зміцнення сімейних зв'язків

У світі сьогодні існує багато сил, які бажають знищити сім'ю і дім. Мудрі батьки будуть намагатися зміцнити сімейні стосунки, підвищити духовність у домі й сконцентруватися на Ісусі Христі й храмовій роботі. Президент Говард В. Хантер казав нам:

«Я молюсь, щоб ми могли ставитися один до одного з більшою добротою, більшою люб'язністю, більшою покорою, з терпінням і прощенням.

По-друге, але в тому ж дусі, я також запрошую членів Церкви встановити храм Господа величним символом свого членства в Церкві і вінцем найсвятіших завітів. Найглибше бажання мого серця,

щоб кожен член Церкви був гідний увійти до храму»⁶.

Настанова Президента Хантера може бути помітно розширена тим, що, звичайно, відбувається за обіднім столом.

У своїх домах ми повинні вчитись з повагою ставитись до інших. Дуже добре сказав Гете: «Якщо ви будете ставитись [до когось] як до такого, яким він є, він і залишиться таким, яким є, проте, якщо ви ставитиметесь до нього, як до такого, яким він може бути [і мав би бути], він [стане таким, яким має бути]»⁷.

Зробіть оселі місцем відданості

Старійшина Бойд К. Пекер зазначив: «Принести дещо з небес в оселю означає бути впевненим, що члени сім'ї будуть зміцнюватись, приймаючи участь в діяльності Церкви. Домашні сімейні вечори, звичайно, спеціально для цього й існують—зустріч удома, яку можна організувати так, щоб задовольнити потреби кожного; і це таке ж церковне зібрання, або може бути таким, як і те, що проводиться в каплиці»⁸.

Ця порада також схожа на те, що сказав нам старійшина Дін Л. Ларсен: «Наші Церковні будівлі не єдині місця, де ми можемо проводити богослужіння. Наші оселі також мають бути місцями відданості. Це було б добре, якби кожного дня ми могли «піти додому до церкви». Не повинно бути іншого місця, де б Дух Господа був більш жаданий і Його було легше отримати, ніж у наших домах»⁹.

У міру того, як ми працюватимемо, щоб удосконалити все це у себе вдома, було б добре, якби ми пам'ятали важливе твердження Президента Гарольда Б. Лі: «Пам'ятайте, що найважливішою роботою Господа, яку ви [і я] будемо коли-небудь виконувати, буде ... в стінах [нашого] власного дому»¹⁰.

Моє благання, щоб кожен з нас дбайливо наглядав за своїми оселями і кухонним столом, і постійно намагався принести небеса у свої оселі, і прийти до Ісуса Христа.

Із звернення старійшини Кертіса на Генеральній конференції Церкви у квітні 1995 року (див. Conference Report, Apr. 1995, 109–11; or *Ensign*, May 1995, 82–83).

ПОСИЛАННЯ

1. "Scriptures As They Relate to Family Stability," *Ensign*, Feb. 1972, 57.
2. "Home Can Be a Heaven on Earth," *Hymns*, no. 298.
3. 3 Conference Report, Oct. 1994, 74–75; or *Ensign*, Nov. 1994, 54.
4. *Pathways to Perfection* (1973), 26–27.
5. 3 Conference Report, Oct. 1990, 13; or *Ensign*, Nov. 1990, 12.
6. 3 "President Howard W. Hunter: Fourteenth President of the Church," *Ensign*, July 1994, 4–5.
7. 3 Emerson Roy West, *Vital Quotations* (1968), 171.
8. "Begin Where You Are—At Home," *Ensign*, Feb. 1972, 71.
9. 3 Conference Report, Oct. 1989, 78; or *Ensign*, Nov. 1989, 63.
10. *Strengthening the Home* (pamphlet, 1973), 7.

ЯК НАВЧАТИ ДІТЕЙ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ПРИНЦИПІВ

13

Частина 1

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуйте одній або обом порадам.

- Прочитайте Учення і Завіти 68:25–28. Під час читання визначіть, яким ученням й обрядам Господь заповідав батькам навчати своїх дітей. Заплануйте щось, що ви можете зробити, аби навчити цим вченням і обрядам своїх дітей або онуків, племінників або інших дітей, яких ви знаєте.
- Коли ви читатимете подану далі статтю, зосередьте свою увагу на одній або двох порадах старійшини Роберта Д. Хейлза. Якщо з'являться можливості, сконцентруйте увагу на інших порадах статті.

Завдання для читання

Уважно прочитайте наступну статтю. Якщо ви одружені, прочитайте і обговоріть статтю зі своїм чоловіком чи дружиною.

Наш священний обов'язок—зміцнення сімей

Старійшина Роберт Д. Хейлз
З Кворуму Дванадцятьох Апостолів

Дух зміцнює сім'ї

Усі ми—батьки, діти, члени родини, провідники, учителі, а також кожний член Церкви—маємо священний обов'язок укріплювати сім'ї.

У Писаннях ясно викладено важливість духовного зміцнення сімей. Батько Адам і Мати Єва навчали своїх синів і дочок євангелії. Жертви Авеля були прийняті Господом, якого Авель любив. З іншого боку, Каїн любив Сатану більше за Бога і вчинив тяжкі гріхи. Адам і Єва сумували перед Господом через Каїна і його братів, проте вони ніколи не переставали навчати своїх дітей євангелії (див. Мойсей 5:12, 18, 20, 27; 6:1, 58).

Нам слід розуміти, що кожен з наших дітей приходить у світ, маючи різні дари і таланти. Одним, як Авелю, даються дари віри від народження. Іншим же щоразу потрібно робити зусилля, приймаючи рішення. Як батьки, ми ніколи не повинні дозволяти, щоб пошуки і боротьба наших дітей порушила нашу віру в Господа чи призвела до втрати її.

Алма молодший, був "виснажений катуванням . . . [і] змучений згадками про багато [його] гріхів" і згадував, що чув від свого батька про прихід

"Ісуса Христа, Сина Божого, щоб спокутувати гріхи світу" (Алма 36:17). Батькові слова привели його до навернення. Так само наше навчання і свідчення будуть у пам'яті наших дітей.

Дві тисячі юних воїнів у військові Геламана свідчили, що їхні праведні матері дуже добре навчили їх євангельських принципів (див. Алма 56:47–48).

У час великих духовних пошуків Енош сказав: "Слова, які я часто чув від мого батька про вічне життя . . . запали глибоко в моє серце" (Енош 1:3).

В Ученні і Завітах Господь каже, що батьки повинні навчати своїх дітей «розуміти вчення про покаяння, віру в Христа, Сина живого Бога, хрищення й дар Святого Духа рукопокладенням у віці восьми років».

«І вони також мають навчати своїх дітей молитися і ходити чесно перед Господом» (див. УЗ 68:25, 28).

Навчання євангелії зміцнює сім'ї

Якщо ми вчимо наших дітей євангелії словом і власним прикладом, то наші сім'ї духовно зміцнюються.

Слова живих пророків ясно вказують на наш святий обов'язок зміцнювати наші сім'ї духовно. У 1995 році Перше Президентство і Рада Дванадцятьох Апостолів видали проголошення світові, в якому заявлено, що "сім'я є централь-

ною частиною плану Творця для вічної долі Його дітей... Чоловік і дружина мають урочисту відповідальність любити один одного, а також своїх дітей... Батьки мають священний обов'язок виховувати своїх дітей у любові і праведності, забезпечувати їхні фізичні і духовні потреби, учити їх любити один одного і служити один одному, [і] виконувати заповіді Бога" ("Сім'я: проголошення світові", *Ліягона*, жовтень 1998, с. 24).

У лютому цього року Перше Президентство звернулося до всіх батьків із закликом «віддати найкращі сили навчанню і вихованню своїх дітей у дусі євангельських принципів, які б тримали їх ближче до Церкви. Дім є основою праведного життя, і йому не існує альтернативи, ніщо не може зайняти його місце чи виконати його суттєві функції у здійсненні цієї Богом даної відповідальності».

У цьому лютому листі Перше Президентство акцентує увагу на тому, що навчаючи і виховуючи дітей у дусі євангельських принципів, батьки зможуть захистити свої сім'ї від руйнівного впливу. Далі Перше Президентство радить батькам і дітям «приділяти велику увагу сімейній молитві, сімейному домашньому вечору, вивченню і навчанню євангелії, а також таким сімейним заходам, які б приносили радість і користь. І хоч можуть існувати й інші хороші і доречні заходи і потреби, однак не слід дозволяти їм витіснити божественно призначені обов'язки, які можуть бути виконані належним чином лише батьками і сім'ями» (Лист Першого Президентства від 11 лютого 1999; див. *Church News*, 27 Feb. 1999, 3).

За допомогою Господа і його вчення можна зрозуміти і подолати всі випробування, з якими може зіткнутися сім'я. Якими б не були потреби членів сім'ї, нам під силу зміцнити наші сім'ї, якщо ми прислухаємося до порад пророків.

Ключ до зміцнення наших сімей—присутність Духа Господа у нас вдома. Мета для наших сімей—бути на тісній і вузькій путі.

Як зміцнювати сім'ї

Безліч справ ми можемо зробити в стінах наших домів, щоб зміцнити сім'ю. Дозвольте мені назвати кілька ідей і конкретних прикладів, які можуть допомогти у визначенні тих ділянок, на яких потрібно зміцнювати наші сім'ї. Я пропоную їх як заохочення, беручи до уваги те, що кожна сім'я—і кожний її член—унікальні.

Дім має бути місцем безпеки

- Зробіть свої дома місцем безпеки, де б кожний член сім'ї відчував любов до себе і свою належність до сім'ї. Ясно усвідомте, що кожна дитина

має різні дари і здібності; кожна дитина вимагає особливої любові і турботи.

- Пам'ятайте, що "лагідна відповідь гнів відвертає" (Приповісті 15:1). Після того, як ми з моєю любою дружиною були запечатані у храмі Солт-Лейк, старійшина Гарольд Б. Лі дав нам мудру пораду: "Коли ви підвищуєте свій голос у гніві, Дух залишає ваш дім". Ми ніколи не повинні через гнів тримати замкненими від наших дітей свої двері чи серця. Як і блудний син, наші діти мають знати, що, коли вони усвідомлюють вчинене ними, вони можуть звернутися до нас за любов'ю і порадою.
- Проводьте час зі своїми дітьми, дайте їм можливість вибирати, які заходи проводити і які теми обговорювати. Усувайте все те, що відволікало б вас.

Навчайте дітей молитися, вивчати Писання і слухати гідну музику

- Заохочуйте своїх дітей формувати власну релігійну поведінку: особисто молитися, особисто вивчати Писання і поститися у разі особливих потреб. Оцінюйте духовне зростання дітей, спостерігаючи за їхніми вчинками, мовою і стосунками з іншими.
- Моліться щодня зі своїми дітьми.
- Читайте Писання разом. Я пам'ятаю, як мої батько і мати читали нам Писання, а ми, діти, сиділи на підлозі і слухали. Час від часу вони могли запитати: "Що цей уривок з Писань означає для вас?" або "Які у вас виникли почуття?" Потім вони вислуховували нас, коли ми розповідали про прочитане своїми словами.
- Читайте слова живих пророків, а також інші натхненні статті для дітей, молоді і дорослих, які друкують у Церковних журналах.
- Ми можемо наповнити наш дім звуками гідної музики, якщо співаємо разом гімни, вміщені в збірнику гімнів і в *Гімнах і дитячих піснях*.

Проводьте домашній сімейний вечір та сімейні наради

- Проводьте домашній сімейний вечір щотижня. Ми, батьки, іноді відчуваємо страх перед таким завданням, як вчити своїх дітей чи свідчити їм. Я маю таку провину у своєму житті. Ми потрібні своїм дітям, щоб ділитися з ними духовними переживаннями, вчити їх і свідчити їм.
- Проводьте сімейні наради, щоб обговорювати сімейні плани і труднощі. Найбільш ефективними із сімейних нарад є ті, що проводяться індивідуально з кожним членом сім'ї.

Допомагайте своїм дітям зрозуміти, що їхні ідеї є важливими. Прислухайтесь до них і навчайтеся від них.

Діліться євангелією, підтримуйте церковних провідників та беріть участь у заходах усією сім'єю

- Запрошуйте місіонерів навчати у вас вдома малоактивних членів Церкви або друзів, які не є членами Церкви.
- Виявляйте свою підтримку церковним провідникам і допомагайте їм.
- Їжте разом, коли це можливо, а під час їжі можете проводити змістовні бесіди.
- Працюйте усією сім'єю, навіть якщо самі ви виконали б цю роботу швидше і легше. Розмовляйте зі своїми синами і дочками під час спільної роботи. Так щосуботи ми робили з моїм батьком.

Навчайте дітей бути добрими друзями і готуватися до майбутнього

- Допомагайте своїм дітям вибирати хороших друзів і зробіть так, щоб ці друзі відчували себе бажаними у вас вдома. Знайомтеся з батьками друзів своїх дітей.
- Своїм прикладом навчайте дітей, як розумно планувати використання часу і того, що ви маєте. Допомагайте їм навчитися забезпечувати себе і зрозуміти важливість підготовки до майбутнього.

Діліться спадком і сімейними традиціями

- Розповідайте дітям історію своїх предків і сім'ї.
- Установлюйте сімейні традиції. Плануйте і з користю проводьте разом канікули, враховуючи потреби, таланти і здібності своїх дітей. Дайте їм можливість отримати щасливі спогади, розвивайте їхні таланти, зміцнюйте їхнє почуття власної гідності.

Вчіть важливості послуху заповідям і отриманню таїнств

- Словом і прикладом навчайте моральним цінностям і дотриманню заповідей.
- Після хрищення і конфірмації моя мама відвела мене у бік і запитала: "Що ти відчуваєш?" Я описав, як тільки міг, те тепле почуття миру, спокою і щастя, що були в душі. Мама пояснила, що це відчуття—то і є дар, який я щойно отримав—дар Святого Духа. Вона сказала мені, що цей дар буде зі мною постійно, якщо я

житиму гідно. Та мить навчання вплинула на все моє життя.

- Навчайте своїх дітей про значення хрищення і конфірмації, отримання дару Святого Духа, прийняття причастя, шанування священства, укладання і дотримання храмових завітів. Їм потрібно знати про те, як важливо жити гідно храмової рекомендації і бути підготовленим до храмового шлюбу.
- Якщо ви ще не запечатані до своєї дружини (чоловіка) або дітей, то працюйте усією сім'єю над тим, щоб отримати храмові благословення. Поставте храмові цілі для своєї сім'ї.
- Будьте гідними священства, яке ви, брати, маєте, і благословляйте ним життя ваших сімей.

Цікавтеся суспільством, навчанням і церковними заходами

За стінами дому існує багато можливостей. Мудре їх використання зміцнить наші сім'ї.

- Заохочуйте своїх дітей служити в Церкві і громаді.
- Спілкуйтеся з вчителями, тренерами, а в Церкві—з радниками, помічниками і провідниками своїх дітей, діліться з ними своїми турботами, кажіть про їхні особливі потреби.
- Ви маєте знати, чим зайняті ваші діти у вільний час. Радьте їм, які кінофільми, телепрограми і відеофільми варто дивитися, а які ні. Якщо вони мають доступ до Інтернету, дізнайтеся, з якою метою вони ним користуються. Допоможіть їм зрозуміти важливість повноцінного відпочинку.
- Заохочуйте своїх дітей до участі в гідних шкільних заходах. Ви повинні знати, що вивчають ваші діти. Допомагайте їм виконувати домашні завдання. Допомагайте їм усвідомити важливість освіти, підготовки до майбутньої праці і самозабезпечення.
- Молоді жінки, відвідайте збори Товариства допомоги, як тільки вам виповниться 18 років. Дехто з вас неохоче переходить у це товариство. Ви можете відчувати пересторогу, що вам там не сподобається. Мої молоді сестри, це не аргумент. У Товаристві допомоги існує багато корисного для вас. Воно може стати вашим благословенням упродовж усього життя.
- Молоді чоловіки, шануйте Ааронове священство. Воно є підготовчим священством і готує вас до Мелхиседекового священства. Після того як вас висвячено в Мелхиседекове священство працюйте в кворумі старійшин на повну силу.

Відчуття братерства, навчання у кворумі і можливість служити іншим будуть благословляти вас і вашу сім'ю протягом всього життя.

Слідуйте Господньому прикладові любові

Кожна сім'я може бути зміцнена в той чи інший спосіб, якщо Дух Господа присутній в наших домах і ми навчаємо, наслідуючи Його приклад.

- Дійте з вірою; не бійтеся. Коли наші підлітки починають перевіряти сімейні цінності, батьки мають звертатися до Господа за порадою, чим саме допомогти кожному членові сім'ї. Це час для виявлення ще більшої любові й підтримки, а також час посиленого навчання правильно робити вибір. Необхідність дозволити нашим дітям вчитися на помилках, які вони можуть зробити лякає, але їхня готовність вибирати шлях Господа та духовні цінності сім'ї зростає, коли вибір роблять вони самі, ніж тоді, коли ми намагаємося ці цінності їм нав'язувати. Господній шлях любові і схвалення кращий, ніж шлях Сатани—шлях сили і примусу, особливо це стосується виховання підлітків.
- Пам'ятайте слова пророка Джозефа Сміта: "Найкращий спосіб відвести людей від гріха—взяти їх за руку і пильнувати з лагідністю. Коли люди виявляють хоч трохи доброти і любові до мене, о яку силу це додає моєму розуму; коли ж відбувається протилежне—відчуваєш, як піднімаються всі неприємні почуття і пригнічують людський розум" (*Teaching of the Prophet Joseph Smith*, sel. Joseph Fielding Smith [1976], 240).

Діти, які оступились, обов'язково повернуться

- Якщо ми відчуваємо розпач через те, що наші діти збиваються зі шляху праведності, незважаючи на те, що ми зробили все, що було в наших силах, слова Орсона Ф. Уїтні можуть втішити нас. Він сказав: "Незважаючи на те, що деякі вівці можуть заблукати, око Пастиря на них, і рано чи пізно вони відчують на собі вплив Божественного Провидіння, що досягне їх і приведе назад до кошари. У цьому житті чи у житті подальшому, вони все ж повернуться. Їм потрібно буде заплатити свій борг справедливості; вони страждатимуть через свої гріхи; вони можуть прямувати тернистим шляхом, але якщо це, врешті-решт, приведе їх, як блудного сина, що кається, до материнського і батьківського серця, яке любить та прощає, і додому, то пережиті страждання не будуть марними. Моліться за [своїх] неухажливих і неслухняних дітей, не втрачайте в них віри. Продовжуйте сподіватися, продовжуйте довіряти, аж поки не

побачите Спасіння Бога" (Orson F. Whitney, in Conference Report, Apr. 1929, 110).

Самотні дорослі та родина можуть отримати зміцнення

- А що робити, коли ви одинаки? Чи потрібні вам поради, які стосуються сім'ї? Так. Це те, чого ми всі повинні навчитися у земному житті. Часто неодружені дорослі члени Церкви можуть надавати особливій силі сім'ї, стаючи величезним джерелом підтримки, прихильності і любові як для своєї сім'ї, так і тих, хто навколо них.
- Багато дорослих членів Церкви у своїх родинях виконують батьківські функції. Дідусі і бабусі, тітки і дядьки, брати і сестри, племінники і племінниці, двоюрідні брати і сестри, а також інші члени родини можуть мати великий вплив на сім'ю. Я хочу сказати слова великої вдячності усім тим членам моєї родини, які вели мене в житті своїм прикладом і свідченням. Іноді члени родини можуть сказати те, що не можуть сказати батьки, не вдаючись до дискусій на цю тему. Після довгих відвертих розмов зі своєю мамою одна молода жінка сказала: "Це було б жахливим розповісти тобі чи татові, що я вчинила щось погане. Але було б ще гірше сказати про це тітці Сузан. Не могла б же я її розчарувати".

Нема досконалих сімей

Знаючи, що ми живемо тут, щоб навчатися і розвивати свою віру, ми повинні розуміти, що протилежність має бути у всьому. Під час проведення нашої сімейної наради моя дружина сказала: "Якщо ти думаєш, що у когось досконала сім'я, це означає лише те, що ти їх добре не знаєш".

Приведіть до ладу сім'ю і дім

Брати і сестри, як батьки, давайте зважимо на застереження і навіть на докір від Господа Джозефу Сміту та іншим провідникам Церкви у 1833 році "привести до ладу [наш] власний дім" (див. УЗ 93:43). "Я заповідав вам виховувати своїх дітей у світлі та істині" (див. УЗ 93:40). "Приве[ди] до ладу [нашу] сім'ю, і диви[сь] за тим, щоб вони були більш старанними і турботливими вдома, і молилися завжди, інакше їх буде усунуто з їхнього місця" (див. УЗ 93:50).

Пророки сучасних днів застерегли і попередили батьків, що потрібно привести до ладу наші сім'ї. Нехай зійде на нас благословення, щоб ми відчули натхнення і мали любов, коли зустрінемося з безвір'ям в наших сім'ях. Тоді ми знатимемо, що ці випробування існують для того, щоб привести нас ближче до Господа і ближче один до одного.

Прислухаймося до голосу пророка і приведемо до ладу наш дім (див. 93:41–49). Сім'я зміцнюється, якщо ми стаємо ближче до Бога, і кожний член сім'ї зміцнюється, коли ми стаємо духовно вищими, укріплюємо, любимо і турбуємося один про одного. “Ти підносиш угору мене, а я тебе, і ми піднімаємося разом” (прислів'я квакерів).

Будьмо здатними запрошувати і утримувати Дух Господа у своєму домі, щоб зміцнювати наші

сім'ї. І робити це заради того, щоб кожен з членів нашої сім'ї міг залишатися на “цій тісній і вузькій доріжці, яка веде до вічного життя” (2 Нефій 31:18), це моя молитва.

Із звернення старійшини Хейлза на Генеральній конференції Церкви у квітні 1999 року (див. Conference Report, Apr. 1999, 39–44; або *Ліягона*, липень 1999, сс. 37–40).

ЯК НАВЧАТИ ДІТЕЙ ЄВАНГЕЛЬСЬКИХ ПРИНЦИПІВ

14

ЧАСТИНА 2

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуйте одній або декільком порадам.

- Заплануйте захід для усієї сім'ї, в якому ви разом зможете комусь служити.
- Виконуйте домашню роботу з одним із своїх дітей або онуків, племінником або племінницею або іншою дитиною у вашій сім'ї. Розмовляйте з дитиною під час роботи. Скористайтеся цією можливістю, щоб навчати, проте не критикуйте намагання дитини допомогти.
- Прочитайте наступні розділи брошури *Заради зміцнення молоді* (34285 192): «Засоби масової інформації: кіно, телебачення, радіо, відеокасети, книги та часописи» (сс. 11–12), «Музика й танці» (с. 14), та «цнотливість» (сс. 15–17). Після того, як ви проглянули матеріал, визначте, хто з ваших дітей отримає користь від читання і обговорення з вами цього матеріалу.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЧИТАННЯ

Уважно прочитайте наступну статтю. Якщо ви одружені, прочитайте і обговоріть статтю зі своїм чоловіком чи дружиною.

НАВЧАЙТЕ ДІТЕЙ

Президент Бойд К. Пекер
Діючий Президент Кворуму Дванадцятьох
Апостолів

Багато людей, які зібрались тут і в інших місцях, підтверджують існування негнатовної спраги істини, яка супроводжує членство в Церкві Ісуса Христа Святих Останніх Днів.

Коли я молився і запитував, що матиме найбільшу користь для вас, мені на думку спало те, що через три тижні мені виповниться 75 років і я потраплю в стан, який називаю *старший середній вік*.

Я був вчителем більше 50 років. Безумовно, дещо з того, чому я навчився, буде корисним для вас.

З власного досвіду я дізнався—життя вчитиме нас деяким речам, про які ми й не думали, що хочемо їх знати. Такі важкі уроки можуть мати для нас найбільшу ціну.

На своєму шляху до *старшого середнього віку* я дізнався дещо і про навчання. Поміркуйте над цією розмовою між лікарем і пацієнтом:

Лікар: «Чим можу вам допомогти? Що у вас трапилось?»

Пацієнт: «Мене турбує моя пам'ять, лікарю. Я читаю щось, проте не можу запам'ятати. Я не пам'ятаю, чому я прийшов у кімнату. Я забуваю, куди поклав речі».

Лікар: «Ну, що ж, розкажіть мені, чи давно ви страждаєте від цього?»

Пацієнт: «Від чого я давно страждаю?»

Що ж, якщо це розважило вас, вам ще немає 60 або ви смієтеся над самим собою.

Навчайте дітей, поки вони малі

З віком ви не можете вивчати, розуміти або запам'ятовувати так само, як коли ви були молодими. Можливо, через це пророк Алма радив: «Вчися мудрості змолоду; так, вчися змолоду виконувати заповіді Бога»¹.

Мені надзвичайно важко запам'ятати уривки з Писань або кілька рядків вірша. В молоді роки я міг повторити щось раз чи два і запам'ятати. Якщо я повторював щось багато разів, особливо, якщо я записав це, воно надовго записувалось у мій розум.

Молодість—це час для легкого навчання. Саме через це провідники Церкви з самого початку так турбувались про вчителів дітей і молоді.

Надто важливо навчати дітей і молодь євангелії і урокам життя.

Найвищу відповідальність Господь покладає на батьків і попереджає їх:

«Якщо батьки мають дітей у Сіоні ... і не вчать їх розуміти вчення про покаяння, віру в Христа, Сина живого Бога, хрищення й дар Святого Духа рукопокладенням у віці восьми років, гріх буде на головах батьків»².

Основною метою цієї Церкви є навчання молоді: по-перше, вдома й потім в Церкві.

Зберігайте знання

Я дізнався також дещо стосовно утримування в пам'яті вивченого в юності. Знання, яке зберігається в молодому розумі, може прочекати багато років до того моменту, коли воно знадобиться.

Дозвольте мені навести приклад. Мене дуже турбує тенденція членів Церкви зневажати пораду єпископа або інша крайність—ставити себе у повну залежність від нього.

Я вирішив говорити на Генеральній конференції про єпископа.

Я молитовно готувався і мені згадалась розмова 50-річної давності. Вона була дуже влучна для мене як вчителя—просто ідеальна. Зараз я процитую цю розмову так, як я зробив це на Генеральній конференції:

«Багато років тому я служив у вищій раді колу разом з Емері Вайтом. Протягом десяти років Емері служив єпископом сільського приходу в Харпері. Його жінка Люсіль була президентом Товариства допомоги нашого колу.

Люсіль розповіла мені, як одного весняного ранку до них у двері постукав сусід і запитав, чи є Емері вдома. Вона відповіла, що Емері оре в полі. Тоді сусід з великою стурбованістю сказав, що вранці, проходячи полем, він побачив коней Емері на незакінченій бороні. Повід кинуто на плуг. Емері там не було. Сусід спершу не дуже цим переймався, але значно пізніше, знову йдучи полем, він побачив, що коні стоять на тому самому місці. Він переліз через огорожу і пішов до коней. Емері він там не знайшов. Сусід поспішив до їхнього будинку, щоб довідатися у Люсіль, що сталося.

Люсіль спокійно відповіла: «О, не турбуйтеся. Безсумнівно, у когось щось трапилося, і до нього звернулися як до єпископа».

Образ тих коней, яких залишили в полі на довгий час, символізує відданість Церковних єпископів та їхніх радників, які стоять пліч-о-пліч з ними. Кожний єпископ і кожний радник, образно кажучи, залишає своїх коней на незакінченій бороні, якщо комусь потрібна допомога»³.

Я ніколи раніше не згадував цього в розмові, навіть ніколи не думав про це.

Я хотів закріпити це в своїй пам'яті, перш ніж виступатиму про це на конференції, тому я знайшов дочку Емері Вайта. Вона погодилась зустрітись зі мною в їхньому старому домі й показати мені поле, яке її батько мав орати того дня.

Один із моїх синів відвіз мене туди вранці в неділю. Він зробив багато фотографій.

Був прекрасний весняний ранок. Поле було тільки-но виоране, так як і багато років назад. Чайки шукали чогось поживного у свіжій землі.

Розбуджена пам'ять, те, що я пригадав ту розмову не було незнайомим для мене відчуттям. Воно знову підтверджує істинність уривка з Писань, який я випадково запам'ятав у молодості:

«І не турбуйтеся задалегідь, що вам говорити; але постійно зберігайте в душі, як скарб, слова життя, і буде вам дано в той самий час ту частину, яку буде відміряно кожній людині»⁴.

Далі передбачене обіцяння тим, хто зберігає знання:

«І кожний, хто приймає вас, там і я буду також, бо я йтиму перед вашим лицем. Я буду праворуч і ліворуч від вас, і мій Дух буде у ваших серцях, а мої ангели—навколо вас, щоб підтримувати вас»⁵.

Для мене це був хороший урок, але цим він не закінчився.

В молодості я трохи малював і займався різьбленням по дереву. В основному я був самоуком. Коли діти підростали, мій час був присвячений тому, щоб навчити їх тому, що я дізнався про життя та про малювання і різьблення по дереву ще, коли я був хлопцем.

Коли вони підростили, я займався різьбленням по дереву для відпочинку. Я різьбив птахів і витратив багато годин на це заняття. Коли мене запитують «Скільки часу зайняло різьблення цього?» Я завжди відповідав: «Я не знаю. Якби я дізнався, я б покинув це».

Під час тих годин, коли я працював своїми руками, я замислювався над надзвичайністю сотворіння і приходило натхнення. Під час різьблення я різьбив промови.

Різьблення заспокоювало мене. Часом, коли я був трохи знервований і сердитий, моя дружина казала: «Може ти почнеш різьбити щось новеньке».

Мені здається, що якби моя пам'ять *старшого середнього віку* хоч трохи загострилася, я б вказав на одне з тих різьблень і сказав, яку промову воно в собі містить. Я побачив, що в ті затишні моменти я можу одночасно виконувати дві справи.

Пожинаючи плоди навчання

Зараз я вже не можу займатись різьбленням. Ця робота надто витончена для мене з трифокальними окулярами та трохи затверділими суглобами пальців внаслідок перенесеного в дитинстві поліомієліту. Крім того збільшився тиск мого покликання і це обмежує час, який я можу присвятити різьбленню і підготуванню промов.

Здатність до різьблення скоріш за все втрачена для мене, проте не для наших дітей. Ми навчили їх, коли вони були ще малі.

Образ тих коней, які стоять у полі, залишився зі мною. Я подумав, що зможу намалювати картину коней Емері у полі з кинутим на плуг поводом.

Я коливався, бо пройшло вже майже дев'ять років з того часу, як я малював картини. Два товариші з надзвичайними талантами і натхненням запропонували допомогти мені намалювати коней єпископа, а Джулі дозволила мені перепочити після поїздки, і я розпочав.

Я багато чого навчився від цих двох друзів, і насправді-то вони в моєму малюнку. Але я отримав більше допомоги від своїх двох синів. Один син узяв ті фотографії зраного поля, оскільки я завжди намагаюсь бути дуже акуратним, коли виражаю щось у *дереві* чи на *полотні* або у *словах*.

Ось другий урок. Від наших дітей я можу навчатись дечому, чому вони навчились, коли були малими.

Другий син вирішив вилити в бронзі скульптуру єпископових коней як доповнення до мого малюнку. Ми витратили багато прекрасних годин, допомагаючи один одному.

Він узяв із нашої стайні дві старих упряжі, яких ніхто не торкався більше 50 років. Він почистив їх і узяв до дому. Він одяг одну упряж на дуже спокійного коня. Кінь спокійно стояв, поки він одягав збрую у належному порядку і робив детальні ескізи.

Його сусід займався колекціонуванням і зібрав декілька старих плугів. Серед них знайшовся і плуг потрібної конструкції, який він також замалював.

Таким чином, повернулось те, що ми віддали нашим синам у їх молодості. Що ж стосується наших інших дітей, вони вдосконалили те, чому ми навчали їх як батьки, коли вони були дуже малі. Якщо наші дні буде продовжено на цій землі, прийде другий врожай, наші онуки, а тоді, можливо, і третій.

Пробуджувати сплячі таланти

Є й ще дещо, про що я дізнався. Колись я намалював картину, охопленою натхненням від зауваження, яке я почув ще хлопцем. Вона зображувала вершини Віллард. Я почув, як старші хлопці називали їх *Президентство*. Ці три гігантські, нерушимі гори, які стояли проти неба, символізували провідників Церкви.

Це було дев'ять років тому. Мій син відвіз мене до Вілларду, Юта, і сфотографував ці гори. Ми повернулись ще раз, коли вони виглядали більш контрастно.

Після тих років я мав розбудити те, чому я дозволив заснути. Спочатку це була жаклива битва. Декілька разів я був на грані того, щоб покинути все. Один мій друг підбадьорив мене, коли сказав: «Вперед! На дні місце завжди знайдеться!»

Я не покинув, просто тому, що моя дружина не дозволила б мені це зробити. Зараз я радію цьому. Можливо, оскільки я зараз знову відчуваю такі ж почуття, колись я намалюю ще одну картину, хто знає.

Мені здається, що намагання повернутись до малювання не надто відрізняється від людини, неактивної в Церкві протягом років і десятиліть, яка вирішила повернутися до отари. Це той період боротьби в досягненні відчуття того, що знаходиться у сплячому стані, проте все ж таки ще остаточно не загублено. Дуже корисно мати друга або двох.

Це інший принцип пізнання—уроки, взяті із звичайного життєвого досвіду.

Картина *Коні єпископа* скоро вже буде закінчена. Скульптура мого сина зараз в ливарному цеху і скоро має бути вилита в бронзі.

Так вийшло, що його скульптура набагато краща мого малюнка. Але так воно й має бути. Його молоді пальці і розум служать краще ніж мої.

Коли ми наближаємося до *старшого середнього віку* ми дізнаємось, що старі кості не так легко згинати, а старі суглоби не так швидко рухаються. Коли вам вже за шістдесят стає важко зав'язувати шнурки — з'являється враження, що вони нижче підлоги.

Тоді знову з'являється цей урок: «Вчися мудрості змолоду; так, вчися змолоду виконувати заповіді Бога»⁶.

«Слава Бога—це розум, або іншими словами, світло та істина»⁷.

«Але я заповідав вам виховувати своїх дітей у світлі та істині»⁸.

Божественний дар Святого Духа надається нашим дітям, коли їм лише вісім років.

«Утішитель же, Дух Святий, що Його Отець пошле в Ім'я Моє, Той *навчить* вас усього, і *пригадає* вам усе, що я вам говорив»⁹.

Зверніть увагу на слова «*навчить*» і «*пригадає*».

Навчання дітей приносить особливу нагороду. Невже ви ще не побачили, що навчаючи, ви дізнаєтесь більше, ніж ваші діти з вашого навчання?

Використовуйте духовні спогади

Є різниця між отриманням тимчасового і духовного знання. Студенти знають це завдяки іспитам. Надзвичайно важко згадати те, що ти не вивчив.

Так відбувається з тимчасовим знанням, але духовно ми можемо використовувати пам'ять, яка простягається задовго до нашого народження. Ми можемо розвивати чуттєвість щодо речей, які ми не розуміли, коли були молодшими.

Поет Уордсворт відчував дещо про досмертне життя, коли написав:

*Наше народження лиш сон і пам'яті утрата:
Душа, що просинається у нас, це Зірка нашого
життя—
Живе далеко десь,
Й приходить здалека:
Проте не в повнім забутті,
І не в суцільній наготі,
Але у хмарах слави неба ми прийшли
Від Бога, де і є наш дім¹⁰.*

Я знайшов ці рядки у своїй пам'яті, де зберігав їх ще з тих часів, коли відвідував у коледжі лекції англійської мови.

Найбільш важливі уроки приходять від самих звичайних подій у житті.

Дехто чекає на виповнення духовних речей, щоб отримати підтвердження свого свідчення. Проте так воно не приходить. Тихі натхнення та враження від чогось звичайного надають нам впевненості в тому, що ми діти Бога. Ми живемо набагато нижче від наших привілеїв, якщо шукаємо знамення і заглядаємо «за відмітку»¹¹ в пошуках надзвичайних подій.

Ми—діти Бога і жили з ним в доземному існуванні. Час від часу завіса відкривається. До нас приходить знання про те, хто ми є і про наше місце в вічному порядку речей. Шукайте цю пам'ять чи духовне натхнення—це одне зі свідчень, що євангелія Ісуса Христа є істиною. Такі одкровення приходять, коли ми навчаємо.

Я чув, як одного разу Президент Маріон Г. Ромні (1897–1988) сказав: «Я завжди знаю, коли говорю під проводом Святого Духа, бо я сам обов'язково дізнаюсь щось нове з того, що я сказав».

Господь сказав старійшинам:

«Вас послано не для того, щоб вас навчали, але для того, щоб навчати дітей людських речам, які я дав вам у руки силою мого Духа;

І вас буде навчено з висоти. Освятіть себе, і вас буде обдаровано силою, щоб ви могли давати саме так, як я сказав»¹².

Навіть якщо для місіонерів врожай навернених невеликий, духовна сила приходить до них і до Церкви, бо вони навчаються через своє викладання.

Президент кворуму дияконів має сидіти на раді і вчити своїх однолітків-дияконів¹³. Президент над

чином старійшин має вчити членів кворуму згідно з завітами¹⁴.

Павло сказав Тимофію: «А що чув ти від мене при багатьох свідках, те передай вірним людям, що будуть спроможні і інших навчити»¹⁵.

Дев'ятьма словами він пояснив як навчання само по собі стає винагородою:

«Отож, ти, що іншого навчаєш, себе самого не вчиш! Проповідуєш не красти, а сам крадеш!

Наказуючи не чинити перелюбу, чиниш перелюб!»¹⁶

Навчайтеся сумлінно

Якось я отримав лист з вибаченням, які я отримую з різних причин. Його надіслала людина, яку я не знаю. В цьому листі йшлося про те, що досить довгий термін часу той член Церкви відчував образу і злість через мою промову. Це було прохання вибачити.

Я швидко вибачаю. Я лише представник як у промовах так і у прощенні.

Писання містять багато посилок стосовно того, як «тяжк[о]»¹⁷ було переносити вчення пророків і апостолів для ізраїльтян і нефійців. Дуже легко чинити опір вченням і ображатися на вчителя. Це було долею пророків і апостолів із самого початку.

Серед блаженств є й таке:

«Блаженні ви, як ганьбити та гнати вас будуть, і будуть облудно на вас наговорювати всяке слово лихе ради Мене.

Радійте та веселіться,—нагорода бо ваша велика на небесах! Бо так гнали й пророків, що були перед вами»¹⁸.

Часто такі листи з вибаченнями містять слова: «Я не розумію, навіщо вам примушувати мене відчувати себе настільки незручно і мати таке гірке почуття вини». Потім, після їх опору, з'являється розуміння, натхнення, розуміння причин і наслідків. Врешті-решт, вони починають бачити і розуміти, чому євангелія така, яка вона є.

Я торкнувся однієї теми серед декількох. Якесь сестра може, врешті-решт, зрозуміти, чому ми наполягаємо на важливості того, щоб матері залишалися вдома зі своїми дітьми. Вона зрозуміє, що ніяке служіння не можна прирівняти зі звеличуючим вдосконаленням, яке приходить з відданим материнством. І що їй не треба утримуватися від інтелектуального, культурного чи соціального вдосконалення. Все це можна пристосувати—у належний час—вони служать вічним чеснотам, які приходять від навчання дітей.

Жоден навчальний процес не приносить більшу духовну нагороду чи більше натхнення, ніж навчання матір'ю своїх дітей. Мати може відчувати невідповідність у знаннях Писань, оскільки вона зайнята навчанням своєї сім'ї. Вона не отримує меншу нагороду.

Президент Грант Бангетер проводив бесіду з приводу доктрин з Президентом Джозефом Філлінгом Смітом, який відвідував його місію в Бразилії. Сестра Бангетер слухала і нарешті сказала: «Президент Сміт, я виховувала дітей і не мала часу, щоб так вивчити Писання, як він. Я зможу бути з Грантом в Целестіальному царстві?»

Президент Сміт якусь мить зосереджено подумав і сказав: «Ну, можливо, зможете, якщо спечете йому пиріг».

Чоловік відчував би надзвичайний тиск, щоб зрівнятися з тим рівнем духовного очищення, якого природно досягає його дружина, навчаючи їхніх дітей. Якби він хоч трохи розумів євангелію, то знав би, що без неї він просто не зможе отримати піднесення¹⁹. Більш за все він має сподіватися на можливість супроводжувати її як уважного і відповідального партнера у навчанні їхніх дітей.

Благословення вчителям

А зараз подумайте над цим обіцянням:

«Навчайте старанно і моя благодать буде з *вами* [вчителями], щоб вас [вчителів, матерів, батьків] було навчено досконаліше в теорії, у принципі, у вченні, у законі євангелії, в усьому, що стосується царства Бога і що вам [батькові, матері] доцільно зрозуміти»²⁰.

Зверніть увагу, що обіцяння більше стосується вчителів, ніж студентів.

«Навчайте старанно і моя благодать буде з *вами* [тими, хто навчає ваших дітей або Початкове товариство, Недільну школу, Товариство молодих жінок та чоловіків, священство, семінарію, Товариство Допомоги]», щоб ви прийшли до розуміння:

«Про те, що в небесах, і на землі, і під землею; те, що було; те, що є; те, що незабаром статися має; те, що є вдома; те, що за кордоном; війни та збентеження народів, і осуди, що на землі; і знання також про країни і про царства—

Щоб вас могло бути приготовлено в усьому, коли я пошлю вас знову звеличувати покликання, на яке я вас покликав, і місію, на яку я вас уповноважив»²¹.

Павло пророкував молодому Тимофію «що останніми днями настануть тяжкі часи»²². Він ска-

зав: «Люди лихі та дурисвіти матимуть успіх у злому, зводячи й зведені бувши»²³.

Та все ж таки ми можемо бути у безпеці. Наша безпека у навчанні дітей:

«Привчай юнака до дороги його, і він, як постаріється, не вступиться з неї»²⁴.

Павло радив Тимофію:

«А ти в тім пробувай, чого тебе навчено, і що тобі звірено, відаючи тих, від кого навчився був ти.

І ти знаєш з дитинства Писання святе, що може зробити тебе мудрим на спасіння вірою в Христа Ісуса»²⁵.

Це Церква Ісуса Христа. Це Його Церква. Він наш Приклад, наш Викупитель. Нам заповідано бути «як [...] Він»²⁶.

Він був учителем дітей. Він заповідав своїм учням в Єрусалимі: «Пустіть діток, і не бороніть їм приходити до мене,—бо Царство Небесне належить таким»²⁷.

У розповіді про служіння Спасителя серед нефійців ми можемо побачити Його душу глибше, ніж у будь-якому іншому місці:

«І сталося, що він наказав, щоб було приведено їхніх малих дітей.

Тож вони привели своїх малих дітей і поставили їх на землю навколо нього, й Ісус стояв посередині; і натовп розступився, доки всіх їх не було приведено до нього”.

«Він заплакав, і натовп свідчив про це, і він узяв їхніх малих дітей, одного за другим, і благословив їх, і молився Батькові за них.

А коли він зробив це, він знову заплакав;

І він звернувся до натовпу і сказав їм: Дивіться на своїх маленьких.

І коли вони подивилися, щоб побачити, вони кинули погляд до небес, і вони побачили небеса відкриті, і вони побачили ангелів, які спускалися з небес, нібито це було посередині вогню; і вони спустилися і оточили тих маленьких, і їх було оточено вогнем; і ангели священнослужили їм.

І натовп побачив, і почув, і свідчив; і вони знають, що їхнє свідчення істинне, бо вони всі бачили і чули»²⁸.

Я знаю, це свідчення істинне. Я приношу про Нього свідчення і благословляю всіх вас, хто навчає дітей в Його ім'я.

Із звернення на духовному вечері тижня Освіти в Університеті Бригама Янга 17 серпня 1999 року (див. *Ensign*, Feb. 2000, 10–17).

ПОСИЛАННЯ

1. Алма 37:35.
2. Див. Учення і Завіти 68:25.
3. «Єпископ і його радники», *Ліягона*, липень 1999 року, с. 71.
4. Див. Учення і Завіти 84:85.
5. Див. Учення і Завіти 84:88.
6. Алма 37:35.
7. Див. Учення і Завіти 93:36.
8. Див. Учення і Завіти 93:40.
9. Іоанн 14:26; курсив додано.
10. "Ode: Intimations of Immortality," stanza 5.
11. Яків 4:14.
12. Див. Учення і Завіти 43:15–16.
13. Див. Учення і Завіти 107:85.
14. Див. Учення і Завіти 107:89.
15. 2 Тимофію 2:2.
16. Римлянам 2:21–22; курсив додано.
17. Див. Іоанн 6:60; 1 Нефій 16:2; 2 Нефій 9:40; Геламан 14:10.
18. Матвій 5:11–12; див. також Лука 21:12; Іоанн 15:20; 3 Нефій 12:12.
19. Див. Учення і Завіти 131:1–4, 132:19–21.
20. Див. Учення і Завіти 88:78, курсив додано.
21. Див. Учення і Завіти 88:79–80.
22. 2 Тимофію 3:1.
23. 2 Тимофію 3:13.
24. Притчі 22:6.
25. 2 Тимофію 3:14–15; курсив додано.
26. 1 Іоанн 3:7.
27. Матвій 19:14.
28. 3 Нефій 17:11–12, 21–25.

ЯК СПРЯМОВУВАТИ ДІТЕЙ, КОЛИ ВОНИ ПРИЙМАЮТЬ РІШЕННЯ

15

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуйте одній або обом порадам.

- У поданому далі завданні для читання, старійшина М. Рассел Баллард дає чотири поради, які можуть допомогти нам «зробити наш дім фортецею віри і... приготувати нашу молодь бути чистою, цнотливою і повністю гідною увійти в храм». Перегляньте його поради і розробіть план, як ви будете слідувати цим порадам у вашому домі.
- Подумайте над рішеннями, які кожна ваша дитина, можливо, буде приймати у школі, вдома та інших ситуаціях. Подумайте над тим, що ви можете зробити, щоб підготувати кожну дитину приймати праведні рішення.

Завдання для читання

Уважно прочитайте наступну статтю. Якщо ви одружені, прочитайте і обговоріть статтю зі своїм чоловіком чи дружиною.

Як не вгасиме полум'я

Старійшина М. Рассел Баллард
З Кворуму Дванадцятьох Апостолів

Радість храмового шлюбу

Іноді я маю привілей виконувати обряд в храмі, під час якого двоє гідних молодих людей вступають в шлюб і запечатуються у домі Господа. Це завжди особливий час для членів сім'ї і друзів. Тоді відчувається приємне поєднання земного щастя і вічної радості, що відображається у наповнених сльозами очах матерів, які усім серцем молилися про те, щоб цей день настав. Ви бачите це в очах батьків, які вперше за довгі місяці можуть думати про щось інше, крім того, як заплатити за весілля. Але найбільше ви бачите це в очах у цнотливих нареченої і нареченого, які залишилися вірними навчанням євангелії, не піддавшись спокусам світу. Це особливе почуття, яке дійсно існує і доступне всім, хто залишилися чистими, незаплямованими і цнотливими.

Стандарти моралі ні від чого не залежать

Занадто багато наших молодих чоловіків і жінок піддаються натиску світу, сповненого поганих ідей і аморальної поведінки. Люцифер веде жорстоку війну за серця і душі, як молодих, так і старих, і втрат у цій війні стає дедалі більше. Моральні норми світу змінюються, як дюни під натиском вітру у пустелі. Те, про що раніше і не

чули, або те, що не було прийнятним, зараз є звичайним. Точка зору світу змінилася так сильно, що ті, хто вибирають вірність традиційним нормам моральної поведінки, вважаються диваками, здається, ніби їм необхідно знайти виправдання своєму бажанню дотримуватись заповідей Бога.

Але певним є одне—заповіді не змінилися. Нехай ніхто не помиляється з цього приводу. Добро залишилося добром. Зло залишилося злом, і не має значення, наскільки вдало воно маскується світськими умовностями і політичною добропорядністю. Ми віримо у цнотливість до шлюбу і повну вірність у ньому. Така норма—це абсолютна норма істини. Вона не змінюється від опитування громадської думки і не залежить від ситуації та обставин. Немає необхідності обговорювати цю або інші норми євангелії.

Зробить дім фортецею віри

Але існує крайня потреба у тому, щоб батьки, провідники й вчителі допомагали нашій молоді навчатися розуміти, любити і цінувати норми євангелії та вчитися жити за цими нормами. Батьки і молодь повинні разом захищатися від розумного і хитрого супротивника. Ми повинні бути такими ж відданими, дієвими і непохитними у наших намаганнях жити за євангелією, як і він у своїх намаганнях знищити її і нас.

Перед нами стоїть величезне завдання. У небезпеці знаходяться вічні душі тих, кого ми любимо.

Я хотів би запропонувати чотири шляхи, які допоможуть зробити наш дім фортецею віри і, особливо, приготувати нашу молодь бути чистою, цнотливою і повністю гідною увійти в храм.

Навчайте дітей євангелії

Перший—це знання євангелії. Найголовніше знання, яке в мене є і яке має силу змінити життя—це знання, що ми дійсно діти Бога, нашого Вічного Батька. Це не лише доктринальна істина, це знання є духовно необхідним. Спаситель у своїй могутній молитві за своїх учнів казав: “Життя ж вічне—це те, щоб пізнали Тебе, єдиного Бога правдивого, та Ісуса Христа, що послав Ти Його” (Іоанн 17:3). Пізнати Небесного Батька і зрозуміти наш родинний зв’язок з ним як нашим Батьком і нашим Богом—це знайти зміст у цьому житті і надію на прийдешнє життя. Наші сім’ї повинні знати, що він справді існує, що ми дійсно його сини і дочки і спадкоємці всього, що в нього є, зараз і назавжди. Члени сім’ї, захищені цим знанням, не будуть шукати диявольських відхилень, а скоріш будуть дивитися на Бога і жити (див. Числа 21:8).

Живіть згідно з заповідями, а не зручностями

Нам необхідно якимось чином вселити в наші серця сильне свідчення про євангелію Ісуса Христа, яке було у наших попередників—піонерів. Згадайте про той час, коли у вересні 1846-го Наву було захоплено ворогами Церкви і те, в яких нестерпних умовах були святі у своїх таборах. Коли звістка дійшла до Уінтер Квотерс, Бригам Янг відразу скликав усіх братів. Після того, як він пояснив ситуацію і нагадав про завіт, який було складено у храмі в Наву, що жодної людини, яка бажала йти, незалежно від того, якою бідною вона б не була, не буде залишено позаду, він дав таке чудове завдання:

“Зараз—час для праці,—казав він.—Нехай вогонь завіту, який ви склали у Домі Господа, горить у ваших серцях, як незгасиме полум’я” (To the High Council at Council Point, 27 Sept. 1846, Brigham Young Papers, Historical Department Archives, The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 1; курсив додано). Через декілька днів, незважаючи на майже злиденні умови в Уінтер Квотерс, багато фургонів котилося на схід, щоб допомогти святым у таборах, які залишилися на берегах річки Міссісіпі.

Ми часто чуємо про страждання і жертви, які витримали ці ранні святі, і запитуємо себе: “Як вони могли це зробити? Що дало їм таку силу?” Частина відповіді знаходиться у Могутніх словах Президента Янга. Ті ранні Святі Останніх днів

склали завіт з Богом, і той завіт горів, як негасиме полум’я у їхніх серцях.

Іноді у нас виникає спокуса жити так, як зручніше, а не так, як того вимагає наш завіт. Жити за нормами євангелії, захищати істину і свідчити про Відновлення—це не завжди зручно. Ділитися євангелією з іншими—це, як правило, незручно. Нам не завжди зручно прийняти покликання у Церкві, особливо якщо для служіння в ньому нам потрібно активно розвивати свої здібності. Можливості сповнити змістом своє служіння іншим, як ми зобов’язалися це робити, рідко з’являються у зручний час. Але у зручному житті немає духовної сили. Сила приходить, коли ми дотримуємось наших завітів. Дивлячись на життя цих ранніх святих, ми бачимо, що їхні завіти були головною силою в їхньому житті. Їхній приклад і свідчення були достатньо сильними, щоб вплинути на покоління за поколінням їхніх дітей.

Вчіть дітей моральності

Коли наші діти підрастають, батькам необхідно більш прямо і відверто навчати їх про те, що є прийнятним, а що ні. Батьки повинні навчати дітей уникати будь-яких порнографічних фотографій чи історій. Дітям і молоді необхідно знати від батьків, що порнографія будь-якого виду—це інструмент диявола; і якщо хтось цікавитиметься нею, вона матиме силу стати для цієї людини пристрастю, притупити і навіть знищити її дух. Їх треба навчати не вживати вульгарну мову і ніколи не вживати імені Господа даремно. Почуті вульгарні жарти ніколи не повинні повторюватись. Навчайте членів сім’ї ніколи не слухати музику, яка оспівує пристрасть. Відверто розмовляйте з ними про статеві стосунки і про вчення євангелії щодо цнотливості. Нехай це знання буде одержано від батьків удома і правильним шляхом. Усі члени сім’ї повинні знати правила і бути зміцненими духовно, щоб дотримуватись їх. А коли зроблено помилки, то необхідно зрозуміти і прийняти чудову Спокуту Господа Ісуса Христа, щоб через повний і іноді важкий процес покаяння, можна було отримати прощення та постійну надію на майбутнє. Ми ніколи не повинні припиняти наші особисті та сімейні пошуки вічного життя.

На жаль, сьогодні у світі занадто багато батьків зреклися відповідальності щодо навчання своїх сімей цим цінностям та іншим настановам Церкви, вважаючи, що це зробить хтось інший: друзі, школа, провідники та вчителі Церкви, або навіть засоби масової інформації. Кожний день наші діти навчаються, наповнюючи свій розум і серця досвідом та відчуттями, які глибоко вплинуть на їхню систему особистих цінностей.

Зміцнюйте один одного проти злочестивості

Брати і сестри, ми повинні навчати один одного і поступово вселяти все більшу віру в наші серця, щоб зміцнитися мужністю, необхідною для дотримання заповідей у все більш злочестивому світі. Ми повинні так глибоко повернутися до євангелії Ісуса Христа, щоб вогонь завіту горів у наших серцях, як негасиме полум'я. А з такою вірою ми будемо робити все необхідне, щоб залишатися вірними і гідними.

Відкрито розмовляйте з дітьми

Другий—це спілкування. Нема нічого більш важливого у стосунках між членами сім'ї, ніж відверте, чесне спілкування. Особливо це стосується батьків, які намагаються навчати своїх дітей принципам і нормам євангелії. Здатність радитися з нашою молоддю або уважно вислуховувати, що їх турбує, що є більш важливим,—це основа, на якій будуються успішні стосунки. Часто те, що ми можемо побачити в очах і відчути у нашому серці, скаже набагато більше, ніж те, що ми чуємо або кажемо. Настанова вам, діти: ніколи не виявляйте неповаги до ваших батьків. Ви також повинні навчитися слухати, особливо поради ваших батьків і підказок Духу. Ми повинні шукати і використовувати ті особливі навчальні моменти, які постійно з'являються в нашому сімейному житті, і саме зараз ми маємо вирішити, що кожного понеділка будемо проводити домашній сімейний вечір.

Регулярна сімейна молитва і сімейне вивчення Писань містять в собі надзвичайні можливості для такого спілкування. Писання допоможуть визначити сімейні цінності і цілі, а їх сумісне обговорення допоможе членам сім'ї навчитися бути впевненими, духовно сильними і самостійними. Це вимагає часу і тому ми маємо обговорити, скільки часу ми відведемо на перегляд телевізійних програм, кінофільмів та відеофільмів, на відеоігри, на Інтернет та заняття поза домом.

Батьки і провідники мають втручатися

Третій—це втручання. Це обов'язок батьків—втручатися, коли вони бачать, що зроблено неправильний вибір. Це не означає, що батьки забирають у дітей дорогий дар свободи вибору. Вибір того, що дітям робити, як себе поводити і у що вірити—завжди належатиме їм, бо свобода вибору—це дар від Бога. Але як батьки, ми повинні бути певними, що вони розуміють, як правильно себе поводити і які існують наслідки неправильного вибору. Пам'ятайте, такої речі, як протизаконна цензура вдома, не існує. Фільми, журнали, телебачення, відеофільми, Інтернет і інші засоби масової інформації—це тільки гості у нас

вдома, і вони повинні запрошуватись тільки тоді, коли вони є придатними для сімейного відпочинку. Зробіть ваш дім гаванню миру і праведності. Не давайте дозволу злочестивим впливам заразити ваше особисте, неповторне духовне оточення. Будьте добрими, уважними, ніжними і тактовними у своїх словах і ставленні один до одного. Тоді сімейні цілі, основані на нормах євангелії, допоможуть приймати правильні рішення.

Цей принцип стосується і вас, єпископи, вчителі та інші провідники в Церкві, у вашій допомозі сім'ям. Ви не повинні залишатися бездіяльними, коли ті, за кого ви відповідаєте, роблять неправильний моральний вибір. Коли молода людина має зробити важливий моральний вибір у житті, майже завжди є хтось: один з батьків, керівник або вчитель, хто міг би допомогти, втрутившись з любов'ю і добротою.

Будьте гарним прикладом для дітей

Четвертий—це приклад. Так само, як і втомленому моряку важко знайти шлях через не пройдені моря без допомоги компасу, так дітям і молоді майже неможливо знайти шлях у морях життя без керуючого світла гарного прикладу. Ми не можемо чекати, що вони уникнуть помилок, якщо вони бачитимуть, як їхні батьки йдуть на компроміс і не живуть за євангелією.

Ми—батьки, вчителі і провідники—маємо подавати незабутній особистий приклад праведної сили, мужності, пожертвування, безкорисливого служіння та самоконтролю. Ці якості допоможуть нашій молоді триматися за жезл із заліза, якою є євангелія, і залишитися на тісній і вузькій дорозі.

Якщо ви житимете за євангелією, ви зможете уникнути помилок

Я бажав би сказати, що наша зосередженість на навчанні, спілкуванні, втручаннях та прикладі завжди матиме результатом досконалу сім'ю з досконалими дітьми, які завжди житимуть за нормами євангелії. Та, на жаль, це не так. Але сім'ї, які знають принципи євангелії, навчають і живуть за ними, краще вбережуть себе від болю серйозних помилок. Якщо ми вже звикли доброзичливо спілкуватись і наша поведінка є гарним прикладом, то сумісне обговорення особистих проблем і проведення необхідних змін, що благословлять кожного члена сім'ї, будуть набагато легшими.

Послухайте цю важливу пораду царя Веніямина:

“І нарешті, я не можу сказати вам про все те, коли ви можете вчинити гріх; бо є різні шляхи і засоби, а саме, їх так багато, що я не можу перелічити їх.

Але ось що я можу сказати вам, якщо ви не будете стежити за собою, і вашими думками, і вашими словами, і вашими ділами, і не будете виконувати заповідей Бога, і не продовжуватимете вірувати в те, що ви чули про пришествя нашого Господа, аж до кінця вашого життя, тоді ви повинні загинути. І ось, о людино, пам'ятай, і не загинь“ (Мосія 4:29–30).

Мої брати і сестри, хай Бог благословить кожного з нас, щоб вогонь наших завітів палав у

наших серцях, як негасиме полум'я. Давайте будемо щотижня духовно готові відновити наші священні завіти під час причастя, щоб вшанувати Господа і з радістю робити все, що в наших силах у ці захоплюючі і прекрасні дні, щоб зводити Його Церкву, зміцнюючи наші сім'ї, про це моя смиренна молитва.

Із звернення старійшини Балларда на Генеральній конференції Церкви у квітні 1999 року (див. Conference Report, Apr. 1999, 111–115; або *Ліягона*, липень 1999 року, сс. 101–104).

СІМЕЙНА МОЛИТВА, СІМЕЙНЕ ВИВЧЕННЯ ПИСАНЬ ТА ДОМАШНІЙ СІМЕЙНИЙ ВЕЧІР

16

ІДЕЇ ДЛЯ ЗАСТОСУВАННЯ

Залежно від ваших потреб і обставин слідуйте одній або декільком порадам.

- Якщо у своїй сім'ї ви регулярно проводите сімейну молитву, вивчаєте сім'єю Писання та проводите домашні сімейні вечори, богомільно подумайте над тим, як можна вдосконалити їх. Якщо ваша сім'я цього не виконує, вирішіть, що ви зробите, щоб допомогти запровадити ці заходи у вас вдома.
- Усією сім'єю заплануйте захід, в якому вся сім'я зможе взяти участь.
- Перегляньте матеріал на сторінках 127–139 посібника *Навчати—немає покликання величчю* (36123).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЧИТАННЯ

Уважно прочитайте наступні статті. Якщо ви одружені, прочитайте і обговоріть статті зі своїм чоловіком чи дружиною.

БЛАГОСЛОВЕННЯ СІМЕЙНОЇ МОЛИТВИ

Президент Гордон Б. Хінклі
Перший радник у Першому Президентстві

Апостол Павло проголосив Тимофію:

«Знай же ти це, що останніми днями настануть тяжкі часи.

Будуть бо люди тоді самолюбні, грошолобні, зарозумілі, горді, богозневажники, батькам неслухняні, невдячні, непобожні,

нелюбовні, запеклі, осудливі, нестримливі, жорстокі, ненависники добра,

зрадники, нахабні, бундючні, що більше люблять розкоші, аніж люблять Бога»
(2 Тимофію 3:1–4).

У наш час необхідно знову звернути увагу на чесність, репутацію та моральну чистоту. Приклад нашого часу зміниться лише в тому випадку, якщо ми почнемо вплітати в волокно нашого життя чесноти, які є сутністю цивілізації. Ми нашттовхуємося на питання: «З чого ж нам розпочати?»

Я переконаний в тому, що розпочинати необхідно з того, що визнати Бога нашим Вічним Батьком, визнати, що ми у стосунках з Ним є Його дітьми, розпочніть із спілкування з Ним і визнайте Його верховенство та щоденно благодіть про Його провід в своїх справах.

Мені здається, необхідно повернутися до старого зразка молитви, сімейної молитви в домі, вона є одними з основних ліків, які зможуть допомогти побороти жадливу хворобу, що роз'їдає саму природу нашого суспільства. Не варто очікувати диво за день, але через покоління диво станеться.

Покоління або два назад сімейна молитва в домах християн по всьому світі була такою ж частиною щоденного життя, як і споживання їжі. Як тільки ця традиція почала зникати, моральне руйнування, про яке казав апостол Павло, почало поширюватися.

Я знаю: не існує рівноцінної заміни того, щоб батько і мати разом із дітьми стали на коліна зранку і ввечері. Це більше за приємний килим, більше за гарні штори, більше ніж майстерно підібрана кольорова палітра оздоблення, це те, що покращить і прикрасить оселі.

Є щось особливе у самому положенні людини на колінах, воно протилежне тому, про що говорив Павло: «горді ... нахабні, бундючні».

Є щось надзвичайне в тому, коли батько, мати і діти разом стають навколішки, водночас інші якості, які він описував: «батькам неслухняні, ... нелюбовні», просто зникають.

Є щось у самому зверненні до Божества, яке відводить від прагнення до блюзнірства і того, щоб полюбити задоволення більше, ніж любити Бога.

Схильність до непобожності, як сказав Павло, невдячності, змивається в ту ж мить, як сім'я разом починає дякувати Господові за життя, спокій і все, що в них є. Коли вони дякують Господові один за одного, в самій сім'ї розвинеться нова вдячність, нова повага, нове захоплення один одним.

Писання кажуть: «Дякуй Господові Богу твоєму в усьому» (див. УЗ 59:7). І знову: «І нічим людина не ображає Бога, або ні на кого його гнів не запалено, крім тих, хто не визнає його руку в усьому» (див. УЗ 59:21).

Коли усі разом пригадують перед Господом бідних, нужденних і пригнічених, несвідомо, і одночасно, об'єктивно розвивається любов до інших понад себе, повага до оточуючих, бажання служити потребам ближніх. Людина не може попросити Бога допомогти сусіду в його скрутному становищі, не відчуті натхнення зробити щось, щоб допомогти цьому сусіду. Які ж дива почнуть траплятися в житті дітей світу, якщо вони відкладуть свій егоїзм і втратять себе в служінні іншим. Насіння, з якого може вирости таке тінисте і плодоносне дерево, краще за все саджати, як і турбуватися про нього, в щоденних молитвах сім'ї.

Я не знаю кращого способу виховати любов до держави, ніж якщо батьки молитимуться із своїми дітьми за країну, в якій вони живуть, благаючи благословень Всемогутнього для неї, щоб в ній залишилися свобода і спокій. Я не знаю кращого способу побудувати в серцях наших дітей настільки необхідну повагу до влади, ніж пригадувати у щоденних молитвах сім'ї провідників наших країн, які несуть обов'язки по управлінню.

Я пам'ятаю, як побачив на дошці оголошень фразу: «Народ в молитві—це народ у спокої». Я вірю в це.

Я не знаю, що краще може допомогти полегшити сімейну напругу, що так ніжно збудить повагу до батьків, яка приведе до послуху і принесе дух покаяння, який в свою чергу повністю зітре хворобу розбитих сімей, ніж спільна молитва, коли люди разом визнають слабкості перед Господом та просять Його благословень для дому і тих, хто мешкає в ньому.

Я був глибоко вражений твердженням людини, яка вже давно померла. Джеймс Х. Мойл поділився із своїми онуками враженнями про сімейну молитву в його домі. Він сказав: «Ми не йшли спати, доки не ставали навколiшки в молитві, благаючи Божественного проводу і схвалення. Можуть з'явитися суперечності і в сім'ях з найкра-

щим провідництвом, але вони будуть розсіяні ... духом молитви. Сама психологія схильна до того, щоб сприяти більш праведному життю серед людей. Вона схильна до єдності, любові, прощення, служіння».

В 1872 році полковник Томас Л. Кейн, великий друг нашого народу в дні його горя в Айові та під час походу армії до долини Солоного озера, приїхав на захід разом із своєю дружиною і двома синами. Вони подорожували до міста Сент-Джордж з Бригадом Янгом, зупиняючись кожного вечора в домах членів Церкви. Пані Кейн написала декілька листів додому до свого батька у Філадельфію. В одному з них вона сказала:

Під час кожної зупинки цієї подорожі ми молились негайно після обіду-вечері і ще раз перед сніданком. У жодного не було вибачень. Мормони... ставали навколiшки в той час, як голова родини чи почесний гість моливсь уголос. Вони витрачали дуже мало часу на загальне, але просили те, в чому відчували потребу і дякували за те, що Він дав їм. [Вони] були впевнені, що Бог знає наші звичайні прізвища і титули і надасть благословення [конкретній людині за її прізвищем], ... мені сподобалось це, коли я почала робити так».

О, якби ми, як народ, могли повністю виробити цю традицію, яка була такою важливою для наших предків-піонерів. Сімейна молитва була такою ж частиною їхнього поклоніння, як і збори, що проводились у Скинії. З вірою, яка надходила від тих щоденних молінь, вони перекопали полинь, направили воду до засоленого ґрунту, змусили пустелю зацвісти, з любов'ю керували своїми сім'ями, жили в мирі один з одним і зробили свої імена безсмертними, загубивши себе в служінні Богу.

Сім'я є основною частиною суспільства. Сім'я, яка молиться, є надією на краще суспільство. «Шукайте Господа, доки можна знайти Його» (Ісаїя 55:6).

Чи можемо ми зробити наші оселі більш прекрасними? Так, якщо звернемо наші сім'ї до Джерела усієї справжньої краси. Чи можемо ми зміцнити суспільство і зробити його кращим місцем для життя? Так, якщо зміцнюватимемо чесноти нашого сімейного життя, ставатимемо навколiшки і прикликатиємо Всемогутнього в ім'я Його Улюбленого Сина.

Молитви, повернення до сімейного поклоніння, яке пошириться по континенту і усій землі, зможуть значновилікувати хворобу, яка зараз руйнує нас. Відновиться моральна чистота, взаємна повага та дух вдячності в серцях людей.

Господар проголосив: «Просіть—і буде вам дано, шукайте—і знайдете, стукайте—і відчинять вам» (Матвій 7:7).

Я ділюсь з вами своїм свідченням, що, якщо ви щиро використовуватимете сімейну молитву, ви не залишитесь без винагороди. Навряд, що швидко відбудуться помітні зміни. Вони можуть бути майже невлітими. Але вони будуть справжні-

ми, бо Бог «тим, хто шукає Його, [...] дає нагороду» (Євреям 11:6).

Давайте будемо вірними, встановлюючи приклад перед світом в цьому і заохочуючи інших чинити так.

Із журналу *Ensign* за лютий 1991 року, сс. 2–5.

«ОТЖЕ МЕНЕ НАВЧИЛИ»

Старійшина Л. Том Перрі
З Кворуму Дванадцятьох Апостолів

Порядні батьки

Книга Мормона розпочинається такими словами: «Я, Нефій, був народжений від порядних батьків, отже мене навчили всьому тому, що знав мій батько» (1 Нефій 1:1). Як би змінився цей світ, якби особисті щоденники кожного з дітей нашого Батька на небесах могли початися такою ж фразою—маючи порядних батьків і навчений ними.

Ми живемо в надзвичайний час в історії, час, коли Господня евангелія була відновлена в своїй повноті. Наші місіонерські сили збільшуються і якістю і кількістю; таким чином евангелію проповідують більшою кількістю мов і більшої кількості народів і більшої кількості вух, що слухають, ніж будь-коли раніше. В той час як приходи і коли встановлено майже у всьому світі, творчі розуми отримали натхнення винайти засоби зв'язку, які здатні принести настанови пророків до багатьох, дуже багатьох людей. Добрі новини евангелії зараз можуть розповсюджуватися з більшою швидкістю, щоб принести надію вічного спокою в серця людства.

Сімейне життя у занепаді

Одним з найвеличніших послань евангелії є вчення про вічну сутність сімей. Ми проголошуємо світу цінність і важливість сімейного життя, проте багато бентежень і труднощів, які існують у сьогоdnішньому світі, беруть свої коріння у занепаді сім'ї. Дім, в якому люблячі батьки навчають дітей, стає рідкістю.

Сімейне життя, в якому діти й батьки спілкуються разом у навчанні, іграх і праці замінюється швидким, самотнім обідом, підігрітим у мікрохвильовій печі та вечором проведеним перед телевизором. У 1991 році Національна асоціація округів,

на зборах у Солт-Лейк-Сіті, присвятила увагу питанню, стосовно того, що нестача домашнього впливу досягла кризової відмітки у нашій країні і на своїх сесіях обговорювала свої думки з цього приводу. Вони визначили п'ять основних принципів, які можуть збільшити шанси кожної сім'ї на успіх.

Перше, зміцнювати стосунки у сімейних заходах; друге, встановлювати обмірковані правила та плани на майбутнє; третє, будувати самоповагу; четверте, встановлювати досяжні цілі і п'яте, періодично оцінювати сімейні досягнення й потреби.

Несподівано наполегливий і попереджувачий голос наших пророків з самого початку часів набуває особливої важливості. Як нам радили і заохочували, ми повинні бути більш уважними до своїх сімей та збільшувати наші місіонерські намагання, щоб привести інших до знання істини та важливості сім'ї.

Адам і Єва навчались батьківським обов'язкам

На самому початку Господні настанови Адаму і Єві ясно вказували їхні батьківські обов'язки. Їхні ролі було чітко визначено. Після того як вони отримали настанови від Господа, ми бачимо, що вони слідували Його порадам і сказали таке:

«І в той день Адам благословив Бога і був сповнений, і почав пророкувати стосовно всіх сімей на землі, кажучи: Благословенне ім'я Бога, бо через мою провину мої очі відкрилися, і в цьому житті я матиму радість, і знову в плоті я побачу Бога.

А Єва, жінка його, почула все це і була задоволена, кажучи: Якби не наша провина, ми б ніколи не мали сімені, і ніколи б не знали добра й зла, і радості нашого викуплення, і вічного життя, яке Бог дає всім послушним.

І Адам і Єва благословили ім'я Господа, і повідомили все це своїм синам та дочкам" (див. Мойсей 5:10–12).

Навчайте і виховуйте дітей

Так, із самого початку серед настанов, даних Господом нашим першим земним батькам, був обов'язок батьків навчати своїх дітей.

Одкровення, отримане після відновлення Церкви в ці дні, знову наставляє батьків в їх обов'язку навчати і виховувати своїх дітей. У дев'яносто третьому розділі книги Учення і Завіти ми бачимо, що Господь критикував деяких братів за те, що вони не приділяли належної уваги своїм сімейним обов'язкам. У Писаннях ми читаємо:

«Але я заповідав вам виховувати своїх дітей у світлі та істині.

Ти не навчав своїх дітей світлу й істині згідно з заповідями; і Злочестивий ще досі має владу над тобою, і це є причиною твоїх страждань.

А тепер заповідь я даю тобі—якщо ти хочеш звільнитися, ти маєш привести до ладу свій власний дім, бо є багато чого, що є неправильним у твоєму домі» (див. УЗ 93:40, 42–43).

Важливість домашнього сімейного вечора

Багато років назад Церква умовляла усіх батьків кожного тижня проводити домашні сімейні вечори. Сьогодні це прохання стало заповіддю для членів Церкви. Вечір понеділка був виділений для того, щоб сім'ї були разом. Ніякі церковні чи громадські заходи не повинні підтримуватися в цей вечір. Нам обіцяні великі благословення за віру наших сімей в цих зусиллях.

Президент Гарольд Б. Лі дав таку пораду:

«А тепер запам'ятайте, коли повна міра місії Іллі стане зрозумілою, серця дітей повернуться до сердець батьків, і серця батьків до дітей. Це стосується цієї сторони завіси не менше, ніж іншої. Якщо ми нехтуємо своїми сім'ями тут і не проводимо домашні сімейні вечори, не виконуємо свої обов'язки тут, тоді як небеса подивляться, якщо через нашу власну недбалість ми загубимо когось з наших сімей? Небеса не стануть небесами, аж доки ми не зробимо все, на що здатні, щоб врятувати тих, кого Господь послав бути нашими нащадками».

Потім він продовжив:

«Отже, батьки і матері, ваші серця, *саме зараз* повинні бути повернутими до ваших дітей, якщо ви відчуваєте справжній дух Іллі і не думаєте, що це стосується лише тих, хто вже поза завісою. Приверніть ваші серця до ваших дітей, навчайте своїх дітей; проте робіть це, поки ваші діти ще достатньо юні і можуть бути належно навчені.

Якщо ви зневажаєте домашніми сімейними вечорами, ви зневажаєте початком місії Іллі так само, якби ви нехтували дослідженнями своєї сімейної історії» (in *Relief Society Courses of Study, 1977–78* [1977], 2; курсив додано).

Я часто думав про ті щасливі часи, коли наша сім'я була молода і наші діти були вдома. В своїх думках я переглядав ті дні і розмірковував над тим, які зміни я зробив би в організації та управлінні нашою сім'єю, якби мені було надано можливість прожити цей час ще раз. Є дві речі, які я хотів би покращити, якби мені була надана можливість знову мати малих дітей у нашому домі.

По-перше, ми проводили б більше часу як чоловік і дружина на сімейних виконавчих зборах, навчаючись, спілкуючись, плануючи і організуючи, щоб краще виконувати наші батьківські обов'язки.

Якби повернути ці роки назад, то другим моїм бажанням було б проводити більше часу із сім'єю. Це включає і більш погоджені, змістовні домашні сімейні вечори.

Внесок молоді до успіху

Батьки не повинні самі нести обов'язки щодо планування й підготовки домашніх сімейних вечорів. Найбільш успішним виявлялися ті, в яких активну участь брали діти.

Я закликаю вас диякони, вчителі і священники, вас дівчаток класу Вулик, Спілки взаємного вдосконалення та класу Лавр: зробіть суттєвий внесок до успіху ваших домашніх сімейних вечорів. У багатьох сім'ях ви можете бути совістю родини. Врешті-решт найбільше користі від своїх намагань отримаєте ви самі. Якщо ви бажаєте жити в світі спокою, безпеки та сприятливих можливостей, сім'я, до якої ви робите свої внески, може додати благополуччя всьому світу.

Я пам'ятаю такий випадок, це трапилося напередодні Різдвяних свят, коли ми з онуками проводили час на природі. Для того щоб відчути справжню єдність, ми замовили мікроавтобус, щоб подорожувати всім разом. В салоні були дідуся і бабуся, мій син та троє його старших дітей. Дружина мого сина залишилась вдома із молодшими членами сім'ї. Була моя черга керувати машиною і моя дружина сиділа поруч і виконувала обов'язки навігатора. Я почув, що позаду в машині Адрі, найстарша дитина, радилася із своїм батьком. Вона казала: «Тату, однією з наших цілей на цей рік було закінчити на сімейному вивченні читати Книгу Мормона. Сьогодні остан-

ній день року. Чому б нам не закінчити її читати зараз і дотриматися розкладу?»

Важко описати мої враження, коли я чув, як мій син і його трое дітей по черзі вголос читали останні глави книги Моронія і виконали свою мету, щоб прочитати усю Книгу Мормона. Помітьте, цю пораду дала молода жінка, а не батьки.

Випробування для молоді

Ви обране покоління—збережені для цього особливого часу в історії людства. Вам треба дуже багато віддати, щоб додати до зростання і розвитку ваших сімей. Я закликаю вас: йдіть вперед у ваших сім'ях з цим особливим духом ентузіазму вашої молодості, і зробіть євангелію насправді живою у ваших домах. Пам'ятайте пораду Президента Джозефа Ф. Сміта:

«Я хочу, щоб мої діти і всі діти в Сіоні знали, що в цьому світі нема нічого настільки ж цінного для них, як знання євангелії, як її було відновлено на землі в ці останні дні через Пророка Джозефа Сміта. Ніщо не може компенсувати втрату цього знання. Ніщо на землі не може порівнятися з неперевершеною знання Ісуса Христа. Отже, нехай батьки в Сіоні доглядають за своїми дітьми і навчають їх принципам євангелії, і спонукають їх, наскільки це можливо, виконувати свої обов'язки—не механічно, оскільки вони повинні виконувати їх, але намагаються прищепити в серця дітей дух істини і непохитну любов до євангелії, щоб вони могли виконувати свої обов'язки не лише через те, що це приємно їхнім батькам, а тому, що це приємно і їм самим» (in Brian H. Stuy, comp., *Collected Discourses Delivered by President Wilford Woodruff, His Two Counselors, the Twelve Apostles, and Others*, 5 vols. [1987–92], 5:436).

Оживіть домашній сімейний вечір

Домашній сімейний вечір—для кожного, незалежно від того, чи в сім'ї обоє батьків, один з них або взагалі сім'я складається з однієї людини. Домашні вчителі, ми закликаємо вас заохочувати і оживляти під час своїх регулярних візитів проведення домашніх сімейних вечорів.

Наш сучасний пророк, Президент Езра Теффт Бенсон, знову нагадав нам про необхідність проведення домашніх сімейних вечорів та вказав на складові успішного домашнього сімейного вечора. Він сказав:

«Розроблена для того, щоб зміцнити і захистити сім'ю, програма [сімейних] домашніх вечорів в Церкві встановлює один вечір кожного тижня для того, щоб батьки і матері виділили для нього час, щоб зібрали вдома своїх синів і дочок навколо себе. Читається молитва, співаються гімни й інші пісні, читаються Писання, обговорюються сімейні справи, виявляються таланти, вчення євангелії викладаються, а також частенько проводяться ігри та пропонується пригощання» (in Conference Report, Philippine Islands Area Conference 1975, 10).

Ми сподіваємося, що кожен з вас занотує поради пророка стосовно складових домашнього сімейного вечора.

Потім він продовжив: «Тепер, ось благословення, обіцяні пророком Бога тим, хто проводитиме щотижня домашні [сімейні] вечори: «Якщо святі слідуватимуть цій пораді, ми обіцяємо їм за це великі благословення. Зростуть любов вдома та слухняність батькам. У серцях молоді Ізраїля розвинеться віра, і вони здобудуть силу, щоб боротися зі злим впливом і спокусами, що оточують їх» (in Conference Report, Philippine Islands Area Conference 1975, 10; see also *Improvement Era*, June 1915, 734).

Ми запрошуємо кожного з вас слідувати пораді пророка. Всі сім'ї в Церкві, знову оцініть успіхи в проведенні регулярних домашніх сімейних вечорів. Використання цієї програми стане щитом і захистом для вас проти зла у наш час, а також принесе вам, кожному і усім, величну й рясну радість зараз та у вічностях, що прийдуть.

Нехай Бог благословить нас, щоб ми змогли відновити і зміцнити цю надзвичайно важливу програму й радились разом сім'єю.

Із звернення старійшини Перрі на Генеральній конференції Церкви у квітні 1994 року (див. Conference Report, Apr. 1994, 47–51; або *Ensign*, May 1994, 36–38).

ЦЕРКВА
ІСУСА ХРИСТА
СВЯТИХ
ОСТАННІХ ДНІВ

UKRAINIAN

36357 192